

KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉS

A MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET FOLYÓIRATA

2004. JANUÁR

9/1

TARTALOM

A MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET MŰHELYÉBŐL

Beke Pál: Évértékelő-évnemű 1

HOZZÁSZÓLÁS

Gergye Rezső: Kistérség (kistáj, járás, város és vidéke) 3

Válasz helyett (Beke Pál) 4

KITEKINTÉS

Dr. Pethő László: Kistérségi periodikumok szövetsége 5

A SZAKMA ÜNNEPE – A Magyar Kultúra Napja

Kiss László: A Magyar Kultúra Napja 6

Borbás György: Ferenczy Béni: Petőfi 7

„A Magyar Kultúra Emlékkönyve” – Felhívás a Magyar Kultúra Napján 2004. (Tóth Erzsébet) 8

KÖNYVISMERTETÉS

Pordány Sarolta: Internetkutatás a hazai kisebbségekről. Demeter Zayzon Mária: Kisebbségek a világhálón 9

SZAKMAI BESZÁMOLÓK

Komjáti Gabriella – Tóth Erzsébet: „A Művelődés hete – a tanulás ünnepe” a Budai Vigadóban 2003. szept. 26-27. 11

A Művészeti Osztály 2003-as feladatairól (Összeállította: Tóth Zsuzsanna) 12

Tömörny Márta: A XI. Szárnyas Sárkány Hete, mely új dimenziókat nyitott 18

Beszámoló a 10. Országos Diák és Ifjúsági Film és Videó Szemle eseményeiről (Merza Gábor) 21

Amator Artium XVIII. Országos Képző- és Iparművészeti Tárlat katalógusa (Fekete Márta) 22

Szervezetfejlesztési szeminárium (Kereszti Ferenc) 23

Egyed Albert: A Nemzetiségek Osztálya 2003. évi tevékenysége és törekvései az új esztendőben 24

Romhányi András: A Magyar Művelődési Intézet Határon Túli Magyarok Osztályának munkája 25

Péterfi Ferenc: Új közösségfejlesztési munkamódok, módszerek és technikák kifejlesztése 27

Szerelmes földrajz. Szabó Zoltán ihlette feltárás és fejlesztés (Mátyus Aliz) 8

A Magyar Művelődési Intézet falukutató tábora Kocs, 2003. augusztus (Földiák András) 29

Hargitai Mária: Szakkönyvtár és Információs Központ 2003. 32

H. Kovács Éva: Tájékoztató az Oktatási és Szakképzési Osztály tevékenységéről 35

Szín – Közösségi művelődés Tartalomjegyzék és névmutató 6-9. évfolyam, 2001-2003. 38

SZERZŐINK 10

CD melléklet: Mozcóképek a Magyar Művelődési Intézet 2003-as életéből

SZÍN – KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉS

9/1 – 2004. január

SZÍN – KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉS. A Magyar Művelődési Intézet folyóirata. Megjelenik kéthavonta.

Szerkesztőbizottság: Elnöke: Beke Pál. Tagjai: Barsi Hajna, Egyed Albert,

Komjáti Gabriella, Péterfi Ferenc, Szöllősi Eszter, Tóth Erzsébet, Tóth Zsuzsanna.

Főszerkesztő: MÁTYUS ALIZ.

Kiadja a Magyar Művelődési Intézet. Felelős kiadó: BEKE PÁL.

A szerkesztőség címe: 1011 Budapest, Corvin tér 8. Szerkesztőségi titkár: Szeder Erika.

Postacím: 1251 Budapest, Pf. 101. Tel: 201-5053. Fax: 201-5764.

E-mail: kalmarj@mmi.hu, szedere@mmi.hu, matyus@enternet.hu

A lapot Szűts Eszter festőművész tervezte.

E számunkat Ferenczy Béni Petőfi szobrának fotóival illusztráltuk.

Készült a Somogy-Print Bt. nyomdaüzemében. 1165 Budapest, Hangulat u. 4.

ISSN 1416-6925



BEKE PÁL

Évértékelő-évnnyitó

megbeszélést szervezünk (a jelen idő használatát e lapszám éppen ebből az alkalomból való megjelenése indokolja) jelenleg még használatos, a Budai Vigadóban lévő székházunkban a Magyar Kultúra Napját megelőzően, január 21-én. Úgy gondoljuk, hogy valamennyiünknek (tehát a közművelődési/közösségi művelődési szakmában akár a terepen, akár annak helyi, megyei vagy országos hivatalaiban, akár nálunk, mint szakmai-módszertani központban dolgozó kollégáknak) előnyére, hasznára válik, ha összefoglaljuk az Intézet 2003-as évének legfontosabb eseményeit és szakmai történéseit, valamint ha néhány témában közösen tervezzük a 2004-es esztendő.

Az alábbiakban – a Szakmai beszámolókról rovatban – néhány osztályunk/kollégánk előző évi munkájának egy-egy részletét teszszük közzé. Ne hivatalos és össz-intézeti beszámolóként olvassák tehát ezeket, hanem úgy, hogy sokunk közül itt mi néhányan ezeket tartjuk érdemesnek az ekként való közhírré-tételre, egyidejűleg figyelemre, megőrzésre. Évértékelő-évnnyitó rendezvényünk plenáris üléséről egyébként internetes helyszíni közvetítést adunk, s ez a technika alkalmas arra, hogy ne csak egyidejűleg kísérik figyelemmel a személyesen vendégül nem látott kollégáink (vagy bárki más érdeklődő) az elhangzottakat, hanem azt honlapunkon hosszú ideig megőrizve vissza is kereshessék. Egyidejűleg elkészült a 2003. évről készített és fenntartónknak eljuttatott hivatalos beszámoló és a 2004. évi munkatervünk, ami ugyancsak fellelhető honlapunkon. Az itt most közzétett írások tehát mindezekkel együtt képeznek évértékelést illetőleg ideai szándékaink összegzését.

Harmadik éve, hogy hivatalos beszámolókat és munkatervünket „igazgatói bevezetővel” látjuk el, alkalmat adva ezzel e sorok írójának, hogy a szükségszerű részletezést megelőzően az eltelet vagy az eljövendő évről saját summázatát rögzíthesse. Nem magamutogatásból (helyesebben: magam-mutogatásból) döntöttünk így, hanem az egyszemélyi felelős vezetői állapot tudatos, és korántsem kényszerű felvállalásából. Kollégáim néhány szövegét megelőzően tehát ebből idézek annál is inkább, mert azt alkalmasnak találom egy összegzett évértékelés illusztrálására.

Egy (bár egész) napos együttlétiünk második felében néhány szekcióban a 2004-es feladatokkal is foglalkozunk; ezekről majd összefoglaló készül egy további lapszamba, illetőleg bizonyosan sor kerül majd cikk, beszámoló, interjú stb. formában a későbbiekben, avagy mindezek híján majd a jövő esztendő elején kerülnek teretkre egy hasonló évértékelés során. Reméljük, hogy az azok megbeszélésére fordítandó néhány óra további szakmai megbeszélések és együttműködések elindítója lesz; az egész rendezvény éppen ebben nyeri el majd értelmét.

A 2003-as év

kiegyensúlyozott, megnyugtató anyagi körülmények között, a korábbi esztendőhöz képest változatlan szervezeti struktúrában és gyakorlatilag a korábbiakhoz azonos személyi körülmények között telt. Ezt azért tartom fontosnak hangsúlyozni, mert (az anyagiak esetében) hosszú évek óta ez volt az első olyan esztendő, amely gazdaságilag kiegyensúlyozott körülményeket teremtett, egyidejűleg (szervezeti szempontból) immár ez volt a második, amelynek során 2001 őszi elkészülte ellenére mégsem változott meg az Intézet alapító okirata, és (a személyi körülmények szempontjából) ez volt az első esztendő, amikor az in-

tézeti vezetés annak ellenére maradt a helyén, hogy távozásának körülményei előzőleg tisztázottak voltak. Tagadhatatlan, hogy ezek mindegyike valamiképp befolyásolta az Intézet belüli kedélyeket; ám hogy ez az összintézeti teljesítményben mennyire volt érzékelhető, illetőleg mennyire látszott is, az (belülről nézvést) pontosan nem tudható.

A 2002 novemberében kezdett minisztériumi felügyeleti vizsgálat 2003 február folyamán lezárult, majd 2003 október elején a NKÖM közigazgatási államtitkára által szervezett egyeztető megbeszéléssel véget ért. 2004 februárjában kell az azóta jobbra (még 2003 nyara folyamán) megvalósított cselekedeteinkről, hibáink és hiányosságaink kijavításáról beszámolnunk. Közigazgatási államtitkárunk a már említett megbeszélés során rögzítette, hogy a felügyeleti vizsgálatot szükségképpen követő úgynevezett utóvizsgálatot az átszervezett és áthelyezett új Intézet helyzetelemzésével fogja egy időben megszervezteni és végrehajtani; ebből (is) tudható, hogy jelentős változások előtt állunk. Mindez bár bizonyára zavarta, de (mint beszámolóinkból érzékelhető) nem tette lehetetlenné szakmai működésünket.

2003-ban elkészültek mindazok a szabályzatok, illetőleg elkészítettük mindazon szabályzataink megújítását (beleértve a Kollektív Szerződést is), amelyek esetleg elavultak és megújítandók voltak. A feladat látszólag a felügyeleti vizsgálat által feltárt hiányosságok eredményeképp oldódott meg, valójában azonban annak köszönhető, hogy a 2002 őszén a február-szeptember között hiányzó, s pusztán elemi funkcióiban helyettesített gazdasági igazgatói álláshelyet be tudtuk tölteni, és a munkába állt új gazdasági igazgató az osztályán és az Intézet ügyeiben való tájékozódását követően megoldotta mindezeket. Megújítottuk a '60-as évekből származó irodaberendezéseink egy részét, és igyekeztünk pótolni azt a hiányt, ami az irodatechnika szempontjából egy évtizede állandósult. Még így sincs minden kollégának személyes használatú számítógépe, és hiányosak, de legalább már fizikailag elérhetőek (mert azonos emeleten fellelhetőek) a szükséges perifériák, a táv- és fénymásoló. Átépítettük a Balatonalmádi Továbbképző Ház teraszát és szennyvízelvezetését, elkészítettük az évek óta romos Tokaji Alkotóház fel- és megújításának tervét (egyidejűleg hasznosítási tervünkhöz elnyertük az Önkormányzat együttműködési, esetleges közös pályázatban való részvételének ígéretét).

2003-ban elkészült a Szervezeti és Működési Szabályzat új, majd többször javított szövege is. Ez a dokumentum változatlanul tartalmazza a Népi Iparművészeti Titkárságot, ami természetesen, hiszen annak fogalmazásakor az struktúránk része volt. 2003 végére azonban elkészült az a Kormány- és miniszteri rendelet tervezet, ami ezt a feladatkört a Hagyományok Házához telepítené. Az átszervezésre-áthelyezésre vonatkozó konkrét hír hallatán a Hagyományok Háza igazgatójával és a két intézmény gazdasági igazgatójával a tél elején közösen megkezdtek az átadás-átvétel előkészítését; kidolgoztuk és rögzítettük az ezzel kapcsolatos, közösen képviselendő alapelveinket.

A 2003-as év tervezése során azokat a feladatokat, amelyekre nem volt költségvetési vagy ún. szaktörvényi fedeze-

tünk, nem építettük be munkatervünkbe. A megnyílt pályázati lehetőségekkel élve azonban a tervezettekhez képest többet teljesíthettünk. Ez úton is köszönjük az illetékeseknek, hogy a korábbi, a 2002-es állapotokhoz képest 2003 folyamán immár pályázhattunk a Nemzeti Kulturális Alapprogramhoz; nyertes pályázataink zömét, végül tehát megemelt teljesítményünk fedezetének többségét tőlük nyertük.

Osztályaink közül 2003 folyamán az addig lehetetlen állapotban lévő *Kutatásira* tettük a hangsúlyt; a személyi fejlesztésen és anyagi ellátottságuk javításán túl az osztály új elhelyezését is megoldottuk. Nem járt eredménnyel azonban az *Önkormányzati és Szervezetfejlesztési osztály* korábban még okkal remélt megújítása; a korábban alkalmazott koncepciózus vezető 2003 elején másutt vállalt munkát. Helyettesítését egy idő után megbízott osztályvezetővel oldottuk meg, ám az ő helyzete sem megnyugtató: egyik kollegája tartós szabadságot kért, másik kollegáját az Igazgatóság által vezérelt projektekben is foglalkoztattuk, és rajta kívül nincs több szakembere. Bizonyos, hogy az osztály helyzetét 2004 folyamán személyi bővítésekkel és további személyi-térbeli átrendezésekkel meg kell oldjuk.

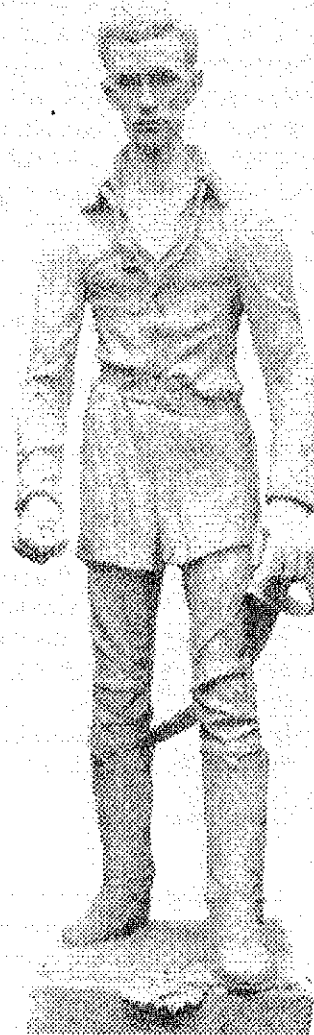
Az év nagy részén még egyetlenként alkalmazott nemzetközi kollegánk tartós németországi foglalkoztatása miatt fizetés nélküli szabadságot kért. Helyette szeptembertől két nemzetközi referens (*francia-olasz-német és angol nyelvterületet lefedő*) alkalmazására került sor, akikkel jelentős szakmai fejlesztőmunka előtt állunk. Új kollektív szerződésünkben alkalmazásukkal egy időben szabályoztuk, gyakorlatilag bővítettük a nyelvpótlékfizetés lehetőségét, egyidejűleg felmértük az idegen nyelvet ismerő-használó intézeti munkatársak teljes körét. Mindennek köszönhető, hogy honlapunk az év utolsó heteiben több idegen nyelvi oldallal bővült; várható és remélhető, hogy ezek folyamatos gondozása révén külföldi szakmai, esetleg intézményi kapcsolataink is gazdagodnak. A Koordinációs Titkárságon alkalmazott két nemzetközi referens (és az általuk összefogott, nyelvpótlékot nem beosztásuk végett kapó) kollegáinkból alakított alkalmi munkacsoport új jelenség az intézeti struktúrában.

A nyár végén megbeszélést kezdeményeztem az Intézet jogelődjében alkalmazott több jeles kollegával (és az akkor már itt dolgozó, még mindig nálunk dolgozókkal) arról, hogy *miképpen lehetne összefoglalnunk, egyidejűleg fel- és megújítanunk azt a számtalan szakmai eredményt, amire az akkori Népművelési Intézet keretében közösen jutottunk, s amit szakmánkban immár régóta a feledés homálya fed.* Arról beszéltünk tehát, hogy előadásokkal, kiadványokkal föl kéne elevenítsük azt a számtalan szakmai eredményt, következtetést, kísérletet és gyakorlatot, ami a közművelődés/közösségi művelődés szakmai megújulásához manapság nélkülözhetetlen, ám a tökéletes amnézia miatt abban nincs nyoma, abban nem hat, azt nem ismerik. A szándékból egy 2003 decemberében megvalósítandó két napos szakmai tanácskozás és találkozó tervét készítettük el, de október közepén azt (az Intézet átalakításának és elköltöztetésének közeli szándéka miatt) leállítottam. Szerettem volna elkerülni ugyanis annak még a látszatát is, hogy mindezt esetleg személyes érdekeink miatt, jelenlegi pozícióink védelmében van/lenne szükség.

2003 nyarán egy (közreműködéssel készült és bírált) pályázat során kiderült, hogy *több tucatnyi, nem egy esetben évek óta működő, helyi közművelődési intézményt fenntartó és*

működteő egyesület van és működik az országban. Ilyenek és hasonlók megalakítását már évtizedekkel korábban szorgalmaztuk a jogelőd Népművelési Intézet keretében. Ezen szervezetek, a művelődési otthon-egyesületek képviselőit összefogtuk, és számukra egy brüsszeli pályázati nyerményből külföldi tapasztalatszerzést, majd több szakmai összejövetelt szerveztünk. Ebbéli (és megjegyzem: sok egyéb) cselekedetünkről beszámoltunk a Szín hasábjain is.² Mindezt csak azért jegyzem itt meg, hogy érzékeltessem: esetükben tipikusan *olyan feladatvállalásról volt szó, ami az azonnali reagálást kényszerítette ránk* annak ellenére, hogy korábban nem ezt, vagy nem így, avagy nem ekként terveztük. A szakmai kényszerből történt, előre nem tervezett (mert nem látható), ám megvalósított feladatra más esetekben is van példa.

²Ézért is láttuk célszerűnek, ha épp ebben a lapszámunkban – s nem mellékletként, mint korábban – mintegy munkánk három évének bemutatására közé tesszük a Szín – Közösségi művelődés 6-9. évfolyamának (2001-2003) Tartalomjegyzék és névmutatóját.



318. Fereneczy Béni:
Pécs, 1948

BERGYE REZSÓ

KISTÉRSÉG (KISTÁJ, JÁRÁS, VÁROS ÉS VIDÉKE)

Hozzászólás

A Magyar Művelődési Intézet folyóiratának a 2003. decemberi számában Beke Pál „Kistérség, kistáj” írását többször olvastam. Lehet vele egyetérteni, felháborodni, de ismerni szükséges.

A szakma valóban megoldanivaló feladatai között kell e roblémának lennie. Engem válasza ingerelt az írás, elsősorban azért, mert azt is kiolvastam belőle, hogy a szakma vezető műhelyei továbbra sem rendelkeznek rálátással az országra. Mielőtt véletlenül viszonyulnék a fejezetekhez, tennem kell egy – nem adományos értékű, de a közös nyelv beszélhetőségének szempontjából a népművelő szakma mibenlétéről – közérthető megállapítást.

A „népművelő” használata foglalkozás megjelöléseként a világ számára egyre anakronisztikusabb, azért, mert elsősorban az utóbbi másfél évtizedben (rendszerátváltásnak nevezett időszak) azt akarták ez alatt érteni, hogy a népművelő a népet művelő. Pedig az igazi, a szó nemes értelmében vett népművelő nem ezt tette (remélem én sem), hanem a néppel művelőnek gondolom a legjobbakat, ahol úgy fejlesztendő a mindenkori közösség, hogy az múltjával-jelenével-jövőjével visszahat az őt teremtőre. Nem hierarchikusak a viszonyok, módszerek egy kötődő erejéig sem. Így értelmezem ma is a népművelőt, és ebben az értelmezésben nem is anakronisztikus a használat.

A kistérség (kistáji, járási, a városkörnyéki) esetében a kötetkezetes felsorolást helyénvalónak tartom. Megjegyzem, hogy nem a városkörnyék kifejezést (egy falusi parasztember siheder népművelő koromban ezen szóhasználatomra azt mondta, hogy örménye a trágyakupacnak van) behelyettesítem a város és vidékére, mert valóban jobban kifejezi az egyenrangúságot.

Francia példák

Magyarországon is fellelhetők voltak, leginkább a nyolcvanas években a körzeti népművelők. A fenti értelemben használt népművelő nem „szerezte ki” a szomszéd társ közösségbe programokat, hanem kitapintotta az ottani közösség életének útjait, és teendőket. Azt, hogy kinek kell szakmai segítség, hogyan kell az önállóságra és együttműködésre hangolni az egyetemesnek feszülő, de jól akaró erőket. A nyolcvanas évek elején már nagyközségben dolgoztam népművelőként, amihez „tartoztam” (mi az, hogy tartozott? Önálló falu volt.) Bozzai falucska útján sikerült az ottani közösséget formáló embereket megismernem (módszertan, és szakmai és emberséget adó iskola volt ez, amit ma is tanítani kellene a hallgatóknak), gazdagodtam tőlük emberségben (művelték a népművelőt), én is tudtam tenni, amit kellett. Velük együtt beszéltem meg, hogy mit, hogyan, hogyan tegyünk. Először csak a kultúra szférájában, aztán már az élet minden területére figyelve kellett ezt tenni. A városi hálózat bevezetése nem csak az avatásnál adott feladatot a népművelőnek, hanem abban a folyamatban is, amikor kezdetben az emberek ismerkedtek, anyagi erőiket szedték össze, beépítve a fejlődés fontosságát. Eljutottunk a Falunap szükségességéhez, aztán onnantól tovább a Bozzai Őszi Napok (BŐSZ NAPOK) rendezvénysorozatig. (300 fős volt akkor az a falu.) Téli esté-
n számtalan esemény zajlott, egyre inkább a falu ötleteivel,

kezdeményezéseivel. (Természetesen a népművelőnek tudnia kellett továbbra is, hogy mikor és kinek érdemes süggni, amit aztán, mint egy bogárzúmmögés felerősödhet.) Húsz év után is látható eredményei vannak annak a négy évnél ott. Azóta szép közösségi házat építettek, és teszik a dolgukat. Nem tudnak a francia példákról, de valami hasonló történt. Ugyanakkor az igaz, és aláhúzom vastagon: az Intézet és a Megyei Hálózatok sokkal többet tehettek volna és tehetnének azért, hogy azon közösségek képviselői, akikre egyértelműen fejlesztő hatást gyakorolna a jobb (pl. francia példa) külföldi példa, oda eljuthassanak. Mondom ezt azért is, mert ezen a téren is azok a mechanizmusok működnek, mint a rendszerátváltás előtt. Nevezetesen, az nem elég sem rövidebb, sem hosszabb külföldi szakmai tanulmányúthoz, hogy az szakmailag indokolt a kolléga részére, ahhoz elsősorban kell a helyi hatalmasságokkal való simulékony viszony, mert akkor fogják a költségeket vállalni, amit a népművelő vagy intézménye nem tud. Nem gondolom, hogy ebben az esetben is kirívó példa lennének azzal, hogy anyagiak okán bukott meg csak az utóbbi években két lehetőség az intézmény dolgozó előtt – szakmai ismeretszerzéshez külföldön. Megoldást kell találni, hogy ezek finanszírozása más csatornán történjen, és valóban a szakmai indok legyen az első.

Itthon

Szomorúnak tartom, hogy Beke Pál egyetlen kivételt talál az intézményi kistáji felelősségre. Titkon azt gondolom, hogy szándékosan provokál nagyon sok népművelőt azért, hogy így felháborodásuk kapcsán felszínre kerüljenek az információk. Van olyan jószívűen dörzsölt népművelő Beke Pál, hogy tudja, mi kell a hozzám hasonlóan tollat ragadó háborgó lélkűeknek.

A Vasvári Művelődési Háznak évtizedek óta van kistérségi (kistáji, járási, város vidéke iránti) felelőssége.

Ezerkilencszáznyolcvanhatban a városi rangot kapott település Művelődési Háza kapott egy területi módszertani népművelői státuszt. A dolga az volt a népművelőnek, hogy a valahai vasvári járáshoz tartozó 22 kisfaluban megismerte a kulcsfigurákat, a faluk hagyományait, megismerte az életüket (meg is szerette őket) és csupán azt tette, amit évszázadokon keresztül a város és a vidék települései tettek. Szervesen hatottak egymásra. Nem tudtak egymás nélkül élni. A településekről jártak be a gyermekek, színházi bérletes előadásra, moziba, versenyekre. A település csoportjaiba (fúvósok, színjátszók, táncosok) a környező falvakból is verbuválódott a tagság. Vagyis kellett egymásnak továbbra is. A kilencvenes évek elején valóban ez tiltva is volt, de itt nálunk, és meggyőződésem, hogy máshol is, ezt a népművelőknek hiába tiltották. Azon egyszerű oknál fogva, hogy a tényekkel, a munkával és az eredményekkel be lehetett és lehet bizonyítani, hogy a Vasvári Művelődési Háznak és a többinek is (a focicsapatnak, az üzemeknek, a boltoknak, az iskoláknak és művészeti csoportoknak) elengedhetetlenül szüksége van a falvakra, és természetesen viszont. Hosszan bizonyítsam ezt, vagy elhiszik?

Úgy gondolom, mivel nem vagyunk egyedüli példa – hisz Beke Pál Derecskéről is ír –, felesleges ezt hosszán demonstrál-

ni. A valahai Népművelés 1988-as egyik számában van egy írás a társadalmi vezetőségek kapcsán, amely erről is szól. A térségi feladatokról, módszerről, lelki-szakmai összekapaszkodásokról. Vagyis nincs spanyolviasz. Megint nem kell feltalálnunk. De igaz van Beke Pálnak, hogy meg kell találnunk EGYMÁST a szakmában is.

Idézem a másik vitára serkentő gondolatát.

„Egy-egy térség közművelődési-kulturális előrehaladásának szorgalmazása ma inkább civil, vagyis civilek felvállalta feladatnak tűnik.”

A megfogalmazás a szerző általi kívánságot vetíti ki, ami a valóságban nem így van. Sajnos. Sajnos? A kezdeményezések lelke szinte mindenhol a népművelő. Akkor, hogy is van ez? A népművelő – aki az állami intézményben kinevelődött, szocializmuson felnőtt, a népet megművelni akaró elavult szakma képviselője – a lelke a civil kulturális kezdeményezéseknek? Igen?

Nem. A valódi népművelő az mindig is CIVIL volt. Akkor is, mikor az intézményében a havi fixet kapta, meg akkor is, mikor vállalkozóként vagy egyesületi tagként szervezte a települése életét az önállóságra, az együttműködésre.

Az intézményi keret önmagában nem gátja a civilszerű működésnek. A civil forma önmagában nem jelent a szó legnemesebb értelmében azonnal, automatikusan civil működést. Sőt. Erősödik és a jövőben is erősödni fog az a folyamat, hogy állami feladatok ellátására (elsősorban települési önkormányzatok) az intézményeiktől civil formába „szerelik át” egyes feladatok megoldását. Egyetlen motiváló ok az, hogy több pénzhez tud jutni.

Miért ne tudna működni bármely közintézmény (most már nem is csak kulturálisra gondolok) a lehető legjobb civil módon?

(„Néhány éve még fehér hollónak számított az, aki a saját intézményén kívül álló közösségeket erősített. A legtöbben attól féltek, hogy előbb-utóbb feleslegesek lesznek. Pedig minél több kis együttes, közösség van, annál fontosabb a kapcsolatokkal, teremmel rendelkező, napi ügyeket intéző népművelő.” Parola füzetek 1992. évben megjelent Romok helyett c. írás.)

A közintézményeken, főleg egy település által fenntartott esetében – van a legerősebb közösségi kontroll. Vitatja azt valaki, hogy egy városi Művelődési Ház működését egyértelműen a város határozza meg? Nem vitatja. Ma még van olyan intézmény, ahol a benn dolgozó néhány „nemnépművelő” (azokat nevezem így, akik éppen ellenkezői az-írásom elején meghatározott népművelő fogalomnak) dönti el a tennivalókat és a hogyanokat? Sajnos vannak ilyenek, de ezek a jelenségek nem szűnnek meg a forma megváltoztatásával. Itt nagyobb bajok vannak a mélyben. A „nemnépművelő” az, aki nagyon rugalmasan a saját érdekét szem előtt tartva, azonnal át tud alakulni a települése kívánalmainak megfelelően alapítvánnyá, egyesületté stb., ahol folytatja tovább az addigi „nemnépművelői” munkáját.

Tennivalóink

A kistérségeket (kistáj, járás, város és vidéke) egybe kell gondolni. Szép és igaz mondat (Beke Pál), aminek mentén lehet, és kell dolgozni.

1. Tudni kell a jelenlegi helyzetet. A minisztériumi szakértői vizsgálatok is alkalmas adatokkal szolgálnak ehhez, de nyilván az nem lesz elég.

2. Azon népművelők, akikről tudott a szakmai kvalitásuk és elkötelezettségük, TALÁLKOZZANAK. Vasvár felajánlja szívesen egy találkozó helyszínéül a Várost és Vidékét (Hegyháti Kistérség).

3. A feladatokat kell meghatározni, és azok végrehajtására vagy elvállalására lehetőséget adni, akár egyesületeknek, akár intézményeknek, akár magán személyeknek. A munkát és az ahhoz adandó anyagi és minden más feltételt annak kell kapnia, aki a legjobb választ és megoldást kínálja.

A leírt gondolatok természetesen csapzottak, olyanok mint ez az áldott-átkozott szakma. Nincs idő kiérlelni, megfésülni, szép formát adni, szóval egy kicsit a PR-tevékenységre adni. Az idő pénz. Aki népművelő és teszi a dolgát, szeretné legalább a többi népművelővel megosztani gondjait-örömeit. Szakszerűen is szeretné. Legelőször ahhoz kell lehetőséget teremteni, hogy akitől tanulnunk kellene, legyen módjuk azt közkinccsá tenni.

A Vidék (Falusi) Magyarország élhetősége a Kistérségi (kistáj, járás, város és vidéke) „egybe gondolás” nélkül elképzelhetetlen. Szakmánk élesztője, és egyben kapcsolódási pontja is egy lehetséges szellemi összetartozásnak kistérségekben – és aztán azon is túl.

Vasvár, 2003. december 24.

VÁLASZ HELYETT

A Vasvári Művelődési Ház ajánlatára a Magyar Művelődési Intézet 2003. március 2-3-4-én Vasvárott szakmai fórumot rendez a Vasvári Művelődési Házal közösen szervezésben, amelyre jelentkezéseket február 20-áig várunk a Magyar Művelődési Intézet címére, valamint a 201-3764-es fax-ra és a következő e-mail-re: kalmarj@mmi.hu.

A résztvevők az utazásukat maguk térítik, de a helyszíni költségeket vállaljuk.

A vasvári kollegákkal együttműködve – a szakmai megbeszéléseken kívül – alkalom adódik majd a tájékozódásra a helyi állapotokról Vasvár térségében.

Minden jelentkező számára részletes programot küldünk. Megjegyezzük, hogy az ország keleti felében dolgozó kollegák számára hasonló összejövetelről gondoskodunk.

Beke Pál

DR. PETHŐ LÁSZLÓ

KISTÉRSÉGI PERIODIKUMOK SZÖVETSÉGE

A lokális és regionális kiadványok 2002 őszén Jászberényben megrendezett első találkozója sok új információval gazdagította a kistérségi periodikumokról kialakult képünket. (SZÍN 8/1 – 003. február) 2003-ban, a Gömörország szervezésében sorra került rimaszombati tanácskozás bővítette ismereteinket és jobb célkitűzéseket fogalmazott meg. A Dunapart, a Jászsági könyv, a Széphalom szerkesztőiben és a vendéglátókban felmerült egy szövetség alapításának igénye, s ennek érdekében egy előkészítő bizottságot is megválasztottunk. Abban is egyetértésre jutottunk, hogy 2004-ben Pakson, a Paksi Tükör vendégeként újabb találkozóra jövünk össze. Emellett egy közösen kiadott, törekvéseinket és céljainkat megjelenítő antológia kiadása sorra kerülhet.

A leendő szövetség hozzávetőleg 30-50 periodikum közreműködésére számíthat. Az általunk gondozott kiadványok jellegzetessége az, hogy kis- vagy középvárosban jelennek meg, a kritikusabb esetben kötődnek megyéhez vagy megyeszékhelyhez s különösen nem a fővároshoz.

A hasonlóságok mellett jelentős különbségek mutatkoznak, hiszen több évtizedes múlttal visszatekintő folyóirat ugyanúgy akad a mezőnyben, mint néhány éve megjelenő évkönyv. Megjelenésüket tekintve sűrűbben, negyedévente napvilágot látók ugyanúgy vannak, mint évente kiadottak. Hasonló különbségek mutatkoznak a szerkesztőségek összetételében, gyakran egy aratói kör által létrehozott egyesület vagy alapítvány, máskor egy múzeum vagy könyvtár, megint máskor valamilyen felsőoktatási intézmény képezi a szellemi háttérrel. Végül feltétlenül meg kell említeni, hogy határon belüli és határon túli kiadványok egyaránt jelentős számban lelhetők fel a kiadványok között.

Hol tartunk most? – Ha röviden és tömören akarok válaszolni, akkor az önszerveződés kezdeti szakaszában. Eddigi összeveteleinken kialakult egy maroknyi csapat, melynek tagjai ajándékoságot mutatnak a leendő szövetségben való munkálkodásra. Létezik továbbá egy, a szándékainkkal és céljainkkal konszenzuszú, hasonló létszámú szimpatizánsi kör. Rajtuk kívül az előbbieken említett közel félszáz kiadvány számottevő része eddig nem nyilvánította ki együttműködési szándékát. Szerényebb aktivitásuk részben objektív tényekkel magyarázható. Kiderült, hogy a kárpátmedenceiség követendő eszméjének gyakorlati megvalósítása – anyagi-technikai okokból – ugyancsak körülményes, többen bármennyire szeretnének, egyszerűen nem tudnak eljutni összeveteleinkre. Vannak, akik más okokból maradnak távol, ők feltételezhetően szívesebben vesznek (vesznek) részt másfajta társulásban, vagy nem tartják indokoltnak a szövetség megalakítását.

Szerveződő szövetségünknek előbb utóbb mindenképpen lényösebb helyet kell találnia a magyar periodikum- és kiadványstruktúrában, ami korántsem egyszerű feladat, hiszen a tőlünk lényegesen nagyobb publicitással, anyagi és szellemi háttérrel rendelkezők helyzete sem egyértelmű. Ráadásul esetenként némi fenntartással fogadnak bennünket, mert többek szerint már így is nagyon sok folyóirat és hasonló kiadvány kap nyilvánosságot. Idén Rimaszombaton újra megerősítettük: egyáltalán nem vagyunk provinciálisak, nálunk ugyanolyan értékes és kevésbé értékes írások jelennek meg, mint a rangosnak

tekintett kiadványokban. Összegezve: leendő szövetség egyik célja tehát publicitásunk növelése és presztízsünk elismertetése lehetne. Megjegyzendő azonban, hogy vannak olyan periodikumok, melyek úgymond rangot vívtak ki maguknak, másoknak viszont még sok tennivalójuk akad ezen a téren.

Helyet kell találnunk a szerveződő-formálódó regionális, ill. kistérségi szerkezetben, ami ugyancsak összetett kérdés. Kiadványaink lényegében megelőzték a ma divatosá váló „kistérségesség” eszméjét, hiszen alapításuk, létrejöttük óta egy várost, máskor a várost és vidékét vagy kistérséget képviselnek.

Bonyolultabb kérdés viszont az, hogy miként tudnak kapcsolódni a közigazgatás újabb szerveződő egységeihez. A ma középpontba helyezett, a Központi Statisztikai Hivatal által körvonalazott-ajánlott kistérségek esetében főleg demográfiai, gazdaságstatisztikai adatokkal operáltak, s kevésbé vették figyelembe egy térség hagyományait. Kiadványaink többsége viszont éppen az adott táj, város, városkörnyék értékeinek megjelenítésére törekszik. Legjobb esetben is „csak” kulturális, művészeti, művelődéstörténeti tényezőként jelennek meg, de arra általában már kevesebb lehetőségük van, hogy a helyi település(ek) formálásában is részt vállaljanak. Pedig a különféle tervek, fejlesztési koncepciók és a hozzájuk készülő szakértői anyagok megjelenítése, nyilvánosságban való megméréstetése ugyanennyire fontos lenne. Egy múlt században élt tanár, költő bemutatása az könnyebben felvállalható téma, mint a kistérség környezetvédelmi problémáinak bemutatása.

Befejezésül egy rendre visszatérő problémára, az anyagiakra is ki kell térni. Tapasztalataink szerint a kistérségek periodikumai egyáltalán nem dúskálnak, de ilyen olyan módon megélik. Az új szerveződés keretei között mindenképpen lehetőség nyílna a hatékonyabb információcserére és arra is, hogy új finanszírozási megoldásokat tárjanak fel. Példaként említem, hogy Németországban, Alsó-Szászországban két járás Idegenforgalmi Társulást hozott létre a térség lehetőségeinek feltárására és megismertetésére. A társulás egyik fontos szereplője az ottani Honismereti Szövetség, amely évente kiadja a térség évkönyvét, az *Oldenburger Münsterland*-ot, amelynek igényesen szerkesztett kötetei évről-évre áttekintést adnak a kistérség kommunális helyzetéről, a környezetvédelem problémáiról, de számtalan történelmi, művészeti és művelődéstörténeti írást is tartalmaznak a kötetek. Az évente megjelenő 5000 példányt részben a helyi lap olvasói, részben az önkormányzatok alkalmazottai és tisztségviselői kapják. A szerkesztők legfőbb gondja ott az, hogy igényes kiadványt produkáljanak. Háttha egyszer nálunk is így lesz!

KISS LÁSZLÓ

A MAGYAR KULTÚRA NAPJA

Január 22-ét – Himnuszunk születése napját – legújabb kori történelmünk avatta a Magyar Kultúra Napjává. Ez az a nap, amikor főhajtással emlékezhetünk meg legfontosabb közös kincsünkről, arról, amely jelzőjét és minősítését adhatja létünknek, arról, amely megkülönböztet bennünket más népektől.

Ez a magyar kultúra.

Nem különb és nem több, mint más nemzetek kultúrája, de földrajzi és történelmi helyzete által különös státusú: a velünk együtt élő népek felelősséggel gondozott kultúrájának megőrzésében betöltött szerepe által.

A magyar kultúra életünk érdekében kifejtett cselekvés és nemzeti azonosságtudat egyszerre. A kulturális hagyomány és érték – amelyet a történelmünk során létrehozunk – ad igazolást fennmaradásunkhoz. Ebben a folyamatban nemesedett kultúránk, őrizte meg a falvak hagyományát, a nép ajkán születő dalokat, a keze által formált eszközöket, a kúriák és kastélyok szervező erejét és műveltségét. S mindenekelőtt talán a legfontosabbat, az anyanyelvet, amely egyformán szól mindenkihez, s amelynek megkülönböztetett szerep jutott.

Nem véletlen, hogy értékeink, kincseink közül éppen nemzeti himnuszunk születése vált a magyar kultúra ünnepévé. Nem csak a magyar sors, magasztos történelmünk viharos századai sejlenek fel gyönyörű himnuszunkban, hanem a nép által átörökített, megőrzött – tudatunkban folytonosan jelenlévő és belőle építkező – kultúra is. Így az oly sokszor énekelt vagy idézett sorok között – „Isten áldd meg a magyart” – mindig ott dobog, lüktet a közismert „Megismerni a kanászt” kezdetű pásztornóta is, amely kultúránk közös kincse. Mert ahogyan Kodály írja: „Az az igazság, hogy a földműves nép közt fennmaradt dalok java valamikor az egész magyarság tulajdona volt. ...ez az a közösség, ahol egy érzésben találkozhatnak az egyszerű pásztor a nemzet bármely nagyjával, ahol mind a kettő csak ember, és annyit ér, amennyire ember.”

Ezer esztendővel ezelőtt István sorsfordító döntésével – a koronázással – a keresztény Európa irányában jelöltetett ki a magyarság útja.

Egy évezred itt Európában, amióta a világ – mint részére – figyel ránk!

Egy évezred, amióta küszködve, vigyázva építjük magunkat. Beszívjuk és kileheljük Európa, a világ kultúráját, és vigyázunk az értékekre, amelyeket magunkkal hoztunk. Megosztjuk megosztható tudásunkat a világgal, még ha a világ nem is érti mindig, mit jelent és mit mond nekünk Balassi, Csokonai, Ady, József Attila, s talán csak sejti, mit Bartók és Kodály. De tudja a zseniális Neumann és Szent-Györgyi magyarságát.

A kultúra napja akkor válik igazi ünnepé, ha feladataink jegyében számvetést készítünk, vagy legalábbis kijelöljük önmagunkban – ki ki önmagában –, hogy milyen módon kell a ránk hagyott kulturális örökségünkkel felelősséggel bánni. S ezt tovább kell adnunk az utánunk következő nemzedéknek, annak a nemzedéknek, amelynek nevelésében szerepünk óriási. Hiszen nekünk kell az értékes mintát felmutatni: a kultúra értékeit becsülni, a törvényei szerint élni, és tanulságait érvényesíteni. Mert ez a kultúra nem csak tudást, műveltséget hordoz, hanem erkölcsöt is.

Az értelmiség alkotó-közvetítő szerepe és felelőssége óriási.

A tudomány, a művészetek nem létezhetnek azt érteni, élvezni és művelni képes emberek nélkül. Értő közönség nélkül a tudományos eredmények, az alkotások, a könyvek, a hangversenyek, a színházi előadások elvesznek, vagy létre sem jönnek. Meg kell becsülnünk alkotásainkat: tárgyi emlékeinket, kastélyainkat, kúriáinkat, amelyek értékes emlékei, lenyomatjai az elmúlt koroknak. Mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni a múlt és a jelen műalkotásait, könyveit, festményeit, zenedarabjait, és őrizni és védeni kell nyelvünket, mint kultúránk legfontosabb hordozóját. Csak múltunk és jelenünk kultúrájának védelme, az esélyek megteremtése biztosítja azt a lehetőséget és adja azt az erőt, melynek segítségével megbirkózhatunk az értéktelen, önmagát kultúrának álcázó fércművekkel és termékekkel.

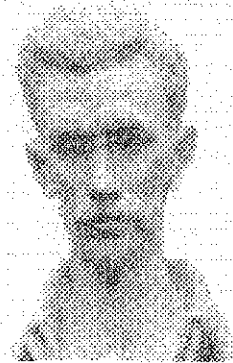
Ezen az ünnepen legyen jelen az a cselekvési vágy az alkotásra, a tenni akarásra, amely arra a reformkorra jellemző, amelyben nemzeti himnuszunk született.

Legyen velünk a Bessenyeiek, Tessedikek, Festeticsek, Széchenyiek, Grassalkovichok alkotó szelleme és mozgósító ereje, hogy tanuljunk példáikból: Helikonok, és a kultúrának új csarnokai legyenek. Hogy a közműveltség ne csupán kíváncsi legyen, hanem mint az élet minőségét is jelző állapot-határozó vonuljon be a magyar köztudatba. Mert ahol uralkodik a műveltség, ott nincs ereje a műveletlenségnek.

Berzsenyi *A magyarokhoz* című versében ezt így írja: „Ébreszd fel alvó nemzeti lelkedet! / Ordítson orkán, jöjjön ezer veszély / Nem félek. A kürt harsogását, / A nyihogó partipák szökését // Bátran vigyázom. Nem sokaság, hanem / Lélek s szabad nép tesz csuda dolgokat. / Ez tette Rómát föld urává, / Ez Marathont s Budavárt híressé.”

Kívánom magunknak és mindazoknak, akik a magyar kultúráért felelősséggel tartoznak, akik nem kis erőfeszítések árán teszik a dolgukat, hogy e mai nap ünnep legyen. Azzal a tudással, hogy amit teszünk, azzal nemzetünket szolgáljuk.

(Az írás átvétel a Szín 6/1-es számából.)



FERENCZY BÉNI: PETŐFI

155 éve halt meg Petőfi Sándor

Károly és Béni
Valér és Noémi
ó micsoda ritka csoportozat,
Mint a Bach család,
Vagy eleven Laokon csoport.
Köztük a Béni, a szobrász,
A szelídség szobra volt.

Weöres Sándor: Ferenczy Béni emlékére

A Ferenczy család – Ferenczy Károly a nagybányai művész-elep kiemelkedő, iskolateremtő festőegyeniségének és iker szü-
ött művész-utódainak: Noémi a gobelin modern szellemű meg-
újítója és a szobrász Béni – munkásságának legjavát a magyar
nemzeti képzőművészet kiemelkedő értékei között tartja szá-
non a hazai és a nemzetközi szakirodalom. A híres művészcsa-
ád állandó kiállítását a szentendrei gyűjtemény őrzi.¹

Ferenczy Béni 1890. június 18-án született Szentendrén.
rajztanulmányait Nagybányán Réti Istvánnál kezdte, majd a
írenzei Scuola Libera következett, húszévesen aztán a Mün-
cheni Akadémián tanult. 1911-ben Bourdelle-nél, a következ-
őben Archi-penko szabadiskolájában dolgozott. A Párizsba
vándorló fiatalokkal együtt ő is úgy gondolta akkoriban, hogy a
művészet új cél, új forma felé halad. „Minden Cezanne-ből lát-
zott kiindulni, a jövő itt volt kijelölve” – írta később. Gondos és
ölcés szülői irányítás nyomán széleskörű művészettörténeti és
világirodalmi tájékozottságra tett szert. „Édesanyámtól örököltem
: soha sehol otthon nem találó vándorsorsot, a soknyelviséget, a
világirodalom és zene iránti érdeklődést és a nép egyszerű embereivel
való demokratikus együttérzést. Apámtól örököltem a testalkatot,
umort és kritikai érzéket. S nyilván azt is, hogy a művészet a leg-
agyobb számomra.”

1921-től Bécsben, később Berlinben élt. Korai művei a
klasszikus tradíciókhoz igazodnak, majd a kubisztikus formaér-
elmezésből merítettek. 1925-ben a Nemzeti Szalonban állított
ki. 1938-ban telepedett le végleg itthon. Legérettebb művei
1936-tól születtek. Többnyire bronzban dolgozott – stílusát a
görög plasztika szellemi hagyományainak modern felfogása ha-
ározta meg. 1946-tól a Képzőművészeti Főiskola tanára lett.
1956-ban megbénult – ezután kitarotán rajzolt, könyvillusztrá-
ciókat készített. 1959-ben a Nemzeti Szalonban, négy év múlva
Bécsi Künstlerhausban megrendezett gyűjteményes kiállítá-
ok összegezték munkásságát. 1967. június 2-án halt meg.²

Ferenczy Béni 1948-ban a márciusi forradalom centenáriu-
ni évében kapott megbízást, egy Petőfit ábrázoló köztéri szobor
megmintázására. Megszületett művében jó érzékkel, tehetség-
gel szakított a hazai emlékműszobrászat idealizáló, patetikus Pe-
őfi-képével. A lánylelkű költőt belső feszültséggel terhesen,
Jenthon István szavaival „az elmúlás és az el nem múlható hal-
atatlanlás irtóztos konfliktusában” örökítette meg a művész.

A pátoszmentes mozdulat, a keményen kilépő balláb, a törzstől
kissé széttartott karok hitelesen közvetítik a költő bensőjében
dülő, kitörni készülő vihart. A szobor meghitt és közvetlen egy-
szerűsége akkor már nem felelt meg egy kialakuló hőskultusz-
nak.

A hivatalos szervek értetlenséggel és elutasítással fogadták.
Elgondolását sokáig nem értették meg, jóllehet a költő később
előkerült dagerrotípiá képe igazolta, hogy az alkotó milyen jó
érezkkel, avatottan fogalmazta meg típusát. Az eredeti gipsz-
minta a Magyar Nemzeti Galériába került. Végül is a szobrot
elkészülte után tíz évvel Gyula városában állították fel. Újabb
évtized múlva aztán a Milanói Ambrosiana udvarán a világiro-
dalom nagyjai – Platon, Dante, Shakespeare, Goethe – között
foglalharta el méltó helyét.

Petőfi karddal az oldalán, kibontott mellel, a babérágra ta-
posva áll előttünk, a költői dicsőség helyett a világszabadság
ügyének tudatos vállalására elszántan. Jobbja öklöbe szorul,
szemét haragosan összevonja. Eltökélttsége egyértelmű, nyil-
vánvaló. A költő arca az élet nagy pillanatainak elszántságát
tükrözi. Átható tekintetét a szemlencse bemélyített megmintá-
zásával érte el a művész. A mélyen nyitott gallér, a ruha moz-
galmas redői egyaránt a drámai kifejezést szolgálják. A közvet-
len emberi megformálás az emlékműszobrászat új lehetőségeit
mutatta fel, amelyben a történeti hűség és a modern szobrászat
eredményeinek szuverén ötvözete valósul meg.³

³ Ferenczy Béni művei finoman, tömören, hangosság nélkül járnak,
a jó dinamók olajozottságával és tevékenységével. = Illyés Gyula:
Ferenczy Béni-ről 1967.

110. Ferenczy Béni
1967, Gyula

¹ Ferenczy Béni és Noémi e kiállítás újdonsága. A maga területén azt
hiszük, mindkettő nyereséget jelent művészetünk számára. = Lyka
Károly Ferenczyék kiállítása 1916

² Ha nagy író lennék, olyan megemlékezést írnék Ferenczy Béni-ről,
milyen őt megilleti. = Szent-Györgyi Albert levele Réz Pálhoz.

„A MAGYAR KULTÚRA EMLÉKKÖNYVE”

Felhívás a Magyar Kultúra Napján 2004.

Helyettem írták...
Én is így gondoltam...
Ugyanezt éreztem...

Hányan vagyunk így, egy-egy irodalmi élmény kapcsán, az életünk, tanulmányaink során belénk ivódott-égett idézetek citálásakor.

Mennyi segítséget, eligazodást jelentettek, jelentenek a magyar irodalom nagy íróinak, költőinek gondolatai, nagy embereink, tudósaink szellemi kisugárzása.

Vajon mennyire élnek bennünk felnőtt fejjel az emlékkönyvekbe írt idézetek?

Melyek azok a gondolatok, amelyek végigkísértek életünkön? Melyek azok, amelyek mindig felbukkannak, kapaszkodót jelentenek a kilátástalan helyzetekben?

Melyek azok, amelyek vigaszt nyújtottak, új próbálkozásra, erőpróbára biztattak?

Melyek azok, amelyeket szívesen továbbadnánk – őrző anyagnak – az utánunk jövőknek?

Melyek azok a fontos gondolatok, amelyeket kamaszkorunk mindenben újat kereső, lázadó szelleme fedezett föl?

Melyek azok, amelyekre azt gondoltuk, végre valaki ki-mondja, ki meri mondani helyettünk? Amely a legpontosabban fogalmazza meg érzéseinket, a szerelmet, amelynek mélységét a költő és én tudhatom csak igazán.

Melyek azok a gondolatok, amelyek 2004-ben a legfontosabbak számunkra a magyar irodalomból, a magyar szellemiségéből?

„A Magyar Kultúra Emlékkönyve” címmel a Magyar Művelődési Intézet színházi estet, kiállítást szervez, és album megjelentetését tervezi 2005 januárjában a Magyar Kultúra Napja tiszteletére.

Felhívással fordul mindenkihez a határon innen és túl, hogy képeslapon – a település fotójával – küldje el azt az idézetet, amely a legfontosabb számára.

A képeslapra, az idézeten és annak szerzőjén túl, írja rá nevét, életkorát és címét.

A képeslapot 2004. október 1-ig várjuk az alábbi címre:

Magyar Művelődési Intézet
A MAGYAR KULTÚRA EMLÉKKÖNYVE
1011 Budapest, Corvin tér 8.

Kérjük az intézményeket, szervezeteket, hogy felhívásunkat minél szélesebb körben terjesszék, hogy eljuthasson a legapróbb településig, eljuthasson az iskoláktól-egyetemektől a munkahelyeken át a nyugdíjas közösségekig.

Tóth Erzsébet,
a Magyar Művelődési Intézet
művészeti igazgató helyettese

SZERELMES FÖLDRAJZ

Szabó Zoltán ihlette feltárás és fejlesztés

1940-es élményei alapján Szabó Zoltán megírta, 1942-ben a *Nyugat* kiadta a *Szerelmes földrajzot*, amely egy 1964-es kiadás után már csak 1999-ben látott napvilágot az Osiris Kiadó jóvoltából.

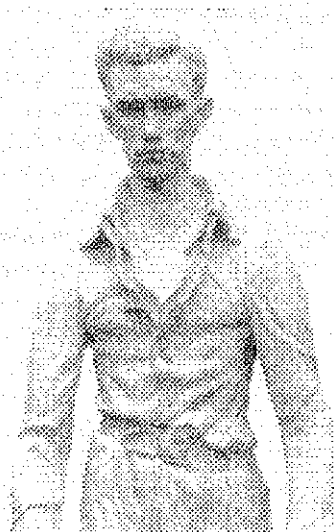
A szerző művét három kötetesre tervezte, de mindössze egy kötet készült el, s a másik kettő nem született meg. Az első kötet viszont olyan erejű, hogy érdemes – módszerét követve – munkára ösztönző hatását kihasználni.

Miután Szabó Zoltán elvégezte az Alföld és érintkező részeinek feltárását, s mivel a magyar irodalmat találta az egyetlennek, „ami egészen kitöltötte a Kárpátok karéját”, a magyar irodalmat használta tehát fel ehhez a feltáráshoz, adódik először is, hogy az általa tervezett, de meg nem valósított másik két részt, a Dunántúlt és Budapestet valamint Erdélyt ugyanezekkel a módszerekkel feltárjuk. De mert Szabó Zoltán „olyan írócsoporthoz tartozott, amely az írást szolgálatnak tekintette, s földbirtokszerkezeten, társadalomszerkezeten kívül közgondolkodást is reformálni akart”, adódik szemléletéből az is, hogy munkáját úgy folytassuk tovább, hogy ne álljunk meg a feltárásnál, hanem a tudhatót tegyük a köz ismeretévé, és használjuk fel a továbbgondoláshoz, majd egy-egy település, kistérség fejlesztéséhez.

A munka előkészítése – amelynek szerves része Szabó Zoltán *Szerelmes földrajzának* feldolgozása, elemzése – a 2003. évben megkezdődött. Eddig a munkában társnak Tápiószéle, Mezőkövesd és Vasvár vállalkozott. E települések mindegyike olyan munkával és előélettel hívta fel magára a figyelmet, amely egyértelművé tette, hogy érdekelt a közös munkában, s joggal kíván osztozni eredményeiben.

A munka szerencsés esetben – néhány év alatt – lefedheti a Szabó Zoltán által tervezett részeket. S ha nem is fogja tudni megközelíteni a belőle kiadandó könyv a *Szerelmes földrajzot*, az nem lesz majd méltatlan úgysem a nagy elődhez. Mert feltár, hogy építsen. S ezt Szabó Zoltán sem gondolta másképp.

Máryus Aliz



PORDÁNY SAROLTA

INTERNETKUTATÁS A HAZAI KISEBBSÉGEKRŐL

Demeter Zayzon Mária: *Kisebbségek a világhálón*. Budapest, 2003, Gondolat, 165 p.

„... az internet csak a hagyományos kommunikáció határainak kitolása, nem pedig megszüntetése, s ekképpen nem hoz létre minőségi változást, globalitás helyett éppen a kulturális minták heterogenitását erősíti. [...] Mindenesre a globális információközösséggel létrejövő új kulturális állapot nem felváltja a lokális kultúrákat, hanem azok mellé lép, és egészében hosszú ideig jóval szerényebb marad bármelyik lokális kultúráról.” Mathias Bős – Christian Stegbauer: *A virtuális utazás határai. Miért nem vezet az internet egységes világkultúrához?* című írásából¹ származó fenti idézetet Demeter Zayzon Mária *Kisebbségek a világhálón* címmel megjelentetett, új könyvében olvastam. Azonnal kedvem támadt utánanézni, hogy milyen további publikációi vannak a szerzőpárosnak, hogyan szólhat az eredeti szöveg, vannak-e újabb kutatásaik. Természetesen mindehhez az információhoz az internet segítségével hozzáfértem. Kis házi szörfözésem bemutatásával csak ki akartam emelni Demeter Zayzon Mária hatalmas kutatói teljesítményét, amit „220 órányi módszeres keresés” (17. o.) eredményeként tett le csendesen a hazai, még csak kialakulófélben lévő internet-kutatás „asztalára”. Könyvének első fejezetében ki is emeli, hogy külön kutatói feladatot jelentett számára az internetes tartalomkeresés elveinek, szempontjainak, keresési eljárásainak a kialakítása. (16. o.) Az érdeklődők az utolsó fejezetben megtalálják a kutatás módszertanának bemutatását, valamint a legjelentősebb keresőgépek, metakeresők internetes címének pontos leírását. Így a könyv azoknak is hasznos, akik elsősorban nem a kisebbségi téma, hanem ezen újonnan születő kutatási terület módszertanát szeretnék megismerni.

A kutatás „a magyarországi kisebbségek internethasználati és tartalomszolgáltatói tevékenységének körülményeit elemzi, többek között vizsgálva „az internet használatának jelentőségét a 13 hazai nemzeti, etnikai kisebbség esetében.” (14. o.) Számba veszi a magyarországi kisebbségek által létrehozott honlapokat, valamint a kisebbségi tematika megjelenését más honlapokon. Mindehhez a szerző felvázolja a kisebbségi „médiatájkép” egészét, beleértve a nyomtatott sajtó helyzetének alakulását is. A kutatás módszerei: 15 mélyinterjú elkészítése, dokumentum-elemzés, statisztikai adatgyűjtés, szakirodalom elemzés, internet alapú forrásokban végzett keresés. Példamutató kutatói pontosság, alaposág jellemzi a szerzőt. Meg kell azonban jegyezni, hogy a három idegen nyelven, nagyon sok lábjegyzetben megadott szakirodalmi hivatkozások magyar nyelvre történő fordítása nem minden esetben történt meg, így a könyv nem mondható könnyű olvasmánynak.

A 2002-ben indult és 2003 júniusában zárult kutatás egyik legnagyobb eredménye, hogy 117 honlap címe szerepel – kisebbségek szerint csoportosítva – az egyes kisebbségek érdekvépviseleteinek, szervezeteinek, intézményeinek honlapjairól elkészített listán. (51 – 54. o.) Ilyen összesített adatsor a hazai

kisebbségek internetes megjelenéséről eddig még nem készült. Ugyanez elmondható az „Anyarszági honlapok a Magyarországon élő kisebbségekről, adott kisebbség anyanyelvéen” című fejezetben megtalálható 33 honlapból álló gyűjteményről is.

A tanulmánykötetben a közművelődési szakma közvetlenül is érintett. A Magyar Művelődési Intézet Kisebbségi Főosztályának Roma Kultúra Osztálya 2001-ben indította el a „romacult” honlapot. A honlapok ismertségét a hozzá mutató linkek számával mérte a kutató, melyhez a Google.com „részletes keresés” erre vonatkozó menüpontját használta. Az MMI roma honlapjára a kutatás pillanatában 38 link mutatott. (15. sz. melléklet – *Hazai kisebbségi tematikájú honlapok, honlapfejezetek ismertsége, az egyes honlapokra mutató linkek számával mérten 2002. március-április*).

A kutató által felkért, a téma szempontjából legelismeretebbnnek számító interjúalanyok – többek között Prof. Dr. Kaltenbach Jenő, Heinek Ottó, Székely András Bertalan, Szászfalvi László – sorában Bódi Zsuzsa, az MMI Roma Osztályának munkatársa, a www.c3.corvin.hu/romacult honlap tartalmi szerkesztője is szerepel, így tapasztalatainak átadásával ő is hozzájárult a kutatás szellemi megalapozásához. (2. sz. melléklet – *Interjúlista* – 114. o.)

A szerző 26 pontban foglalta össze a kisebbségek internetes tartalomszolgáltató tevékenységének jellemzőit. Ebből csak néhány, általam legfontosabbnak ítélt gondolatot emelek ki: „A hazai kisebbségek egyelőre sokkal inkább internetfelhasználók, mint tartalomszolgáltatók.” (58. o.); „... egyik kisebbség sem tájékozott a másik („a társ-kisebbség”) honlapjának megléte felől...” (58. o.); „... honlapjaik... és a pályázatok számából ítélve legszámottevőbb az érdeklődés a cigány és a német civil szervezetek részéről...” (60. o.); „... minden hazai kisebbség számára indíthatnak már honlapot vagy honlapokat...” (60. o.); „... ez nem egyenlő azzal, hogy működik is...” (61. o.); „A hazai kisebbségek internetes megjelenése a kisebbségi front sajtó hálózata vitelével kezdődött...” (62. o.); „Területileg... a legtöbb honlap megjelenését: Budapest, Pécs, Szeged, Sátoraljaújhely” városból kezdeményezték. (61. o.); „A honlapok létrehozói között több, különböző korosztály jelenik meg.” (61. o.) „... több mint felük (a honlapoknak) magyar nyelven is megjelenik.” (62. o.); „A honlapok egy részének fontos célja a saját... tevékenység, ügyintézés, szervezés megkönnyítése, korszerűsítése...” (63. o.); „Döntően a statikus információ közzététele dominál...” (63. o.); „Ritka a hírközlés, az aktuális eseménynaptár, a dinamikus infó.” (63. o.); „Néhány honlaponál hosszú távú stratégia hiánya érezhető, pénzügyi háttér nélkül. Jószerével a közreműködők lelkesedésének köszönheti létét.” (63. o.); „... a honlapok némelyike akár évek óta „leült”, illetve indítása után sem működött.” (63. o.); „... hiánypótló és jelentős a „nemzetiségi MTT”-nek is nevezett Etnonet.hu, ...” (64. o.);

Közművelődési szempontból különösen tanulságos az I. Internetes-hozzáférés és -használat a magyarországi nemzeti, etnikai kisebbségek körében című fejezet „Közösségi hozzáférés a kisebbségek körében,” című alpontja, melyben a helyi közösségi intézmények helyzete ismerhető meg. „Kistelepüléseken, aprófalvakban, hát-

¹ Mathias Bős – Christian Stegbauer: *A virtuális utazás határai. Miért nem vezet az internet egységes világkultúrához?* Századvég, 1997, 6. sz., 117–129. o.

rányos helyzetű településeken alig ismert az internet, kevés a számítógép, márpedig a hazai kisebbségek jelentős része – a főként városokban élő görögöktől, szerbektől eltekintve – ilyen jellegű településeken él. Közösségi hozzáférés lehetőségét a teleházak, telekönyvtárak teremtik meg, amelyek kisebbségek lakta településeken is jelen vannak. Így „néhány, szlovákok lakta településen van teleház: Békés megyében, aztán Pest mellett, Pitvaroson, Maglódon. Tótkomlóson is van teleház, Telekgerendáson is.” „Horvátok lakta települések közül például Beznyeva községben régóta működik teleház” (34. o.) Ebben a fejezetben is, akárcsak a többiben, szinte minden má-

sodik mondatban fontos és használható internet honlapcímekkel támasztja alá a szerző megállapításait, adatait.

Figyelmeztetek mindenkit, hogy legyen internet-közelben, amikor kinyitja a könyvet, mert minduntalan kedvet kap majd ahhoz, hogy azonnal beíja az új honlapcímeket kedvenc keresőjébe, mondjuk az *origo.hu* vagy a *Google* keresőbe. Javaslom, hogy ezért a szokásosnál sokkal több napot szánjanak a 166 oldalas, az Osiris Kiadó könyvesboltjában megvásárolható könyv elolvasására.

SZERZŐINK

Andrássy Mária 1935-ben született Budapesten. Könyvtáros, szociológus. A Magyar Művelődési Intézet egykori munkatársa, a Magyar Fotográfusok Háza Pécsi József Szakkönyvtár munkatársa.

Beke Pál 1943-ban született Budapesten. Népművelő, a Magyar Művelődési Intézet igazgatója.

Borbás György 1938-ban született Zalabéren. A zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium nyugalmazott középiskolai tanára. Író, publicista.

Egyed Albert 1945-ben született Szombathelyen. Szociológus. A Magyar Művészeti Intézet Nemzetiségek Osztályának vezetője.

Fekete Márta 1960-ban született Nagyváradon. Okleveles népművelő. Az Iparművészeti Egyetemen végzett művészeti menedzser. A Magyar Művészeti Intézet Művészeti Osztályának képzőművészeti tanácsosa.

Földiák András 1948-ban született Budapesten (Újpesten). Népművelő. A Magyar Művelődési Intézet munkatársa. A Magyar Művelődési Társaság társelnöke.

Gergye Rezső 1957-ben született Sorkikápolmán. Népművelő, a Vasvári Művelődési Ház igazgatója.

Györi Lajos 1954-ben született Szentesen. Fényképész. A Magyar Művelődési Intézet Művészeti Osztályának munkatársa, fotográfiai szaktanácsadó.

Halász Péter 1939-ben született Budapesten. Agrármérnök. A Magyar Művelődési Intézet Határon Túli Magyarok Osztályának főmunkatársa.

Hargitai Mária 1953-ban született Budapesten. Könyvtáros, népművelő. A Magyar Művelődési Intézet Szakkönyvtár és Információs Központjának vezetője.

H. Kovács Éva 1942-ben született Budapesten. Magyar nyelv és irodalom tanár, okleveles népművelő. A Magyar Művelődési Intézet Oktatási és Szakképzési Osztályának vezetője.

Kereszti Ferenc 1949-ben született Kistarcsán. Közművelődési szakember. A Magyar Művelődési Intézet Szervezetfejlesztési és Önkormányzati Osztályának munkatársa.

Kiss László 1947-ben született Budapesten. Okleveles népművelő. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Közművelődési Főosztályának vezető főtanácsosa, a Magyar Versmondók Egyesülete és a Magyar Színháztékos Szövetség alapító elnöke, jelenleg alelnöke.

Komjáti Gabriella 1962-ben született Budapesten. Népművelő, a Magyar Művelődési Intézet munkatársa.

Mátyus Aliz 1948-ban született Zalalövön. Író, népművelő, szociológus. A Magyar Művelődési Intézet Szín – Közösségi művelődés című folyóiratának felelős szerkesztője.

Merza Gábor 1955-ben született Budapesten. Okleveles népművelő, független filmes. A Magyar Művelődési Intézet Művészeti Osztályának filmes szakreferense.

Péterfi Ferenc 1951-ben született Budapesten. Népművelő. A Magyar Művelődési Intézet Közösségfejlesztési Osztályának vezetője. A Közösségfejlesztők Egyesületének titkára. A Civil Rádió Kuratóriumának elnöke.

Dr. Pethő László 1945-ben született Sátoraljaújhelyen. Szociológus, az ELTE Tanárképző karának habilitás Főiskolai tanára. A NKÖM szakfelügyelője, több tudományos társaság tagja, nemzetközi konferenciák résztvevője.

Pordány Sarolta 1954-ben született Cecén. Tanár, népművelő, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Közművelődési Főosztályán vezető főtanácsos.

Romhányi András 1949-ben született Budapesten. Villamos- és gépészmérnök; művelődésszervező. A Magyar Művelődési Intézet Határon Túli Magyarok Osztályának vezetője. A Budapesti Népművelők Egyesülete elnökségi tagja, a Magyar Művelődési Társaság felügyelő bizottságának elnöke, a Magyar Kollégium Kulturális Egyesületének elnöke és a Magyar Kollégium Alapítvány képviselője, a kuratórium elnöke.

Tóth Erzsébet 1950-ben született Dunaalmáson. Népművelő, előadóművész, a Magyar Művelődési Intézet művészeti igazgató helyettese.

Tóth Zsuzsanna 1953-ban született Sátoraljaújhelyen. Színházpedagógus, előadóművész. A Magyar Művelődési Intézet Művészeti Osztályának vezetője.

Tömöry Márta 1944-ben született Orosházán. Tanár, dramaturg. A Magyar Művelődési Intézet Művészeti Osztályának bábozó szakreferense.

KOMJÁTI GABRIELLA – TÓTH ERZSÉBET

„A MŰVELŐDÉS HETE – A TANULÁS ÜNNEPE” A BUDAI VIGADÓBAN

2003. szeptember 26-27.

A művelődés hete – a tanulás ünnepe rendezvénysorozatot, az 1997-es kezdeményezést, majd a 2001-es első megrendezési kísérletet követően 2002-ben hagyományteremtő szándékkal hívta életre a Magyar Népfőiskolai Társaság a Magyar Művelődési Intézettel, a Magyar Pedagógiai Társasággal és a TIT-tel együttműködésben.

A magyarországi rendezvény nemzetközi példára épül, szellemi előzményének az elsőként 1992-ben megrendezett brit Felnőtt tanuló hete tekinthető. Az időközben mintegy 50 országra kiterjedő rendezvény céljai az elmúlt tíz év alatt sem változtak, továbbra is a tájékoztatás, figyelemfelkeltés, és a művelődési-felnőttképzési szervezetek együttműködésének elmélyítése áll a középpontban. Ezt egészíti ki az a szándék, hogy a hazai közvélemény megismerje az UNESCO és a nemzetközi felnőttképzés különböző dokumentumaiban és fórumain ajánlott *egész életen át tartó tanulás* eszméjét, mint a már hivatalos politika szintjére emelt *tudás alapú társadalom* megteremtésének egyik előfeltételét.

Néhány számadat a tavalyi évről: 29 településen, 50 rendező és 95 támogató, együttműködő szervezet 1016 munkatársa segítségével, mintegy 15-20 ezerre becsült látogatói létszám mellett 134 program valósult meg 2003. szeptember 26 – október 3. között.

Az országos rendezvénysorozat nyitóünnepséget idén is az MMI koordinálta és szervezte. Az esemény előtt két nappal nyílt az a Bartók téren elhelyezett információs pont, amely az itt jellemző nagyszámú, átmenő forgalmat kihasználva tájékoztatót az országos rendezvénysorozat céljáról, programjairól, valamint a nyitóünnepség eseményeiről.

Az ünnepi alkalomra az épület kopottas szürke színét és az „életveszélyt” elhárítani hivatott állványait eltakaró nagy, színes esernyőknek sikerült a Budai Vigadó t felújított Corvin tér méltó háttérévé emelni. A téren felállított sátrak tovább erősítették az arra járókban azt az érzést, hogy itt valami készül...

A felállított tizenkét sátorban huszonnyolc szervezet mutatkozott be. Itt kaptak helyet a koordinációs munkacsoport tagjai, valamint más, felnőttoktatáshoz, képzéshez kapcsolódó egyesületek, civil szervezetek. Bár a tavalyi esős idő okozta rossz tapasztalatok miatt idén a két nap eseményeinek nagy része fedett helyre került, nagy hangsúlyt kapott a kinti megjelenés, ahol az esernyők, sátrak „hívását” erősítendő a Weiner Leó Zeneművészeti Szakközépiskola Fúvószenekara játszott.

A Hagyományok Háza színházteremében Ács Tamás, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának helyettes államtitkára, valamint Molnár József, a Budavári Önkormányzat alpolgármestere köszöntőbeszédével hivatalosan is megkezdődött „A művelődés hete – tanulás ünnepe” országos rendezvénysorozat. A megnyitót a Budavári Általános Iskola diákjainak műsora, valamint a hajlékalanokból alakult színházi csoport, az AHA Színpad előadása zárta.

Ezt követte a nap fontos szakmai programja, a meghívott szakértők bevonásával zajló kerekasztal-beszélgetés, amely a perifériára szorult társadalmi csoportok tanulási lehetőségeit járta körül. Mennyire és hogyan lehet kitörni a tanulás által egy többszörösen hátrányos helyzetből?

A megkeresett kerületi gimnáziumok mindegyike elküldte csapatát az „Európai Műzsák” c. – a közelgő EU csatlakozás jegyében született – művészeti vetélkedőre. A lelkes szurkológárda által biztosított jó hangulatú – Kalocsai Andrea és Bartók László által vezetett – vetélke-

dőt végül a Toldy Ferenc Gimnázium csapata nyerte olyan patinás intézményeket előzve meg, mint a Petőfi Sándor vagy a Szilágyi Erzsébet Gimnázium. Ennek a kezdeményezésnek nagyon kedvező visszhangja volt az igazgatók, a felkészítő tanárok és a diákok körében is. A találkozási és együttjátszási hiánypótlóként értékelve jelezték igényüket a következő évi együttműködésre. Ugyanezt a korosztályt célozta az utolsó délutáni program, a „Reneszánsz táncház” is, amely a korabeli táncokkal való ismerkedésen túl az eredményhirdetésre való várakozást is oldotta.

Újszerű kezdeményezésként laza szövegtől beszélgetésben ismerhetünk meg neves személyiségeket a kultúra és a művészetek területéről. Ez a fajta csoportos, kötetlen – kultúr-kocsmának nevezett – együttlét jó, hangulatos lezárása volt az aznapi eseményeknek.

Vasárnap délelőtt a későn kelő budai polgárokat a Dohnányi Ernő Zeneiskola növendékei ébresztették. Az élénk érdeklődéssel kísért, a megszokottól eltérő hangulatkelző elemeket mesterien alkalmazó fúvószenekar produkciója alatt a legifjabb korosztály a sátrak mellett felállított Szarvasos hintát próbálgatta. A sikeres kezdéshez vélhetően az ekkortájt már szinte szokatlanul melegnek tűnő napsütés is hozzájárult.

A házbeli programok a rajzkiállítás megnyitójával és a pályamunkák értékelésével kezdődtek. A Magyar Művelődési Intézet ebben az évben három témában írt ki pályázatot – „Mi minden szeretnék lenni, ha nagy leszek?”, „Lehetséges pályaválasztásaim”, „A felnőttkori tanulás gondoljai és örömei a családban” – gyerekek és felnőttek számára.

A pályázati kiírásban megfogalmazott kérdésekhez szervesen illeszkedett az aznapi kerekasztal-beszélgetés. Neves szakemberek vitatták meg a felnőttkori tanulás és a család viszonyát, konfliktushelyzeteit, és az ezek feloldását érintő kérdéseket.

Az életminőség és a művészeti nevelés egymásra való hatását volt hivatott bemutatni a színházi este, amelyen különböző művészeti műfajok képviselői léptek színpadra, és amely egyben a nyitóünnepség zárásául is szolgált.

Mindkét napon – a tavalyihoz hasonló módon – helyet kaptak a társszervezők rendezvényei is.

A művelődés hete – a tanulás ünnepe rendezvénysorozat további szakmai programjai voltak a „Partnerség és közösségi művelődés a kistérségekben” c. konferencia és az „MMI nyílt napja”, amelyet az intézet a Magyar Pedagógiai Társasággal együttműködve szervezett. A felsőoktatási intézmények művelődésszervező szakos tanárai és hallgatói szívesen fogadták ezt a kezdeményezést. Képet kaptak az intézet jelenlegi helyzetéről, feladatairól, megismerték az intézet struktúráját, a szakterületeket, és azok felelőseit. Az egész napos program második felében, délután, a hallgatók művészeti csoportjai mutatkoztak be. A nagy érdeklődéssel kísért rendezvény azt a célt is szolgálja, hogy a későbbiekben a közművelődés területén elhelyezkedő fiatalok közverlenebb úton teremtsenek kapcsolatot az intézettel, legyen egy valós képünk az itt folyó tevékenységekről.

Összegezve a tapasztalatokat, az elmúlt évhez képest, a programok számát és a látogatottságot tekintve is sikerült előrelépniünk. Úgy gondoljuk, hogy a Koordinációs munkabizottság tagjai közt kialakult és immár második éve fenntartott jó együttműködés elengedhetetlen feltétele „A művelődés hete – a tanulás ünnepe” sikeres továbbfolytatásának.

A MŰVÉSZETI OSZTÁLY 2003-AS FELADATAIRÓL

Összeállította: Tóth Zsuzsanna

Előjáróban

A Művészeti Osztály igen színes alkotótevékenységek országos módszertani segítésére szakosodott munkatársai a megyei intézmények és a civil szakmai szervezetek munkatársaival összehangoltan vesznek részt az amatőr művészeti rendezvények, oktatások stb. szervezésében, egyes tevékenységformák évtizedek óta az Intézet saját hatáskörében szerveződnek.

Tevékenységünk áttekintése nem egyszerű feladat, a művészeti ágak eltérő nagysága, specifikumai, civil szerveződéseinek működési hatékonysága és a kapcsolatok minősége szerint – sőt, az intézeti munkatárs szakmai kapcsolatrendszerének aktivitása szerint – más és más mélységig és intenzitással kapcsolódunk egy-egy területhez.

OKTATÁSOK

Oktatásaink elsődlegesen a pedagógus és a közművelődési akkreditáció szerint elfogadott képzéseken alapulnak – s noha jóllehet több ilyen képzéssel rendelkezünk, beindításuk mégis rengeteg gondot okoz. Költséges meghirdetésük, a jelentkezők országos szórtsága vagy éppen a tanfolyamokkal telített piac nehezen teszi indíthatóvá tanfolyamainkat. Egyes területeken érezzük kicsit jobbnak a helyzetet.

Ami beindult és sikeresnek mondható: **Fényképekkel illusztrált szemléltetőeszközök készítése** – pedagógusok részére akkreditált alapfokú tanfolyam, amely 2002. októberében kezdődött, és a **Fényképezés a vizuális nevelésben**, 2003. április 4-én indított pedagógus-továbbképző tanfolyam.

Évtizedek óta folyik az intézetben „**Társastánc-csoportvezető**” tanfolyamok szervezése, amely nagy népszerűséggel bír annak dacára, hogy a megfelelő bizonyítványok (állami elismerés) kiadására 1994 óta nincs módunk. Talán némileg segít majd a helyzeten, hogy a közművelődési akkreditáció 2003 végén befogadta a programot. Ugyancsak kidolgoztuk az év folyamán és benyújtottuk a Közművelődési Akkreditációs Bizottsághoz másik táncos programunkat, „**Modern tánc csoportvezető tanfolyam**”, illetve kidolgoztuk, beadtuk közművelődési akkreditálásra „**Versrendezői ismeretek**” és „**Kiállítás rendezői**” tanfolyamunkat. A terveket el is fogadták, ám meghirdetésükre – torlóddó munkák miatt – még nem került sor.

Kidolgozunk egy – a megyei közművelődési hálózatban dolgozó szakreferenseknek szánt előadássorozatot is – ennek akkreditációjára még nem került sor, „**Alkotó művészetek a közművelődésben**” címmel.

2003-ban élő, de nem indult képzéseink:

- Gyermektársastánc az iskolában (120 óra, pedagógus)
- Bábozunk! (60 óra, pedagógus)
- Videókamera használata az oktatásban és a vizuális nevelésben (120 óra, pedagógus)
- Szín-, vers-, báb- JÁTÉK (120 óra, pedagógus)
- Színjátészó rendezői ismeretek (120 óra, közművelődési)
- Modern művészet és elektrografika (120 óra, pedagógus)
- Intenzív kórusvezetői továbbképzés (120 óra, pedagógus)
- Fúvóskarnagyi továbbképzés (120 óra, pedagógus)

Az akkreditált képzések mellett több olyan továbbképzés jellegű, nyári tábor vagy hétvégi tréning formájában működő ismeretátadó, frissítő rendezvényünk van, amelynek népszerűsége számottevő. Sajnálatos módon, az anyagi támogatása ezeknek nem mindig megfelelő, 2003-ban – elsődlegesen az NKA pályázati kiírásának köszönhetően – végre volt valami, ami nagy segítségnek bizonyult a résztvevők számára.

Ilyen alkalmak voltak:

- Hétvégi fotótréning különböző korosztályoknak (6 alkalom)
- Fotóművészeti Nyári Egyetem
- Bábos Kurta Kurzus (a nyírbátori Szárnyas Sárkány Hete Nemzetközi Utcaszínházi Fesztiválhoz kapcsolódóan)
- Társastáncoktatók továbbképzése
- Tánc-tábor – társastánc csoportvezetők számára
- Amator Artium díjazottainak tábora, Erdély – Árcsó és Gyergyószárhegy
- Nyári és téli filmes alkotótábor fiatal filmesek részére

Fő tevékenységi körünkbe tartozik az **amatőr művészeti mozgalmak, tevékenységek támogatása, fejlesztése és rendezvények szervezése, támogatása**. Munkánk egyik leginkább tradicionális területéről van szó, amelynek keretében az Intézet legrégebben és legtartósabban ezen a területen van jelen egy-egy közösség érdekében – s működik együtt partnerként, összefogva az országban sok ezer emberrel és közösséggel, fejlesztve az alkotói öntevékenységet, támogatva a közös produkciókat és segítve az alkotók és a programok találkozását a közönséggel. 2003-ban is feladatunk volt a hagyományok ápolása, a régi csoportok, rendezvények támogatása, a közösségek tagjai és vezetői részére képzések, fórumok, tanácsadás, szolgáltatások, kapcsolatok, információk stb. biztosítása, s ugyanezek a feladataink az újonnan létrejövő amatőr művészeti csoportokkal és kezdeményezésekkel kapcsolatban, a hazai nemzetiségek és a határon túli magyar közösségek vonatkozásában is. Széles amatőrmozgalmi és szakmai hálózati kapcsolataink (beleértve a nemzetköziet is) bázisán a 2003-as év egyik kiemelt feladatának tekintettük azt, hogy előkészítsük a Hagyományok Háza jelenleg közös épületünkől történő kiköltözése után a Budai Vigadóban kialakítandó **Amatőr művészeti bemutató- és oktató központ** tervének kidolgozását. Úgy véltük, az amatőr művészeti szakterületek jövőjét alapvetően meghatározza a Hagyományok Háza várható kiköltözése a Budai Vigadó épületéből. A megüresedő épületrésszel lehetőség kínálkozna egyebek közt az amatőr művészetek szakmailag hiteles képző központjává fejleszteni az épületet, amelyben a Magyar Művelődési Intézet (mint a közművelődés és a művészeti szakterületek, mozgalmak országos hatókörű intézménye) továbbra is koordináló és fejlesztő háttérként funkcionálna. Az amatőr művészeti bemutató- és oktatóközpont megteremtésének feltétele a művészeti és közművelődési területen működő civil szervezetekkel történő egyeztetés, közös álláspontok kialakítása, a konszenzuson alapuló együttműködés, de legelsősorban az épület jövőjét illető döntés. A feladat érdekében **több** egyeztető megbeszélést tartottunk – ahová a civil szervezetek és a megyei közművelődési intézmények képviselőit is meghívtuk. Összefoglaló és tájékoz-

tató anyagok készültek, mentek ki véleményezésre. *Igazi válasszok hiányában a kezdeményezés kifulladásra.*

A művészeti területen dolgozó valamennyi munkatárs a saját szakágában tartalmi és módszertani szaktanácsadást végez közművelődési és oktatási intézmények, a területek szakemberei és egyéb érdeklődők számára. Különböző rendezvényekhez szakembereket, csoportokat (alkotókat), zsűritagokat ajánlunk és biztosítunk. A NKÖM számára szakmai háttéranyagokat, a művészeti tevékenységben résztvevők számára pályázatokhoz ajánlásokat készítettünk. Segítünk az alkotni vágyóknak megtalálni a számukra hasznos csoportokat, eligazodni az információk sűrűjében is.

A NKÖM számára komolyabb összefoglalások is születtek; így például a Gyermekek évére készítettünk jelentősebb anyagot, de minden szakmai területen születtek szakmai ajánlások, háttéranyagok és pályázati bírálatok is.

Kapcsolattartás a megyei művelődési központok munkatársaival

A művészeti osztály munkatársainak zöme rendszeresen ápolja kapcsolatait a megyei közművelődési feladatokat ellátó intézményekkel, a közös célok érdekében összehangolt munka, a szakmai-módszertani együttműködés területein. Ahol a kapcsolat nem kielégítő, szorgalmazzuk a javítását. Több rendezvény megszervezésében működünk sikeresen együtt megyei közművelődési intézménnyel. A kapcsolattartáson belül hagyományosan jól működik a *színjátszós, versmondós, bábos* terület, ahol a *szakreferensek évenkénti értekezletére* is sor kerül.

Szakmai rendezvények látogatása (belföld)

Munkatársainknak feladata az ország különböző településeiben zajló amatőr művészeti események, tevékenységek legalább alkalmi látogatása, előzetesen illetve a helyszínen történő segítség, tanácsadás. E látogatások keretében gyakran került sor az intézeti díjak átadására is.

Nagyobb rendezvények, amelyeket 2003-ban meglátogattunk (a teljesség igénye nélkül):

Sinkovits Imre Versmondó verseny (gála) – Tóth Erzsébet, Tóth Zsuzsanna (látogatók)

SZFMH – A és B osztályú táncbajnokság, Budapest – dr. Petravichné Matyaczkó Olga (látogató)

Gyermekbábosok Országos Fesztiválja, Eger – Tömörny Márta (zsűri, két megyében is), Gelencsér Tünde (látogató)

Kemence – a Magyar Színjátékos Szövetség által összehívott többnapos konferencia

Tóth Erzsébet, Tóth Zsuzsanna, Gelencsér Tünde, Tömörny Márta (résztvevők)

Művészeti iskolák országos társastánc versenye, Szeghalom – dr. Pné Matyaczkó Olga (zsűri)

Weöres Sándor Gyermekszínjátzó Találkozó – több megyei és regionális döntő – Tóth Zsuzsanna (néhol zsűriben is)

Kölyök Komédiások Fesztiválja, Győr – Tóth Zsuzsanna (tanácsadás, zsűri)

Történelmi társastánc találkozó, Budapest, Ferencvárosi MH – dr. Pné Matyaczkó Olga (szakmai tanácsadás, részvétel)

Országos Diákszínjátzó Találkozó – megyei és fővárosi rendezvények – Tóth Zsuzsanna (zsűriben)

Scherzo Zenés Ifjúsági Színpadok Találkozója, Pápa – díjátadás: Tóth Erzsébet, Tóth Zsuzsanna (látogató)

József Attila Országos Vers-, énekelt vers- és prózamondó verseny – megyei döntők, országos döntő – Tóth Zsuzsanna, Tóth Erzsébet (szervezés, díjátadás, zsűri)

Bartók Béla Megyei Művelődési Központ ünnepélyes megnyitás, Győr – Tóth Erzsébet Tóth Zsuzsanna (részvétel)

Krea-team – Eger – megnyitó: Tóth Zsuzsanna, Gelencsér Tünde (megnyitás, látogató)

Kulturális civil szervezetek, konferencia, BMK – Tóth Zsuzsanna (előadás)

Gyermekszínházi szemle, Budapest – Tóth Zsuzsanna (látogató)

II. Dél-Dunántúli Regionális Amatőr Bábfesztivál, Balatonlelle – Gelencsér Tünde (látogató)

Ködmön Együttes 25. évfordulója, Miskolc – dr. Pné Matyaczkó Olga (látogató)

Tállay / Kiállítás – Tóth Erzsébet, Tóth Zsuzsanna (látogató)

Délibáb Fesztivál, Pécs – Gelencsér Tünde (látogató)

Fiatalkorú alkotók filmes tábora, Balatonalmádi és Taliándörögd – Merza Gábor (szakvezetés)

A Magyar Táncsport Szövetség közgyűlése, Budapest – dr. Pné Matyaczkó Olga (látogató)

Bábos Kurta Kurzus és a Szárnyas Sárkány Hete Nemzetközi Utcaszínházi Fesztivál, Nyírbátor – Tömörny Márta (szervezés, részvétel), Gelencsér Tünde (részvétel)

„Dunántúli szemle” társas- és divattánc verseny július 19-20-án Balatonberény – dr. Petravichné Matyaczkó Olga (látogató)

Konferencia az akkreditált pedagógusképzéssel kapcsolatban, Pilisborosjenő – dr. Pné Matyaczkó Olga (látogató)

Határon túli és hazai amatőr színjátzók találkozója, Zsámbék – Tóth Zsuzsanna (részvétel)

Siklói Nemzetközi Fúvószenekari Találkozó, Sikkós – Szilágyi György látogató és díjátadás az Intézet részéről

Soltis Lajos Színházi Fesztivál – Celldömölk – megnyitó: Tóth Zsuzsanna Szolnok megyei társastánc bemutatók – Szolnok – dr. Pné Matyaczkó Olga (zsűri)

OKIT Országos kiállítás – megnyitó, Budapest – Tóth Zsuzsanna (részvétel)

„Őszikék” Nyugdíjas versmondó találkozó, Budapest – Tóth Zsuzsanna (tanácsadás, zsűri)

Vörösmarty versmondó verseny, Kápolnásnyék – Tóth Erzsébet, Tóth Zsuzsanna (látogató, díjátadás)

Peron” Amatőr Rockzenei Fesztivál és Verseny, Tatabánya – Szilágyi György (zsűrizés és díjátadás az Intézet részéről)

OKIT Országos kiállítás megnyitóját – Tóth Zsuzsanna (látogató)

„Őszi játékok” Nyugdíjas színjátzók országos találkozója, konferencia, Eger – vitaindító előadás, szervezés: Tóth Zsuzsanna

Veszprémi Kamarazenekari Fesztivál – Tóth Erzsébet, Szilágyi György, Tóth Zsuzsanna (szervezői team)

Kárpátmedencei Énekmondó Találkozó, konferencia, Eger – Tóth Zsuzsanna (hozzászólás, látogató)

Formációs magyar táncbajnokság, Miskolc – díjátadás, látogató – dr. Petravichné Matyaczkó Olga, Tóth Zsuzsanna

Uray György Színjátzó Fesztivál - magyar művek szemléje, Budapest – Gelencsér Tünde (látogató), Tóth Zsuzsanna (látogató, díjátadás)

IV. Országos Egyetemi és Főiskolai Színjátzó Fesztivál, Pécs – Gelencsér Tünde (részvétel)

SZAKMAI BESZÁMOLÓK

Dunántúli Független Filmszemle, Balatonalmádi – Merza Gábor (részvétel)

Somogy megyei Táncfesztivál, Tab – dr. Pné Matyaczkó Olga (zsűri)

Országos Fúvószenei és Mazsorett Konferencia, Sopron – Tóth Erzsébet, Szilágyi György, Tóth Zsuzsanna (szervezés), dr. Petravichné Matyaczkó Olga (látogatás)

Jászkun Táncszemle, Martfű – dr. Pné Matyaczkó Olga (zsűri)

VIII. Országos falusi színjátszó találkozó és konferencia, Adács – Tóth Erzsébet (megnyitó), Tóth Zsuzsanna (szervezés, műhelymunka)

Esszencia Tárlat, Budapest – Fekete Márta (szervezés), Tóth Zsuzsanna (látogatás)

Fiatalfilmesek alkotótábor, Taliándörögd, Balatonalmádi – Merza Gábor (szakvezető)

XIII. Nemzetközi betlehemes találkozó, Budapest – Tömörny Márta, Gelencsér Tünde (szervezés, részvétel), Tóth Zsuzsanna (koordináció, látogatás)

Győri Lajos fotós referens 19 vidéki és 18 budapesti fotókiállítás megnyitóján vett részt (megnyitó személy)

Fekete Márta tanácsos, képzőművészeti referens 20 vidéki ill. budapesti zsűrizésen vett részt az Amator Artium kiállításai kapcsán.

Külföldi programok 2003-ban, amelyekben részt vettünk:

Dunamenti Tavasz – Dunaszerdahely – Gelencsér Tünde, Tóth Zsuzsanna, Tömörny Márta (látogatás)

II. *Nemzetközi Magyar Fotóművészeti Kiállítás*, Párkány 2003. április 16. – Győri Lajos (megnyitó)

Europäische Amateurtheatertage – 2003. május 22-25. Rudolstadt, Németország – Gelencsér Tünde (részvétel)

World Theatre Congress and Festival – 2003. július 13-19. Halifax, Nova Scotia, Kanada – Gelencsér Tünde (részvétel)

XX. *MAFOSZ Szalon*, Marosvásárhely – 2003. október 4. – Győri Lajos (megnyitó)

Városi fotókiállítás – Komárno – 2003. október 19. – Győri Lajos (megnyitó)

Scénická Žatva – 2003. október 24-29. Martin, Szlovákia – Gelencsér Tünde (részvétel)

Cinema Off – Nemzetközi Filmszemle – 2003. november 26-30., Poznan, Lengyelország – Merza Gábor (részvétel)

Mai Manó(k) Fotókör kiállítása – Sepsiszentgyörgy, 2004. október 24. – Győri Lajos (megnyitó)

Kapcsolattartás, együttműködés országos hatókörű civil művészeti szervezetekkel

A tevékenységünkben jelentős részt elfoglaló kapcsolattartásnak anyagi vonzata gyakorlatilag nincs. A szakemberek a legtöbb esetben képesek felülemelkedni minden kicsinyes harcra – és a közös célok érdekében konzultálni, terveket megfogalmazva együtt dolgozni a művészeti területek fejlesztése érdekében. Szinte minden területtel van élő kapcsolatunk, még akkor is, ha nem mindegyik civil szervezettel mondható igazán élőknek. Rendkívül fontosnak ítéljük meg, hogy az eddig elhanyagolt területeken is elősegítsük munkatársainknak a civil szakmai szervezetekkel való jó, harmonikus együttműködését.

Civil szervezetek, amelyekkel kapcsolatban állunk (a teljesség igénye nélküli felsorolás):

Magyar Fúvószenei Szövetség

Peron Egyesület

KÓTA

Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége

Magyar Színjátékos Szövetség

Szabad Színjátszásért Egyesület

Magyar Drámapedagógiai Társaság

Magyar Versmondók Egyesülete

Magyar Versmondásért Alapítvány

Országos Diákszínjátszó Egyesület

Szaktanácsokért Kulturális Egyesület

VASZE (Veszprém Megyei Amatőr Színjátszók Egyesülete)

Bábjátékos Egyesület

UNIMA Magyar tagozata

Bábos Testület

Országos Képző- és Iparművészek Társasága (OKIT)

Művészetbarátok Egyesülete

Független Magyar Szalon

Magyar Független Filmesek Szövetsége

Táncművészek Országos Szövetsége

Magyar Tánc-sport Szövetség

Magyar Táncpedagógusok Egyesülete

Magyar Divattánc Egyesület

Magyar Fotóművészeti Alkotócsoportok Országos Szövetsége

Magyar Fotóművészek Világszövetsége

ORSZÁGOS ÉS/VAGY NEMZETKÖZI JELENTŐSÉGŰ RENDEZVÉNYEK

Kissé unalmasnak és száraznak tűnhet a külső szemlélő számára, amikor azokat a rendezvényeket próbáljuk összeszedni, amelyeknek szervezésében operatíván vettek részt a Művészeti Osztály munkatársai. A rendezvények mindegyike több szót érdemelne, az összefoglalás erre jelen írás keretei nem adnak lehetőséget.

Fotókiállítások rendezése az MMI aulájában (szinte folyamatosnak mondható tevékenység, általában két hetente váltják egymást a kiállítások)

Történelmi Társastánc Találkozó (segítőként kapcsolódunk be a Ferencvárosi Művelődési Ház és a Garabonciás Egyesület szervezőmunkájába)

József Attila országos vers-, énekelt vers és prózamondó verseny, Tatabánya

Az intézet a kezdetektől részt vesz a nagy hagyományú és magas színvonalú verseny megrendezésében, támogató és operatív jelleggel. A verseny egyike a hazai legfontosabb versmondó alkalmaknak.

II. Szárnyas Sárkány Hete – nemzetközi utcaszínházi fesztivál

Az Intézettel idén is társrendezésben zajlott fesztivál egyre népszerűbb és vonzóbb, remek visszhangja van. A 2003. évi koncepció alapján nemzetközi kooperációban készült a közös záró utcaszínházi akció; „Báthory István vadászata” címen.

Latin Fiesta

A Latin Karnevál címet viselő rendezvény két éve *Latin Fiesta* címmel került megrendezésre, a Budapesti Búcsú rendezvénysorozatának keretében.

10. Országos Diák és Ifjúsági Film és Videó Szemle

Hagyományosan megrendezésre kerülő, országos hatókörű ifjúsági rendezvény, amely a magyarországi filmezéssel foglalkozó általános iskolai, középiskolai és fiatal filmesek egyetlen korosztályi környezetben megrendezett bemutatkozási lehetősége.

III. Nemzetközi Magyar Fotóművészeti Kiállítás, konferencia és fotótréning

A határon túli fotóművészeti alkotócsoportok szórványosan, alkalmanként és véletlenszerűen mutatkozhatnak be alkotásaikkal nálunk. Ezt intézményesítenénk oly formán, hogy évente egy alkalommal lehetőséget kínálunk számukra a közös kiállítás megrendezésével.

A művelődés hete – a tanulás ünnepe

Az iminár másodjára megrendezett nagyszabású rendezvény szervezési munkáiban az osztály teljes állománya részt vett. A nagyszabású eseménysorban közvetlenül az Osztály feladatához tartozott több esemény is.

Országos Diák Fotókiállítás megrendezése

(Közösen a Fényképezés a Vizuális Nevelés Szolgálatában Alapítvánnyal).

Veszprémi Országos Kamarazenekari Fesztivál

Az 1988-ban „elhalt”, addig nagy sikerű rendezvényt a Veszprém Megyei Közművelődési Intézettel szoros együttműködésben sikerült újraindítani. Segítségünkre volt ebben a NKÖM és az NKA is. A nagy szakmai sikerű rendezvény egyik hozadéka, hogy már a helyszínen körvonalazódni látszott az országban működő kamarazenekarok szándéka a rendszeres kapcsolattartásra, együttműködésre, tapasztalatcserét. Ebben a folyamatban az MMI koordinatív, vezető szerepet kíván játszani.

„Őszi játékok” Nyugdíjasok országos színjátszó találkozója – konferenciával

Az egri megyei Művelődési Központtal teljes együttműködésben indítványoztuk és megszerveztük az „Őszi játékok” nyugdíjas színjátszó fesztivált, szakmai tanácskozással kiegészítve, – amelyen gerontológus orvos, nyugdíjas érdekvédelmi szervezet és az önkormányzat nyugdíjasokkal foglalkozó munkatársai, valamint a játékosok, csoportvezetők vettek részt.

Országos Fúvószenekari és Mazsorett Konferencia

A Magyar Fúvószenekari és Mazsorett Szövetséggel körvonalazódó kapcsolatunk, együttműködésünk keretében került sor a konferencia megvalósítására, amelynek teljes szervezése és lebonyolítása az intézet feladata lett. A konferencia megszervezéséhez anyagi segítséget pályázati úton nyertünk.

VII. Országos falusi színjátszó találkozó és konferencia, Adács

Remek együttműködésben a helyi József Attila Művelődési Házzal, az egri Megyei Művelődési Központ partnerségével valósítottuk meg a rendezvényt Adácson.

„Szabad e bejönni ide betlehemmel?” – nemzetközi betlehemes konferencia

Több éve hangoztatott vágyunk teljesült, amikor az ELTE Néprajzi tanszéke, az MTA Néprajzi kutatócsoportja szakmai részvételével és segítségével közösen meghirdetett konferenciát kapcsolunk a XIII. Nemzetközi Betlehemes Találkozóhoz.

XIII. Nemzetközi Betlehemes Találkozó

Hagyományosan az Intézethez kötődő esemény, amely a teljes Kárpát-medence betlehemes hagyományait újra-élesztő hatást mondhat magáénak.

Utazás a világ körül – VI. Nemzetközi Fotókiállítás valamint a kiállítás vándoroltatása és a hozzá kapcsolódó fotótréningek megrendezése. Ez a kiállítás ma Magyarország legnagyobb ilyen rendezvénye.

Amator Artium Tárlat megyei elő-zsűrijeinek szervezése, valamint az országos Esszencia Tárlat megrendezése

Az országos, felmenő rendszerű képző- és iparművészeti tár-

lat elő-zsűrijeinek lebonyolítása, a szakterület megyei referenseinek részvételével, az alkotókörök vezetőinek bevonásával, az országos zsűri jelenlétében történt meg. A XVIII. Amator Artium Tárlat fővárosi rendezvényén 19 megye és Budapest zsűrijei által kiválogatott alkotások kerültek bemutatásra. A korábbiakban is több száz művel reprezentáltak az amatőr mozgalom legjobbjait.

Díjfelajánlások országos rendezvényeken

A jelentősebb országos eseményeken – szakmai segítségünk, támogatásunk mellett és annak jeleként díjakkal is megpróbálunk jelen lenni. Erre természetesen nem minden esetben van anyagi lehetőségünk. Ahol megjelentünk 2003-ban:

Sinkovits Imre Versmondó Verseny

„Anyám, fekete rózsá” – magyar nyelvű versmondók versenye

Gyermekbábosok X. Országos Fesztiválja

„Scherzo” Zenés ifjúsági amatőr színházak IX. országos találkozója

VII. Peron Music Amatőr Rockzenei Fesztivál és Verseny

Siklói Nemzetközi Fúvószenekari Találkozó

X. Globe Fesztivál – országos diákszínjátszó találkozó

Miskolci Formációs Táncfesztivál

Dunántúli Független Filmszemle

Uray György Fesztivál – magyar művek szemléje

Kodály Zoltán III. Magyar Kórusverseny

Fotóművészeti plakett (2003-ban átadásra került: 9 alkalommal 13 plakett)

NAPRAKÉSZ INFORMÁCIÓK

Valamennyi munkaterületen, valamennyi művészeti ágban elsődleges feladatunknak tekintjük a naprakész információkkal való szolgáltatás biztosítását. Gyűjtünk, rendszerezünk, és továbbítanunk kell információkat a művészeti eseményekről és rendezvényekről **személyesen, telefonon, levélben, hírlevélben, Interneten**. 2002 őszén kezdtük megújítani a honlapon szereplő információk rendszerét. Célunk, hogy 2003. január végére az új rendszerű honlap, a munkatársak „alá” rendezett, személyhez igazított információkkal, a megfelelő keresővel, a lehető leggyorsabb és leghatékonyabb információtovábbítást és gyűjtést tegye lehetővé – megvalósult, természetesen tovább dolgozunk rajta. Adatgyűjtő és közvetítő tevékenységünket az alaptevékenységünkben megfogalmazottak szerint végezzük; közreadjuk a művészeti szakágak általunk ajánlott szakértőinek listáját is. Nyilvántartjuk és gondozzuk a művészeti tevékenységet végzők listáját, a velük foglalkozó civil szervezetek adatait.

Összművészeti rendezvénynaplótár

Elkészítettük a teljes amatőr művészeti terület rendezvénynaplótárát, pontos időpont, helyszín, rendezőszerv és információs címek megadásával. Megjelentettük saját és/vagy társrendezői felhívásainkat, az általunk támogatott rendezvényeket, jelentkezési lapokat s más egyéb információt. 2003. november végéig elkészült a 2004-es rendezvények alaplistája, ezt véleményezésre, kiegészítésre megküldtük a megyei intézményeknek, civil szervezeteinknek. A bővített, javított változatot a jövő évben folyamatosan gondozzuk, frissítjük.

Színfolt – a színjátszás, versmondás, bábozás híreivel.

Jelenleg az osztály egyetlen működő, nyolcadik évfolyamába lépő, rendszeresen megjelenő hírlevele, a Magyar Színjátékos

Szövetség kiadásában, amely jelenleg - anyagi természetű problémák miatt - csak az Interneten olvasható. A *Színfolt-on-line*; több honlapra felkerül. Az információk gyűjtésében, továbbításában számos civil szervezet és megyei művelődési központ tevékenyen részt vesz. Jelenleg behatárolt mennyiségű Internetes címre jut el (színhátszók, versmondók, bábosok, pedagógiai intézetek, megyei referensek, minisztériumi és más színhátszós szakemberek stb.), ám sajnálatos módon az Internethez nem férő csoportoknak nélkülözniük kell.

KIADVÁNYOK

Az Osztály anyagi támogatások tükrében, elsősorban pályázati pénzekből - minimális kiadványozási munkát folytat. 2003-ban mégis „büszkék” lehetünk az elért eredményekre. Az alábbi kiadványaink jelentek meg, készültek el:

„Aranyhíd” a veszprémi kamarazenekari fesztiválok története

Amator Artium - Esszencia Tárlat - katalógus (II. kötet, könyv)

III. Nemzetközi Magyar Fotóművészeti Kiállítás (katalógus, szerk., 2003) és képeslap

Színháti Kiskönyvtár (6 színdarab)

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumától kapott támogatás lehetővé tette, hogy a valamikor igen népszerű Színháti Kiskönyvtár néhány darabját „leporolja”, felfrissítve az interneten közlétegyünk.

Itt kell megjegyezni, hogy a *Művészeti Osztály internetes honlapján gyűjti azokat a darabokat, forgatókönyveket is, amelyet a színhátszók, bábozók felhasználhatnak, s amelyet térítésmentesen adnak át internetes közlésre az alkotók. Az osztály munkatársai saját anyagokkal is megjelennek az oldalon.*

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

Intézetünkön belül Osztályunk a „székhelye” a Nemzetközi Amatőrszínházak Szövetségének.

(AITA/ IATA) Teljes jogú tagként veszünk részt a nemzetközi szövetség munkájában, ezen belül döntően a CEC, vagyis a Közép-Európai Bizottság tevékenységében. A kapcsolattartáson túl a nemzetközi rendezvényeken való részvétel joga illet meg bennünket, a csoportok delegálásának lehetősége, szavazati joggal rendelkezünk a testületben.

A kapcsolattartás keretében segítjük a magyar csoportok külföldi fesztiválokra történő bemutatkozását, a nemzetközi együttműködéseket.

Határon túli magyar színhátszó és versmondó egyesületekkel való együttműködés

A lehetséges együttműködések során információcserék, személyes találkozások, megbeszélések történtek. A legtöbb szövetséggel, csoporttal laza kapcsolatban állunk - a

Jászó Társasággal (Sepsiszentgyörgy, Erdély, Románia) és a *Pódium Társasággal* (Komárom, Felvidék, Szlovákia) írásos együttműködési megállapodásunk van, amelyet a többiekkel *Testvérség-Egység Művelődési Egyesület* - Kisoroszi, Vajdaság, Jugoszlávia; *Életjel Irodalmi Újság* - Szabadka, Vajdaság, Jugoszlávia) is szorgalmazunk megkötni. Éledőben a kapcsolat a *Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetséggel*, valamint a *Szlovákiai Magyar Versmondók Egyesületével* (...) A kapcsolattartás keretében információkat továbbtunk, csoportokat ajánlunk és segítjük határon túli csoportok magyarországi bemutatkozását.

Határon túli bábjátékos kapcsolatok

Tartjuk a kapcsolatot határon túli magyar és bábos szervezetekkel - az UNIMA nemzeti központjaival (Kárpátaljai Magyarok Kulturális Szövetsége, lendvai Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet, a vajdasági magyar pedagógusok szövetsége, Csemadok, ARTERA, FIAD Alapítvány stb.).

Határon túli képzőművészeti kapcsolatok

Hargita Megyei Alkotóközpont (Gyergyószárhegy) - közös rendezvények, pályázati támogatások, szakmai kapcsolatok

Egyéb szakmai tevékenységünk

Az osztály munkatársai számos kezdeményezéshez csatlakoznak szakmai támogatásukkal, munkájukkal. Így például bábos kollégánk részt vett egy, az Intézet által kiírt pályázat győztesével közösen, őt támogatva, Séd Teréz bábművész-pedagógussal mélyinterjú készítésében.

Az osztály munkatársai saját szakterületük szókincsének fel-
térképezésével részt vettek (vesznek) az EU kulturális szakszótár összeállításában.

2003-ban már elkezdődtek a 2004-es év kiemelkedő eseményeinek szervező munkái, többek között meghirdetésre került a

Balassi Bálint és a reneszánsz dicsérete - magyar nyelvű nemzetközi vers-, próza-, és énekmondó verseny (a Magyar Írószövetség, Magyar Versmondók Egyesülete, Esztergom város önkormányzata és Intézetünk közös szervezésében). Az

Illyés Gyula - II. magyar nyelvű nemzetközi vers- és prózamonddó verseny - Ozora

(A Magyar Írószövetség, Magyar versmondók Egyesülete, Ozora önkormányzata és Intézetünk közös szervezésében). Mindkét nagyrendezvényben számítottunk a megyei intézmények segítségére, együttműködésére.

Januárban kerül sor a XXIX. Madách Imre Irodalmi és Színhátszó Napok - a kamarajátékok fesztiválja elnevezésű eseményre, amely igen fontosnak számít, kiemelt helyet kap a hazai színhátszó élet rendezvény-naptárában. Nem különben fontos, ha nem a legfontosabb a XVII. ifj. Horváth István Nemzetközi Amatőr Színhátszó Fesztivál - Kazincbarcika

A találkozó előszervezői munkáin már túl vagyunk.

A Művészeti Osztály munkatársai közül többen rendszeresen adnak közé szakmai anyagokat is, így például:

Győri Lajos:

Önálló kiadványok:

Magyar fotográfiai évkönyv és adattár (Bp., 2003);

Utazás a világ körül (fotóalbum, szerk., Bp., 2003);

XX. MAFOSZ Szalon (katalógus, szerk., Bp., 2003);

III. Nemzetközi Magyar Fotóművészeti Kiállítás (katalógus, szerk., 2003);

Magyar Fotográfia Napja (programfüzet, Bp., 2003);

Országos Diák Fotókiállítás (katalógus, szerk., Bp., 2003.)

Magyar fotográfusok külföldi kiállításokon - 2002-ben (kézirat, 2003)

Cikkek, pályázati kiírások:

Fotográfusok Pásztói Társasága (Fotómozaik, 2003. I.sz.)

Hogyan készülünk fel egy hazai fotópályázatra?
(www.mafosz.hu, 2003. január)

Fényképezés a vizuális nevelésben (Módszertani Lapok - Speciális Pedagógia, 2003/2. sz.);

Hogyan készülünk fel a külföldi fotópályázatokra? (www.mmi.hu, 2003.febr.);
 Magyarok a nagyvilágban (Fotómozaik, 2003/2. sz.);
 Kiállításról, kiállításra (www.mafosz.hu, 2003. febr.);
 A II. Nemzetközi Magyar Fotóművészeti Kiállítás Sepsiszentgyörgyre érkezett (www.mmi.hu)
 Utazás a világ körül – 2003 (Fotómozaik, 2003/3. sz.);
 Közgyűlést tartott a MAFOSZ (www.mafosz.hu, 2003. márc.);
 Magyar Fotográfia Napja – 2003 (Szín, 2003/3. sz.);
 Monochrom fotók Békéscsabán (www.mafosz.hu, 2003. március);
 Utazás a világ körül – 2004 (Szín, 2003/3. sz.);
 Fotóművészeti Nyári Egyetem (www.mafosz.hu, 2003. április);
 VII. Országos Diabemutató (Fotómozaik, 2003/4. sz.);
 A fotográfiai közélet hírei (Fotómozaik, 2003/5.);
 Fotop 100 és Partnereket keresünk a Magyar Fotográfia Napja megünnepléséhez (Fotómozaik, 2003/5. sz.);
 Diákok fényképezőgéppel (www.mafosz.hu, 2003. május);
 Az előző év termése (a 2002-es Fotóművészeti nyári Egyetemen született alkotások kiállítása (www.mafosz.hu, 2003. május),
 Hogyan nevezzek? (www.mafosz.hu, 2003. június);
 Magyar Fotográfia Napja – 2003 (Hetedhéthatar, 2003. 17. szám)
 Szaktudás és önkifejezés (Fotómozaik, 2003/6. sz.);
 XX. MAFOSZ Szalon (www.mafosz.hu, 2003. június);
 Védetté nyilvánították (Fotómozaik, 2003/7. sz.);
 Kiállításról, kiállításra (www.mafosz.hu, 2003. július);
 Új fotós könyvek (Fotómozaik, 2003/8.);
 I. Tarka Nemzetközi Fotókiállítás (www.mafosz.hu, 2003. aug.),
 MAFOSZ kitüntetések, diplomák (www.mafosz.hu, 2003. aug.);
 A Magyar Fotográfia Napja rendezvényei (Fotómozaik, 2003/8. sz.);
 Beszámoló a FOTOP 100 kiállításról (www.mafosz.hu, 2003. szept.);
 14. Pannónia Fotószalon Sopronban (www.mafosz.hu, 2003. szept.);
 IX. Alföldi Fotószalon Szentesen (www.mafosz.hu, 2003. október),
 Alföldi tájak, emberek c. kiállítás Törökszentmiklós (www.mafosz.hu, 2003.okt.)
 Barátság Hídja Kaposváron (www.mafosz.hu, 2003. november),
 Észak-Magyarországi Fotóművészeti Szemle (Fotómozaik, 2003/11. sz.);
 Fotóművészeti 1x1 (katalógus előszó, Kecskemét, 2003. nov.)
 Köszöntő (katalógus előszó, MÁV Fotóköri, 2003. nov.)
 Magyar fotográfusok sikerei külföldön (Szín, 2003. december)
Tóth Zsuzsanna
 Színfolt on line – 2003-ban megjelent 10 alkalommal (szerkesztés, közreadás) ASzínfolt híreit több megyei hírlevél is továbbítja, illetve más honlapokra is felkerül.
 Szín – valamennyi lapszámban jelentek meg szakmai híreim
 Szín 8/2: *Művészeti bázis* – munkaanyag és együttgondolkodás (Tóth Erzsébettel közösen)

Ferrum Színházi Társulás, Szombathely (riport)
 Szín 8/3: *A VI. Országos József Attila vers-, énekelt vers, és prózamonó verseny döntőjéről.* Színes beszámoló.
 Szín 8/4: *Öninterjú egy Wlassics-díjjal*
 Szín 8/5: *Szakmaiság, tendenciák* – kérdő- és felkiáltójelek az amatőr színjátszásban (tanulmány)
 Szín 8/6: *„A végén hármás szerelem lesz”* – rögtönzött beszámoló Adácsról
 Játékos (2003-ban egy összevont lapszám jelent meg)
A komikus jellem. (tanulmány)
Hó hull a mozdulatlan szánra (kritika)
A VI. Falusi Színházi Találkozó és Konferencia (beszámoló írás)
Évükör 2002. (áttekintés fesztivál-tügyben)
 Versmondó: *„Őszi ragyogás”* – a nyugdíjasok versmondó versenyéről
 Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium www.ezüstkor.hu honlapján – *„Őszi ragyogás”* – *„Őszi játékok”* – beszámoló a nyugdíjas színjátszók országos találkozásjáról
 Deszka (a VASZE lapja) – több hír, írás, legutóbb – *„A végén hármás szerelem lesz”* – rögtönzött beszámoló Adácsról

Tömör Mária

Bátorító. In: *Sárkányfog* c. nyírbátori fesztiválújság
Vízváry László köszöntése. In: *Szín 8/2*
A 10. Sárkány-fesztivál. In: *Játékos 2003*
A káosz nem pók új világokat. (Katona Bánk bánjáról és Nemzeti Színház-beli előadásáról folytatott beszélgetésünk Szász Zsolttal és Pálfi Ágnessel.) In: *Magyar Napló 2003. április*

Gelencsér Tünde

9 fesztivál-beszámoló jelent meg a *Színfoliban*
Ti hogy csináljátok? Az amatőr színjátszás itthon és Európában. In: *Szín, 8/5.*
A közönséget érzi az ember. Beszélgetés Stenczer Bélával. In: *Zsöllye 2003. március*
Elszabadul egy titokzatos impulzus... Beszélgetés Vinnai Andrással. In: *Zsöllye 2003/11..*

Fekete Márta

Hajdú-Bihar Megye és Heves Megye *Amator Artiumának* kiállítási katalógusában előszavak.

Munkatársaink az év folyamán több fesztiválon tartottak megnyitóbeszédet, készültek rádió és (helyi) televízió interjúk, tanácskozásokon szólaltak fel.

TÖMÖRY MÁRTA

A XI. SZÁRNYAS SÁRKÁNY HETE – MELY ÚJ DIMENZIÓKAT NYITOTT

A teljes évet átfogó ismertetés helyett ezúttal a múlt év egyik legkockázatosabb vállalkozásáról, a XI. Szárnyas Sárkány Hete, magyar – szlovák koprodukcióban készült fesztivál-záró projektjéről számolunk be részletesebben. (Társrendezőként évek óta együttműködünk e nyírbátori Nemzetközi Utcaszínházi Fesztivállal.)

A XI. Sárkány röpte a váltás éve volt.

E jelentős vállalkozás tavaly bizonyos fokig túlterhelte a fesztivált, de ha ez a terv nincs, talán maga a fesztivál se realizálódott volna.

Ellenszélben, polgármester-váltáskor, időközi választás után, s a szaporodó mammut-fesztiválok árnyékában került sor a rendezvényre. S megint csak kiderült: e kis, 14 ezer fős közösség igényli a nagybetűs Ünnepet, még ha két kézen összeszámolható stábjá is van csupán jelenleg a fesztivál-bonyolításra.

Május közepén, két nap alatt, együtt határozta meg a hat fős, a projektért felelős csapat (Marián Peczeko tervezője, s tolmácsa Dózsa György fesztiváligazgató, s Szász Zsolt, Tömörty Márta) a téma koncepcióját, vázát. A „*Báthory vadászata*” c. lengyel legendatémát Dió Zoltán találta (az *Alvó lovagok* c. kötetben) s ezt javallottuk feldolgozásra a nagy záró közös játékban.

(A fenti legendából közösen kitalált utcaszínházi szcenárió szerint: Lengyelhon a fiatal szüzek s idős lovagok földje, akiket megtámad egy szörny, s ők SOS jeleket adnak, ezt „veszik” a magyarok, s parlamenti döntés után, Báthory vezetésével megindulnak, baráti segítséget nyújtani. Báthory legyőzi a szörnyet, s beleszeret a várúr lányába, Agneskába. Nagy lakoma után közös vadászat kezdődik, mindenki kapatos, szarvasokat ölnek, s véletlenül a leányt is eltalálják.)

Marián Peczeko rendező úr a témában aktuális mondanivalót látott: az eltérő kulturális alapokkal bíró felek közt a túlzott várakozás, a legjobb szándékok ellenére is, végzetes félreértésekhez vezethet.

A határon túli magyaroknak szervezett nyári tábor, a bábos Kurta kurzust hozzárendeltük a közös szlovák-magyar projekthez, az eredeti tervet módosítva.

A tábor programja június 30-ától július 6-ig tartott.

A Kurta kurzusra Szerbiából egy, Kárpátaljáról két magyar diáklány, Romániából két magyar bábos, s három román mimes jött, (akik nem beszéltek magyarul), s két diák érkezett még Szlovéniából, Lendváról a Pupila bábszínháztól.

A kurzus létszámát kiegészítettük budapesti, balmazújvárosi, móri illetve olyan gyerekekkel, akik szülei műhelymunkája révén évek óta Nyírbátor „gyerekei.” Illetve néhány helyi lóti-futi segítő fiatallal Így 25 fő dolgozott együtt a projekten magyar részről. (Szlovák oldalon a koprodukcióban részt vett 17 bábos, a beszercebányai Divadlo na rázcesztyi bábszínház művészei.)

A frissen érkezők ismerkedtek a várossal, múzeum és könyvtárlátogatás, majd a Báthory téma elemzése következett. Ezt a munkát már a szlovák vendégekkel együtt végeztük.

Ennek alapján rögzítettük a feldolgozandó képek sorrendjét, s felosztottuk, melyek a közös és a külön végzendő feladatok

A magyar oldal önálló előkészítő munkája:

A kulturális kommunikáció érdekében annak megválaszolója: mi a magyar, mit gondolunk magunkról, s hogy látnak minket mások?

Napilapokból jellemző híreket kerestettünk a hallgatókkal (a verseny s vizsgacsulás volt a begyűlt anyag)

Folyt a népünket jellemző szimbólumok, közhelyek begyűjtése (fehér ló, szalámi, paprika – szalmaláng, sírva vigadás).

Lazító etűdök, pl. sportteljesítmények színházi áttétele – Szász Zsolt vezetésével.

Végül is a Kurta Kurzus közös népi játékkincséből, leány formációs játékokból épült a bemutatkozó jelenetsor – Bálint Károly zenész és Vágó Edit tanárnő vezetésével.

A fiú oldal „kurta bordal és tánc stúdiuma” a Madárdal Zenekar irányításával folyt.

A parlamenti vitát a segítségnyújtásról a nők siratójából, az „Adj király katonát!” mondókából, s verbunkos dalokból mondtáztoltuk. (Sziluettképek jelezték a szereplőket a Magyar Ház kivilágított ablakában.)

Az előző évben Nyírbátorban elkészült koralakú deszkaszínház volt a Magyarok háza, onnan indult a lengyel szüzek által hívott felmentő sereg.

Közben a szlovákok a női világ színpadi bemutatkozását próbálták, óriásbábokkal, gépzenével, táncpantomimmal a tűző napon, ill. éjszakába nyúlóan. (A nők napoztak, álmodozva elkészítették álmaik hercegének báb alakját, megrémülve a szörnyről, tükrös fényjeleket adtak.)

Július 3-4-én indult a közös jelenetek próbája két rendezővel (Szász Zsolt és Marián Peczeko).

A közjáték-szerű vonulás próbája.

Pünkösdi dalokra vonult át a huszársereg a négy faragott kapun, ahol hatalmi jelvényeket, fegyverzetet kapott a sereget vezető Báthory.

A határhoz érve, a szlovákok hídverő akcióba kezdtek – cirkszi személyzet módjára, nagy sebességgel, s precízen rakták a dobogókat a vonulók elé, majd áthaladásuk után, ezeket felszedve, előre futottak.

Így értek el együtt a mese szerint a lengyel vendégfogadó úr udvarába, a téren szemközt álló színpadra. Közben egy magyar narrátor (Herceg Zoltán) terelte, gólyalábon állva a tömeget, tájékoztatva őket, aktuális poénokkal, a közös Európa-sztrádáról, a bányász szolidaritásról, stb.)

A nagy Találkozás a lengyel térfélen: a szüzek (értetlenségbe fúló) lelkes ünnepi beszédei, szlovákul. Rituális ajándékcseré: só, kenyér, hoki felszerelés (szláv) – ill. a fehér ló, paprika, kolbász (magyar részről). A közös nyelv megtalálása énekben, táncban, a harmadik fázisban. Slusszpoén: Agneska elővezetése.

Ágneska és Báthory kettőse. Szerelem első látásra. (Miközben 3-3 személy lassan forgatta a vállukra emelt Ágneskát és Báthoryt.) Táncuk végén Ágneska, az őt vakon követő Bátho-

ryval felkúszik a térben kiemelt platóra, leshelyre. Az énekmondó (Fehérvári Lilla) Balassi sorokat idézve értelmezte a jelenetet: a vadászó Diánáról és hálójába került vadról.

Ekkor a tóban felbőgött a Szörny, ezt Báthory, mint egy cowboy egyetlen lövéssel leterítette. A szörny felrobbant, látványosan elégve a tóban. Közben Ágneska a csábos, elfutott.

A férfiak vadászünnepe, duhaj mulatozás tombolt a színen. (Történelmi vívók küzdelmei, bordalok, tánc. Báthory Ágneskára iszik.)

(A nők eltűntek, átfutottak a 3. színpadra, mely a templom előtt volt felállítva.)

Szimultán jelenet kezdődött itt: a nők szűzi tánca a holdfényben. (Modern ruhában voltak, szarvas voltukat csak egy-szavú fejdíszük jelezte.)

Báthory és a kapatos férficsapat virtuskodva sorra kilötte jelzetten, nyilazva, ill. igazi hátultöltős, rémeset durranó mordályokkal a szarvasokat. Ágneska is sebet kapott, Báthory odarohanva, estében felfogta.

Az „Ég haragja” c. jelenettel beindul a totális operai teatralitás: A „Féltétek az Isten” c. szólót éneklő debreceni operistát a magyar oldal „állította ki”. (A technikát a város adta, az énekest darus-kocsi emelte az égbe.)

A szlovákok a színpadon adták a haragvó angyalokat, gólyalábon. Nagy fehér szárnyaikra, mint projektorra vetítette Peczko stábjában az emberiség mai agressziójának képeit, éhezők, háborúk, toronydőlés). Dübörgő rockzenére táncoltak az angyalok, és elszabadították a Sárkányt.

Ekkor Ágneska felkelve halottaiból, Báthoryval együtt előlépett, szeretethiányos korunk hőseiként, a lét nemlét kapujában állva

– Miért futottál el?

– Mért üldöztél engem, most ölelhetsz holtan – panasztolták sorsukat, és magyar és szlovák nyelven imát mondtak az emberiségért:

*Ne ítélj el minket, ne önts ki haragod
Ne vedd el felőlünk a Holdat, a Napot.*

Miközben „sírt a templom fala”, bevilágította a teret s a döbrent népet a templomeresztől leomló tűz-zuhatag, a térben felhangzottak az ószövetségi és apokaliptikus igék: *mindennek rendelt ideje van... s ami volt az eljön megint... A sárkány, az a régi kígyó feloldoztatik egy rövid időre – hogy kiválasztassanak az Igazak.*

A vidám nászmenetből hirtelen szorongóvá vált ázott embercsapatot kísérte a levegőben úszó (felfújtt légszák)-sárkány, a „mikor a nagy erdőn kimégy” ének dallamára, majd a beinduló tűzijáték petárdák közt, órási léggömbök alakjában, felszáll a Sárkány buborék lelke.

(A sárkánytest az állandó, szemerkélő eső miatt nem tudott égbe emelkedni, így a benne lévő héliummal töltött léggömböket szabadították ki a játékok!)

A fesztivál tanulságai:

Ha a profi szempontokat nézzük, s sokmilliós, milliárdos költségvetésből dolgozó, profi stábbal működő „monstre fesztiválszervezők szemével, akkor e Papok réti fesztivál maga a non-szensz.

A szervező stáb roppant kis létszámú, százfelé szakad, maguk is fellépő bábosok, éjjel építenek, a részint önkéntes helyi építőbrigáddal, futtában szerveznek, tolmácsolnak – a mindenkori kurzus teljes tagságát be kell építsük a fesztiválynitók, zárók eleven falába.

Idén a Kurta Kurzus előre tervezett programját erőst módosítanunk kellett, a mezőn megvalósuló közös álomért.

Az elhangzó – elvben jogos – kritikai észrevételek:

Aki fesztivált szervez, maga ne játsszon, ne rendezze a zárót. (Ezúttal át is engedték a gyeplőt a szlovákoknak. Az Ott Iki Bábszínház és a Hattyúdal Színház meg saját bemutatóját áldozta fel.)

Nekünk e fesztivál kitalálóiak kezdetektől az az álmunk, hogy ez legyen a mi bemutatózó terepünk, csóringer magyar utca-művészeké, akiknek kísérleti, félkész művei is esélyt kapjanak itt az első bemutatózásra – ezt a műhely-jelleg megen-gedi.

S tanulni kívánunk az évente érkező „ászoktól” (Gyerevo, Formanovi, svájci egyensúlyozó művész, francia vándormutató-ványosok, brazil misztériumjáték stb.).

Ki meri elvitatni e hátrányos helyzetű műfaj életképességét ma már, s ki bátor elvenni művelőitől és e kulturálisan alultáplált vidék népétől az ünnep lehetőségét?

Tanulság mégis, hogy vérrel-verejtékkel szerzett terepünkre csak toleráns partnereket engedjünk be, akik képesek a körülményekhez alkalmazkodó rögtönzésre, s a tökélyre törekvést, s nyívt előadásuk abszolválásával bizonyítják.

Összegezve elmondható: hogy némi csúszás, viharszünet, s ezekből kifolyólag, két elmaradt játék ellenére – sikeresnek mondható e fesztivál is.

A tavaly, nyírbátori, Dózsa György menedzseléssel elkészült Korona Teátrumot idén vette igazán a birtokába a nép. Telt házak mellett játszottak a stúdió-körülmények közt felkészülő profik és alternatívok. (A német bábos extravagáns Hamletje, a sírások szemszövegéből előadott ötletdús apokaliptikus szellemjáték sikere, a Stúdió K. Csipkerózsikája, a pécsi Bóbita Candidate-játéka említendő a rögtönzők: Néder Norbert és Piláriék, meg a Vértballada mellett.

Remek volt a gyepen az újjeländi bohóc.

Az angol bábjátékos is otthonosan bóklászott a mezőn, bár a mi Kemény Henninket meg se közelíti – elhozta mezőnkre Punchot és Judyt.

S az ország két, talán legjobb kortárs táncosa, a Közép-Európa táncszínház szent lelkei: Ladányi Andrea, Horváth Csaba – áldozatul kínálta táncát, a szabad tér adta lehetőség kipuróbálásának.

Megrendítő volt a Baltazár Színház down kóros színészeinek költői játéka.

A zenei produkciók is rendkívül színvonalasak voltak: Makám Koncert, Magyar Tekerőzenekar, s a két ausztrál lánynak is nagy sikere volt, magyar átírataival.

S végül a nagy áldozatokkal járó Báthory Vadászata címet viselő igényes nemzetközi akció is sikeresen lezajlott. Az ellen-

SAKMAI BESZÁMOLÓK

drukkerek kórusa ellenére – megvolt a nyírbátoriaknak a 11. évi ünnep is.

Kérdezhetjük, megérte?

Mennyit ér nekünk a közös ünnep?

A találkozás lehetősége a világ tisztaszívű kőboraival.

De, mivel anyagi vonzatai is vannak e hétnek – számolhatunk is.

Volt ökörsütés, állandó büfé, jó bevételt könyvelhet el a vendéglátóipar!

Megtelték a szálláshelyek.

Kinn járt a TV – a régió áruinak fórumára eljött egy államtitkár is!

S az Eu-ba vezető úton fontos állomás volt e nemzetközi záró-akció.

Milyen valutában mérhető, hogy a pillanatnyi feszült magyar-szlovák viszonyban egy szín-szlovák, 18 fős csapat üdítő kreatív szabadságnak éli meg a nyírbátori munkát, s terjeszti jó hírünket?

Marian Peczko, a besztercebányai fesztiválfőnök és rendező meghatottan köszöni a záró után a lehetőséget. Amikor először megszólítottuk, a tavalyi besztercebányai fesztiválon, ahol évek óta fogadja a magyarokat, azt gondolta, elhoznak ide egy művet.

Majd megkapva tőlünk az ajánlatot a közös záróra – már érezte, el kell ide jönnie – mert nagyobb a felajánlás. És ideutazva, a helyszínen megfogta a táj varázsa, és az emberek mentalitása, és bár tudta, örültség mindez, ilyen rövid idő alatt, csak azt tudta válaszolni: belevágunk.

Dózsa Gyuri közbemorogja: biz' a rendezői ötletek némelyike számunkra már már életveszélyes örültségnek tűnt, teljesíthetetlenek! De sikerült!

Szász Zsolt művészeti vezető így fogalmaz:

A 2000. évi besztercebányai színházavatón, a földre rakott mécsesek neki a földre hozott eget jelképezték – s ezért ajánlotta tiszta szívvel a maga színházi terepét, az egyetlen, amivel bír: a csillagok alatt a Báthory Papok réjtjét.

És mindent összevetve nagy és szép vállalható koncepció született e közös munkából, s új dimenziók nyíltak.

(Az öt fős temesvári különítmény külön köszönetet mond a kurzusbeli munkáért. A csapat három tagja a tervezés-kivitelezés munkájában dolgozott, végig alázattal, teljesen önállóan.

A szlovén-magyar fiúk kijelentik: most már tudjuk, mi az, hogy Nyírbátor – mert nem csak játszóként, de rögtönző résztvevőként részei lehettünk a nagy ünnepnek!

A kárpátalji tanítójelölt lányok is magukra találtak a népi játékokban, akárcsak a délvidéki Kornélia, akinek évek óta a feltöltődés, kitárulkozás tere e kurzus.

Az utcaművészek hátrányos helyzetű gyerekei számára Nyírbátor a szülőikkel együtt-nyaralás kedves tere évek óta, s most végre ők is aktív részesei lehetnek az ünnepnek, így törlesztettek.

S tán a legtöbb az, hogy a helyi ifjúság – Dózsa Gyuri „talpasai”, hűséges lóti-futi építői közül is a legbátrabbak ott állhattak, papír-huszáruniformisban a színpadon, táncoltak, énekeltek, mutatták a magyar virtust.

(Szívet simogató rokon hangok szólnak be a térről, hogy „né, mán, az meg ott a mi fiunk, ni, a Pisti”!)

Ez a közel 60 fős csapat lett az idén a mi XI. fesztiválunk leghűbb igazolója.

Megszívlelendő tanulság?

Ha még egy ilyen örült vállalkozásba kezdünk – minimum egy hetet kell hagyni a fesztivál nyitás előtt, a munkára! Túl hosszú volt, (a csúszásokkal másfél óra!) e szokatlan tematikus műsor. A peczkói nyelvezet a tűzijátékra várók türelmét próbára tette – a végig csendesen hulló esőben.

De a nagy lépték mindenkire hatott.

Két ennyire eltérő művészeti elveket, formanyelvet használó csapat összeengedése istenkísértés volt! (Az egyik, a szlovák, bent, zárt térben kísérletező profikból, kik a mezőn teljesen próbálatlanok, a másik oldal, a mienk meg, több országból idecseppent, eltérő korú, többségben alkalmi amatőr résztvevővel.)

De a kísérlet, a mindkét oldalon meglévő őszinte érdeklődés, nyitottság mégis nagy energiákat szabadított fel, átlendített minket a holtpontra, egy új állomást jelölve ki az úton az igazi nagy utcaszínházi ünnep felé.

Dózsa György fesztiválígazgató örömmel konstataálta, hogy, ha nehezen is, s csúszásokkal, de sikerült teljesíteni a vendégek szokatlan kéréseit.

Kiderült, hogy alkalmas a terep a nagyobb léptékű akciókra, de a helyi műszaki és személyi feltételeket okvetlenül javítani kell.

Felmerül a tereprendezés, a tó tisztítása, stb. – az évek óta terítéken lévő megoldatlan problémák.

De ez már legyen a 2004 évi, a XII. Sárkány gondja!



A 10. ORSZÁGOS DIÁK ÉS IFJÚSÁGI FILM ÉS VIDEÓ SZEMLÉRŐL

A szemle időpontja: 2003. augusztus 27-31.

A szemle helyszíne: Budavári Művelődési Ház, 1011 Budapest Bem rakpart 6.

2003. augusztusában tizedik alkalommal került megrendezésre az Országos Diák és Ifjúsági Film és Videó Szemle, rövidebb nevén a Diákfilmszemle. Az ötnapos rendezvényt nagy érdeklődéssel kísérték figyelemmel az alkotók és a nagy számú nézőközönség. Tudósítottak róla az újságok, televíziók és rádiók.

MÉDIA: A rendezvény megjelent a Magyar Távirati Iroda napi közleményeiben. Helyszíni riportban adott hírt a Diákfilmszemléről és szerepeltette a hírt hírműsoraiban a Magyar Televízió, továbbá a Duna Televízió, az RTL Klub, a TV2 és a Viva Tv. A szemle igazgatója, munkatársai és az ifjú alkotók élő adásban és szerkesztett műsorban nyilatkoztak különböző rádióadókban: Kossuth, Info, Klub, Civil, Sláger, Rádió C. Több regionális rádió és televízió is beszámolt rendezvényünkről: TV 11, Budapest Rádió, Rádió 17, Magyar Katolikus Rádió. Tudósítást, cikket, hírt közölt – több alkalommal is – az eseményről; valamint a díjkiosztót követően közölte a díjazottak névsorát: a Népszabadság, a Metro, a Magyar Nemzet, a Népszava, a Budapesti Nap, a Pesti Est, a Magyar Narancs és a Filmvilág; valamint számos Internetes site: magyar.film.hu, index.hu, sulinet.hu, diak.lap.hu, www.dokk.hu, www.sziget.hu stb.

RÉSZTVEVŐK: A Diákfilmszemlén 44 alkotóműhely és számos egyéni alkotó vett részt. Három kategóriában lehetett nevezni: általános iskolás, középiskolás és fiatal filmes. A zsűri értékeléskor természetesen figyelembe vette a korosztályok között meglévő különbségeket és minden kategóriában talált elismerésre méltó alkotást. Résztvevő alkotóműhelyek: ld. melléklet. Egyéni alkotók neveztek Budapestről, Monorról, Sopronból, Nagyszénásról, Páhiból, Budaörsről, Gyermelyből, Gádorosról, Szárligetéről, Veszprémből, Érdről, Székesfehérvárról, a szlovákiai Komáromból és a szerbiai Subotica-ból. A Duna Tv és a Mediawave alkotóműhelyeinek tagjaként romániai, ukrajnai és szlovákiai magyar fiatalok is részt vettek a szemlén.

PROGRAM: A négy versenynap alatt 189 film került bemutatásra, melyek – a szemle hagyományai szerint – előzsűri nélkül kerültek vetítésre. A vetítési idő összesen 1 680 perc volt.

A Diákfilmszemle egyik legfontosabb jellemzője az, hogy alapvetően nem versengés, hanem inkább bemutatkozási lehetőség a fiatalok számára. Ezért nincs első, második, harmadik helyezett; minden arra érdemes alkotó személyre szóló elismerésben részesül. A zsűri 46 pénzdíjat/ tárgyjutalmat és 4 dicséret oklevelet osztott ki. A zsűri tagjai Lágler Péter kulturantropológus, Medgyesi Gabriella szerkesztő, Váradi Gábor operatőr, és két korábban díjazott diákfilmes, Balázs István Balázs és Oláh Lehel voltak. A díjakat a Magyar Művelődési Intézet, a Duna Televízió, a Magyar Televízió, a Klub Rádió, a Népszabadság, a Pesti Est, a Kodak, az Oktatási Minisztérium, a Filmvilág, a Magyar Narancs, a Mediawave, a Magyar Független Film és Videó Szövetség és Matkócsik András ajánlotta fel.

A szemle támogatói: Országos Rádió és Televízió Testület, Magyar Mozgóképek Közalapítvány, Nemzeti Kulturális Alap-program, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága.

A szemle programjában, a filmvetítések mellett, egyéb kulturális rendezvények is szerepeltek. Két fotókiállítás nyílt meg, melyek a rendezvény ideje alatt voltak láthatók. A Polifilm Mozgóképgyártó Szakiskola hallgatóinak és a Szent László Gimnázium tömegkommunikáció szakos tanulóinak fotókiállítását tekinthette meg a közönség. A díjkiosztó napjának estéjén, a díjazott filmekből válogatva, vetítést rendeztünk az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen. A szemle utolsó két napján rendeztük meg a „POLIFILM” I. Nemzetközi Ifjúsági Filmbemutatót és Konferenciát. A bemutaton és konferencián a következő külföldi ifjúsági filmfesztiválok filmjei és alkotói vettek részt: UNDER 20 – International Video, Film Festival For European Students / Goricia (Olaszország); OFF CINEMA – Festival Filmowy / Poznan (Lengyelország); UP To 21 / Varsó (Lengyelország); MEDIENFESTIVAL – Für Kinder und Jugendliche / Berlin (Németország); IFF Molodist / Kijev (Ukrajna).

Minden versenynapot konzultáció követett, melyen a zsűri és az alkotók elbeszélgettek a bemutatott alkotásokról. A bírálóbizottság igyekezett olyan értékelést adni az ifjú alkotók számára, mely segíti őket a további munkában. A tanácskozások nyilvánosak voltak, s nagyszámú nézőközönség is érdeklődött irántuk.

A szemle rendezősege gondoskodott az alkotók és a vendégdelegációk ellátásáról. A vidéki és külföldi vendégek térítésmentesen vehettek igénybe szállást és étkezést.

A Diákfilmszemle az elmúlt évek során rangos és fontos esemény lett, s idén minden eddiginél nagyobb érdeklődés kísérette. A vetítőterem mindig zsúfolásig megtelt, s a konzultációkon, valamint a kéréső rendezvényeken is telt ház volt.

A Diákfilmszemlét a Magyar Művelődési Intézet, a Ház a Réten Kulturális Egyesület és a Budavári Művelődési Ház közösen rendezte.

A zsűri 50 díjat osztott ki.

A fődíjak:

A legjobb dokumentumfilm (fiatal filmes kategória):

Andits Petra és Béres Dániel (Budapest): Menjünk

A legeredetibb videóklipp (fiatal filmes kategória):

Csujka László (Gödöllő), Tudósok: Apu kocsit hajt

A legjobb játékfilmek (fiatal filmes kategória):

Király Márk és Orsós Róbert (Fekete Doboz): Tékozló fiak

Saufert Ákos és Dobóczy Balázs (Inforg Stúdió): A nagy kaland

Kiemelt alkotói díj (fiatal filmes kategória):

Tóth Gergely (Budapest) Az „Aggodalomra semmi ok” és

„A hal általában nem beszél” című filmekért

A legjobb középiskolás alkotóműhelyek:

Zichy Mihály Iparművészeti Szakközépiskola – Zichy Média Műhely (Kaposvár)

Horváth Mihály Gimnázium (Szentés)

Effect Film (Agárd)

A középiskolás kategória legjobb filmje:

Zomborác Virág (Szent László Gimnázium – Budapest): Az ősztizenkét pillanata

Az általános iskolás kategória legjobb filmje:

Farkas Noémi, Haás Ramóna, Hegedűs Orsolya, Lukács

Nikolett, Simon Péter (Hang-Szín-Tér Művészeti Iskola, Székesfehérvár): A kék meg a sárga (animáció)

A legjobb vágás díja (általános iskolás kategória):

Rozsnyai Olivér (Makói Videó és Művészeti Műhely)

Merza Gábor

AMATOR ARTIUM

XVIII. ORSZÁGOS KÉPZŐ-ÉS IPARMŰVÉSZETI TÁRLAT KATALÓGUSA

Az NKA által támogatott – az elnyert támogatás: 3 millió Ft. – képzőművészeti katalógusról a következőkben számolunk be:

Az amatőr képző- és iparművészeket bemutató rendezvényünk, az Amator Artium, két éves előkészítő munkával valósult meg. Tizenkilenc megyei központ, és Budapesten a BMK szervezte meg a felfutó rendszerű kiállítás sorozatot, melynek anyagából a válogatást egy katalógusban foglaltuk össze.

Az elnyert támogatás lehetővé tette, hogy a kiadvány teljességgel dokumentálja azt a kiállítást, melyet 2003 decemberében mutattunk be a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban. A katalógus, a több mint 50 éves múltra visszatekintő rendezvény második köteteként jelent meg.

Szerkesztését a műfaji kategóriák bemutatására alapoztuk. Fontosnak tartottuk, hogy az Essencia kiállítás képi megjelenítésén túl, név és lakóhely szerint dokumentáljunk minden olyan alkotót, aki a megyei kiállításon bemutatkozási lehetőséget kapott.

A katalógusban – magyar és angol nyelven – közöltük azokat a legjelentősebb tanulmányokat, amelyek az elmúlt két évben születtek a területet érintően. Így Kerékgyártó István művészettörténész, Bálványos Huba grafikus művész és Mezei Ottó művészettörténész gondolataival ismertethettük meg az alkotókat, a közönséget.

A második kötet arculattervezésénél követtük a 2000-ben megjelent kiadvány grafikai tervét, formátumát, szerkesztési elvét, látványban is biztosítva ezzel a folyamatosságot.

A NKA Közművelődési Kollégiumának támogatásával minden alkotó ingyenesen juthatott hozzá a katalógus két példányához.

További öt példányt jutattunk el a megyei intézményekhez, megyei könyvtárakhoz. A NKÖM, a külföldi magyar intézetek, a sajtó, a fogadó intézmény, a zsűriken résztvevő szakemberek, szakmai szervezetek között osztottuk el a katalógusokat. Az MMI szakkönyvtára további 100 példányt őriz az elkövetkezendő időkre.

A katalógus képi anyagát digitális fotóeljárással rögzítettük, ezt közzé tesszük még intézményünk honlapján is mindazok számára, akik a kiadványhoz nem jutottak hozzá.

A 2003-ban megjelent katalógus oldalszáma, a bemutatott képi anyag, közel a kétszerese az első kötetnek.

A katalógus szakmai hozadéka:

az amatőr képző- és iparművészek legjobbjainak bemutatására, kivitelezésében is magas színvonalú kiadvány jöhetett létre.

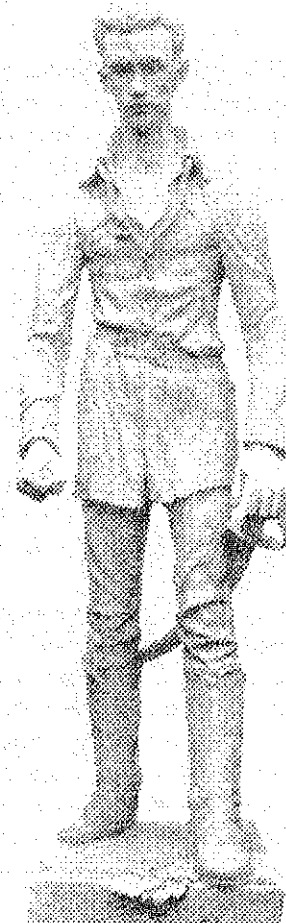
A dokumentumtár lehetővé teszi országos és nemzetközi hatókörben a terület népszerűsítését.

Az alkotó, teljesítményének elismeréseként értékelheti a megjelenést, ezt szakmai presztízsiként viheti tovább.

A Magyar Művelődési Intézet segítő, koordináló tevékenysége ezen a művészeti területen, ebben a katalógusban összegződik.

A kiadványban feltüntettük a Nemzeti Kulturális Alap-program Közművelődési Kollégiumát, mint támogatót, a kiállítás megnyitóján – ahol több mint 800 fő volt jelen – szóban is köszönetet mondtunk a támogatásért, melyet ezúton is megisméltünk.

Fekete Mária



SZERVEZETFEJLESZTÉSI SZEMINÁRIUM

2004. május 1-jén jelentősen megnövekszik az Európai Unióhoz tartozó országok száma. Magyarország a tíz csatlakozó állam között szerepel. Ezt a lépést a lakosság többsége örömmel fogadja, de vannak szkeptikusok is, akik mindenféle félelmeiket hangoztatják. Lehet, hogy a maguk szempontjából igazuk is van, hiszen minden bizonnyal lesznek a társadalomnak olyan szegmensei, ahol kezdeti nehézségekkel kell majd számolni.

Mások úgy vélekednek, nem kell nekünk Európába tartanunk, mivel már 1000 éve Európához tartozunk. Ebben van is igazság. Magyarország az évszázadok során több időszakban is jelentős szerepet játszott a földrész történelmének és kultúrájának alakulásában. Sajnos, a II. világháború utáni időszak kizárt minket az együtt haladásból. Ilyen értelemben visszatérünk Európába. Nagy várakozással nézünk az Európai Unió adta lehetőségek elé, melyek többsége nálunk korábban már megvolt. Az egykori Osztrák-Magyar Monarchia nemzetek szövetségének is tekinthető, ahol sok málnak tartott vívmány működött. Elég csak a közös pénzre gondolnunk, de az utazás is egyszerűen megoldható volt. Ennek igazolására idézzük az 1903-as VI. törvénycikk 1. §-át: *A magyar korona országainak területén való tartózkodáshoz és utazáshoz, valamint az állam határára való átkeléshez útlevél rendszerint nem szükséges.* Finoman fogalmaztak, mert ugye az útlevél rendszerint nem szükséges, de előfordulhat, hogy azért kéri a határátkelésnél. Mint a törvény további részéből kiderül, ilyen eset például a háború.

Tehát, mi magyarok örülünk, hogy hamarosan megközelíthetjük elődeink 100 évvel korábbi lehetőségeit. De ne felejtsük el, hogy közben volt két világháború és egy hidegháború. A kelet-európai országok mesterséges elszigetelése sok kárt okozott az itt élők emberi kapcsolatainak alakulásában. Most szinte mindent előlről kell kezdenünk.

Egy Kistarcsán – Bővülő Európa címmel – megtartott nemzetközi szeminárium keretében az eredményes szervezeti munka sajátosságait vizsgáltuk, külön kiemelve a fiatalok érdemi közreműködésének szükségességét. A szeminárium elsődleges célja a fiatalok képzése volt.

A résztvevők a helyi és a környező települések szervezeteinek, intézményeinek aktivistái és a meghívott külföldi – bolgár, ciprusi, görög, olasz és román – szervezetek képviselői voltak.

Örvendetes, ha egy felnőttekből álló szervezet programjaiba középiskolás és egyetemista korú fiatalok passzív érdeklődőként kapcsolódnak be. Idővel közülük néhányan aktívan is ki szeretnék venni részüket a rendezvények lebonyolításában, ahonnan már csak egy lépés a szervezésben és előkészítésben történő részvétel.

A program összeállításánál ügyeltünk arra, hogy ne a nálunk vagy bármely más országban előforduló sajátos problémákról, hanem általános, az európai polgárt érdeklő kérdésekről legyen szó. Bár egyes témakörök (alapítás, finanszírozás...) különböző országokban elterjedt gyakorlatának megismerése és összehasonlítása is igen érdekesnek bizonyult.

A szeminárium megvalósítása során célul tűztük ki a különböző értékrenddel, kultúrával rendelkező csoportok

együttműködésének elősegítését, kapcsolatok létrehozását, a résztvevő szervezetek megerősítését az esetleges későbbi közös projektek sikeres szervezésének reményében. Ennek szellemében itt nem a civil szervezetek tevékenységének egy adott területe, hanem a működéssel kapcsolatos általános kérdések megismerése és megvitatása volt a vezérfonal. Így lehetett elérni, hogy minden résztvevő fiatal aktivista tudja majd hasznosítani saját szervezetében a program során szerzett ismereteket.

Az Európai Unió által kiírt pályázatokat aránylag kevesen ismerik. Külföldi szervezetek közt is gyakran találkozni olyanokkal, akik nagyon megörülnek a lehetőségnek, aztán hálájuk jeléül folyamatosan tartják a kontaktust – elsősorban drótpostán keresztül – a többi résztvevővel. Ők a projekt elsődleges hasznélvezői, akik már a program során is a legaktívabbak.

Természetesen az előkészítéstől kezdődően, már a szervezésbe is bekapcsolódó helyi fiataloknak jut a legtöbb elemény. Rajtuk kívül közvetve a résztvevők környezetéhez tartozók, a család, a diáktársak, az ismeretségi kör is hasznos tapasztalatokkal gazdagodik. A találkozó azonban számos tanulsággal és segítséggel szolgálhat a külföldi résztvevőknek is, hiszen az ott hallottakat a saját hazájukban is felhasználhatják majd.

A projekt szeminárium jelleggel valósult meg. Előadónak olyan szakembereket kértünk fel, akik munkájuk vagy érdeklődési körük eredményeképpen ismerik a civil szervezetek működését, tájékozottak az ifjúsággal kapcsolatos kérdésekben és az Európai Unió tevékenységéről is sok hasznos információt tudnak nyújtani. A három munkanap során elhangzott tizenkét előadásból csak néhányat emelünk ki. Bauer Béla egy felmérés kapcsán ismertette a társadalmi változások eredményezte kultúrafogyasztási szokások és színterek módosulását. Beke Pál az egyesületek életképességét és a velük kapcsolatos visszasságokat elemezte. Borbáth Erika a különböző szervezetek és intézmények egy településen belüli partnerkapcsolatairól beszélt. Koncz Gábor gazdasági szempontból vizsgálta a civil szférát, rámutatva helyére a négyeszetoros gazdaságban. Zongor Attila Európai Unió-s pályázati lehetőségekre és azok megírásának legfontosabb szempontjaira hívta fel a figyelmet.

A hallottak hatásosabb memorizálása érdekében iktattunk be tréningeket. Az egyik, a szervezetek létében igen meghatározó pályázatok írására irányult. Minden résztvevő partnerszervezet képviselői tartottak információs bemutatókat, minek eredményeképpen – az elhangzott információk pontosításával – a szünetekben és a szabad programok idején spontán ismeretbővítésre kerülhetett sor az egymás közti beszélgetések során.

A projekt minden elemében interaktív volt. A kísérő programokban és a közös utazások során kialakuló beszélgetések igen jó lehetőséget nyújtottak egymás kultúrájának első kézből történő megismerésére, a személyes kapcsolatok pedig megmutatták, hogy az esetlegesen meglévő előítéletek alaptalanok.

Kereszti Ferenc

EGYED ALBERT

A NEMZETISÉGEK OSZTÁLYA 2003. ÉVI TEVÉKENYSÉGE ÉS TÖREKVÉSEI AZ ÚJ ESZTENDŐBEN

A szerény létszámú szervezeti egység három – funkciójában világosan elkülönülő – alegységre tagozódik:

A Nemzetiségi Csoport

A Roma Kultúra Csoportja, valamint

A Határon Túli Magyarok Csoportja (ez utóbbi munkájáról külön beszámoló készült)

Az Osztály munkakörülményei – a korábbi mostoha viszonyhoz képest – szerény mértékben javultak; így reményeink szerint már a 2003 évi beszámoló is tartalmilag szélesebb tevékenységről ad számot.

A Nemzetiségi Csoport vállalkozása – ab ovo – reménytelen, hiszen a 1993. évi kisebbségi törvény 13. Magyarországon élő nemzeti és etnikai kisebbséget emelt be a „corpus iuris”-ba; azaz széleskörű kulturális autonómiát biztosított számukra.

Ma a csoport két fővel, szlovák és – az esztendő közepe óta – horvát referenssel végzi munkáját.

Alapvető feladataik:

1. A nemzetiségi közművelődési felelősök és önkormányzati tisztviselők képzése/továbbképzése

2. Kiadványok szerkesztése

3. Kapcsolattartás az anyaországok kulturális intézményeivel.

A szaktörvényi keretből csekély összeg jutott a Csoport számára, pályázati kérelmeik sem voltak eredményes; így első sorban a kevésbé pénzigényes vállalkozásokra összpontosítottak.

Megítélésünk szerint egyfelől a szakmai képzések, valamint a nemzetiségi kulturális rendezvények szervezésében komoly előrelépés történt. A hosszabb távú tervek szempontjából kiemelkedő jelentőségű, hogy egyre szorosabb kapcsolatok alakultak az anyaországok (Szlovákia, Horvátország) kulturális intézményeivel. A Visegrádfund és a következő években az integráció nyomán folyamatosan kibontakozó regionális együttműködés jelentősen javíthatja a magyarországi szlovák kisebbség kulturális autonómiájának és civil társadalmi szerveződésének kiteljesedését.

A folyamatos finanszírozási problémák miatt a „Magyarországi szlovák írók bibliográfiája 1955-1992” nem valósulhatott meg.

A nemzetiségi kulturális autonómiák animálása útjában elháríthatatlan akadály: a csoport csekély létszáma. Politikai, kisebbségpolitikai probléma, hogy a többi magyarországi kisebbségekkel (köztük olyan jelentős népcsoportok, mint a német, a szerb, vagy a szlovén) kapcsolatos feladatok nem láthatók el.

A Roma Kultúra Csoportja (első sorban dr. Bódi Zsuzsa) rendkívül szerteágazó és eredményes tevékenységet folytatott.

Köztudott, hogy a roma kisebbség – a rendszerváltás veszteseként – ma az ország lakosságának leginkább hátrányos helyzetű rétege.

A kulturális befolyásolás, bár évtizednyi program, a maga eszköztárával egyre inkább ellensúlyozhatja a szegregációs folyamatokat.

A Csoport munkájának eredményeként – lényegében – létrejött az egyszer leendő Országos Cigánymúzeum-és Archívum szinte teljes anyaga és kapcsolódó infrastruktúrája. Rendkívül kiterjedt a Csoport írásos és elektronikus tájékoztató tevékenysége is.

A Csoport munkatársai – túllépve az MMI tevékenységeinek hagyományos kereteit – lényeges szerepet vállalnak a roma iskolák pedagógusainak továbbképzésében, a roma érdekvédelemben, valamint a nemzetközi kisebbségvédelemben (Európa Tanács és egyéb nemzetközi szervezetek).

A Csoport tevékenységeit csak a szűkös anyagi források korlátozzák, kívánatos lenne, ha a roma ügyekben érdekelt állami szervek nagyobb figyelemmel és empátiával; nem kevésbé anyagi eszközökkel támogatnák e munkálkodást.

Az osztályvezető elsősorban az anyagi támogatások megszerzésében és az intézmények közötti koordináció megszerzésében látja a maga feladatát.

Több országos közalapítvány kurátora vagy szakértője lévén első sorban a határon túli tevékenységek területén van módja arra, hogy – fokozódó mértékben – finansiális eszközöket szerezzen a Határon Túli Magyarok Csoportja számára.

Szakmai törekvései között szerepel az, hogy néhány közalapítványnál pályázati prioritásként szerepeljen a magyar közösségek szükségleteinek megfelelő művelődésszervezői, közösségfejlesztői képzések kialakítása és megszervezése.

Ugyancsak fontos feladat a rendszerváltás óta eltelt másfél évtized magyarországi támogatáspolitikájának elemzése; különös tekintettel az Illyés-, és az Apáczai Közalapítványok, valamint a Művelődés és Közoktatási Minisztérium/Nemzeti Kulturális Örökség Minisztérium közművelődési/kulturális támogatásaira, valamint új preferenciák kidolgozására.

HALÁSZ PÉTER – ROMHÁNYI ANDRÁS

A HATÁRON TÚLI MAGYAROK OSZTÁLYÁNAK MUNKÁJA

A MMI Határon Túli Magyarok Osztálya érzékeny közegben, a kultúra és a politika határmezsgyéjén dolgozik. Tevékenységéhez a személyi és irodai feltételeket kapja meg; minden konkrét munkájához pályázatok útján kell előteremtenie a pénz nagy részét. Az osztálynak két munkatársa van: Romhányi András osztályvezető és Halász Péter félállású főmunkatárs. Ezek a feltételek határozzák meg az elérhető teljesítményt és az egység terveit. Az osztály feladata a szakmai segítségnyújtás. A programok illeszkednie kell az Intézet munkatervéhez és a már meglévő folyamatokhoz. E rövid frás nyilvánvalóan csak a legfontosabb területeket érintheti; a részletekről olykor csak említés történik.

A munka tartalmának meghatározása

Az osztály legfontosabb feladata, hogy megvalósítsa a kisebbségben élő magyar kulturális szervezetek és közösségek által szükségesnek ítélt együttműködési, támogatási és segítő formákat. Ezek megfogalmazására és fontossági sorrendbe állítására a határon túli magyar szervezetek – háttérintézmények nélkül, öntevékeny indíttatásból és többnyire szakmai felkészültség nélkül dolgozó – munkatársai azonban az esetek többségében nincsenek felkészülve. Ezért közös munkával, különösen pedig – a legszínvonalasabban dolgozó, s nagyobb térségek szakmai segítésére képes, arra – vállalkozó szervezetek, intézmények bevonásával folyamatosan felmérjük az osztály munkája iránti igényeket és megfogalmazzuk az ezzel kapcsolatos feladatokat. A munka elengedhetetlen része az elképzelések megvalósításához szükséges pénzeszközök előteremtése is.

A szerteágazó tevékenységrendszerből – fontossága miatt – három szakmai területet emelünk ki. Nevezetesen az információcserét és a képzéseket.

1. Az információcseré

A legfontosabb feladat nyilvánvalóan az információk gyűjtése, feldolgozása és terjesztése. Minden tanácskozáson, fórumon, de a személyes találkozások alkalmával is arról panaszkodnak kisebbségben élő kollegáink, hogy kevés információ jut el hozzájuk. Dacára annak, hogy ebben sokszor ők maguk is hibásak, osztályunk nagy erőfeszítéseket tesz az információáramlás javítására.

1.1. Információ-forgalmazás

1.1.1. A gyűjtés kétirányú. Szakmai információk gyűjtése a kisebbségben élő magyarok kulturális tevékenységéről, szervezeteinek kapcsolatrendszeréről;

a magyarországi és nemzetközi kulturális munkáról és kulturális szervezetekről.

1.1.2. A terjesztés is kétirányú. Információadás

a kisebbségben élő magyarság számára;

a saját és más kisebbségi munkáról;

a Magyarországon folyó közművelődési munkáról és a nemzetközi tapasztalatokról; az Intézetben folyó munkáról.

az Intézet és a magyarországi szakma számára a határon túli kulturális munkáról.

1.2. Eredmények

Az ezen a területen végzett munkák közül kettő is van, amelyek kiemelkedő jelentőségűek: a Budakalászi Találkozó és az adatbázis.

1.2.1. A Budakalászi Találkozó

A Magyar Művelődési Intézet, a Magyar Kollégium és a Pest Megyei Közművelődési Információs Központ eddig három alkalommal (2000, 2001 és 2003) szervezte meg a Kárpát-medencei Kisebbségi Magyar Közművelődési Civil Szervezetek Fórumát, az úgynevezett Budakalászi Találkozót. (2002-ben finanszírozási problémák miatt maradt el a találkozó.) A tervezett konferenciák elődjének tekinthető a Magyar Művelődési Intézet által 1996. december 13-15-én Kecskeméten rendezett tanácskozás.

A tanácskozás célja, hogy képet adjon a kisebbségben élő magyarság civil szférája által végzett kulturális, közművelődési munka jelentőségéről; módszertani, szakmai segítséget nyújtson a határon túli magyar kulturális civil szervezetek napi munkájához; megerősítse a hazai és a határon túli magyar civil szervezetekkel való kapcsolatokat; felmérje a határon túli magyarok öntevékenységen alapuló közművelődési kezdeményezéseinek és közösségi erőinek támogatására rendelkezésre álló szellemi és anyagi erőforrásokat.

A fórum résztvevői a határon túli magyar közművelődési civil szervezetek (egyesületek, alapítványok, körök, közösségek) küldöttei; anyaországi (magyarországi), a határon túli közművelődést támogató civil szervezetek vezetői; anyaországi állami szervezetek (intézmények, közalapítványok, hivatalok) vezetői.

A Budakalászi Találkozó rendkívüli fontosságú a kisebbségben élő magyarság kulturális szervezeti számára. Az ún. „erőösszervezetek” (ezek a magyarországi központi szervezetek és a külföldi szervezetek összekötői) képviselői évente többször is találkoznak, ám a „kis” szervezetek számára ez az egyetlen lehetőség a tapasztalatcserére, információszerzésre.

1.2.2. Adatbázis

A Magyar Művelődési Intézet Határon Túli Magyarok Osztálya és a Magyar Kollégium 2002 novemberében CD-ROM-on adott ki. A lemezt elsősorban a határon túl dolgozó kollegáknak szántuk, de segítségére lehet azoknak is, akik a kisebbségben élő magyarsággal foglalkoznak bárhol a világon.

A CD-n mindenképp egy szabad forgalmazású, az Office-hoz hasonló program van, amely lehetővé teszi, hogy használója jogtisztan körülmények között dolgozzék számítógépén.

Tartalmát illetően megtalálhatók rajta – többek között – nemzeti imádságaink (Boldogasszony Anyánk, Himnusz, Szózat); a kedvezménytörvénnyel kapcsolatos információk, az addig megrendezett két Budakalászi Találkozón elhangzottak anyaga; az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata; információk olyan magyarországi szervezetekről, amelyek határon túlra (is) dolgoznak; s még számos egyéb adat.

A lemez legfontosabb része az adatbázis. A szerkesztők tudomása szerint még senki sem hozott nyilvánosságra olyan adatbázist, amely a Kárpát-medencében, kisebbségben élő magyarság kulturális szervezeteinek adatait gyűjti össze, s amelyik, nemcsak lista, hanem valódi adatbázis, amelyikben tehát keresgélni lehet.

Több száz adatlapot küldtünk szét névre szólóan 2000 tavasza óta a régiókba; egyrészt nagyobb szervezetekhez azzal a kéréssel, hogy sokszorosítsák és terjesszék, másrészt felhívást tettünk közzé a határon túli magyar lapokban. Az adatbázisba azok a szervezetek kerültek be, amelyek vezetői kitöltötték és visszaküldték az adatlapot. Az adatbázisban jelenleg összesen

145 szervezetet (Romániából 103, Szlovákiából 13, Jugoszláviából 18, Ukrainából 7, Horvátországból 2, Szlovéniából 1 és Ausztriából 1) tartunk nyilván. Jelzésértékűen mellékelünk egy – különböző forrásokból összeállított – listát is amely további 509 szervezetet (ezekről tudomásunk van, de ezek nem töltötték ki az adatlapot), tartalmaz, így összesen 654-ről van több vagy kevesebb információnk.

Hároméves tapasztalatunk szerint ahhoz, hogy ne csak töredékes, hanem egy, a teljességet megközelítő adatbázist fel lehessen állítani – és utána hatékonyan működtetni az Internet, kiadványok és egy elérhető rendszergazda révén – szervezet-számlálási akcióra lenne szükség. Olyanra, melynek során – az erre vállalkozó intézmény, szervezet – nem arra várna, hogy a felhívására legalább a túlnyomó többség jelentkezik (akik próbáltak hasonlót bármilyen területen, tudják, hogy ez leányálom!), hanem régiókra, megyékre, járásokra, sőt településekre lebontva adatfelvevő biztosok révén keresné meg a nagyobb szervezeteket és ezek révén a kisebbeket. A felgyűjtött adatok egységes rendszerbe foglalása, s legalább évenkénti frissítése, valamint folyamatos elérhetősége a Kárpát-medence magyar közművelődési civil szervezeteinek piacképes, valóban élő és hatékony adatbázisát eredményezné.

Osztályunk tisztában van azzal, hogy az ehhez szükséges anyagiak előteremtése igen nehéz feladat. Mindazonáltal pályázási kedve töretlen.

1.2.3. Személyes találkozások

Kisebbségben élő kollégáink visszajelzései szerint ennek a szolgáltatnak van a legnagyobb jelentősége. Osztályunk két munkatársát számos határon túli rendezvényre hívják. A személyes részvétel nemcsak arra ad lehetőséget, hogy megbeszéljük - szerencsés esetben megoldjuk - a problémákat, hogy információt cseréljünk, megnyissunk egy kiállítást, előadást tartunk stb. A személyes találkozás jelentősége elsősorban érzelmi. Kisebbségben élő kollégáink ilyenkor lélekben megerősödnek, érzik, hogy munkájukra szükség van, s ez erő ad további tevékenységükhez.

2. A képzés

A kisebbségben élő magyarok közművelődési intézményeinek, szervezeteinek és közösségeinek hátrányos helyzetét elsősorban az okozza, hogy náluk nincs olyan közművelődési szakképzés-továbbképzés, amely alkalmassá tenné őket a kisebbségi sorsban élők művelődési életének megszervezésére. A szakmai információs tevékenység – mint általános feladat – után a legfontosabb konkrét munka tehát a képzésekkel kapcsolatos segítségnyújtó, fejlesztő tevékenység.

2.1. Közművelődési szakképzés Székelyföldön

A képzéssel kapcsolatos munkák közül a legfontosabb az osztályunk és a székelyudvarhelyi Human Reform Alapítvány összefogásával 2003. októberében indult közművelődési szakképzés.

2000. decemberében tanácskozást szerveztünk a Magyar Művelődési Intézetben azzal a céllal, hogy segítséget nyújtsunk a kisebbségben élő magyar képzésszervező szakembereknek a közművelődés-szakmai képzések beindításához szükséges stratégia kialakításához, valamint a tényleges képzések beindításához. A Magyar Művelődési Intézet ezt követően több határon túli szervezettel (többek között a Human Reform Alapítvánnyal) közösen folyamatos erőfeszítéseket tett/tesz képzések beindítására. Az akkori tanácskozás és az azóta folyó következetes munka egyik eredménye volt a képzés elindulása.

A képzés 274 órás részben bentlakásos, terepmunkával kiegészített középfokú szakképzés, amely Romániában elismert szakképzési bizonyítványt ad (kulturális programigazgató, románul: Director programe culturale). A képzést sikeresen elvégzők tanúsítványt kapnak a Magyar Művelődési Intézettől is, melynek birtokában vizsgára jelentkezhetnek magyarországi honosítású, 52 8407 01 OKJ számú, „Közművelődési szakember II.” bizonyítvány megszerzése céljából. A képzés zárása 2004. júniusában lesz. Előadói, oktatói, foglalkozásvezetői kiváló romániai és magyarországi szakemberek.

A képzés az első, nagyon fontos lépés a közművelődés-szakmai képzéseknek a határon túli magyarság körében történő elterjesztésében. Ha sikerül az áttörés, a munka nemcsak a Székelyföldön, de Erdély más vidékein és a Kárpát-medence más magyarok-lakta országaiban is folytatódhat, illetve kiteljesedhet.

2.2. Civil Akadémia

A MMI Határon Túli Magyarok Osztálya – társrendezőikkel együtt – eddig négy alkalommal (1999., 2001., 2002. és 2003.) szervezte meg az úgynevezett Civil Akadémiát határon túl élő kulturális civil szervezetek képviselői számára. Ezen a képzésen olyan szakemberek vesznek részt (Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Vajdaság, Horvátország, Szlovénia kulturális civil szervezeteinek küldöttei), akik régóta sikeresen vezetnek civil szervezetet.

Osztályunk munkatársai számára egyértelmű, hogy a volt Kelet-európai országokban az igazi társadalmi változás mindaddig csak vágy marad, amíg ki nem alakul az a civil gondolkodásmód, amely feltétele annak, hogy az ember saját sorsáról dönteni tud, felelős állampolgár, s ne alattvaló legyen. A civil szféra megerősödésének legfőbb akadálya elsősorban az emberi fejekben keresendő. A Civil Akadémia képzés-sorozat ehhez a változáshoz járul hozzá.

2.3. Falugondnoki szolgálat

Magyarországon több mint tíz esztendeje működik a falugondnok-szervezet. Osztályunk fontosnak tartja, hogy a romániai magyar kulturális szervezetek képviselőit megismerteti ezzel a tevékenységgel. Az is célunk volt, hogy felmérjük, milyen igények és lehetőségek vannak a rendszer romániai aprófalvas és szórvány vidékeken való alkalmazására.

A téma megvitatása érdekében a Magyar Művelődési Intézet két régió számára, két helyszínen (Partium – Székelyhíd, Belső-Erdély/Marosvásárhely) konzultációt szervezett ebben a témakörben. A konzultációkon Magyarországról néhány falugondnok, néhány önkormányzat képviselője, valamint Kemény Bertalan, a falugondnoki rendszer kidolgozója és szellemi atyja vett részt.

A tanácskozáson résztvevők tájékoztatást kaptak a hálózat lényegéről, a falugondnoki munka eddigi tapasztalatairól, buktatóiról, eredményeiről. Ilyen előkészítő munka után megítélésünk szerint konkrétabb és hatékonyabb segítséget nyújthatunk a határon túli szervezeteknek, hogy ne formálisan próbálják átvenni a szisztémát, hanem a lényegét megértve, alkotó módon hasznosíthassák segítségünket.

2.4. Egyéb formák

A MMI Határon Túli Magyarok Osztálya a pályázatokon elnyert támogatástól függően minden esztendőben lehetővé teszi, hogy határon túli szakemberek részt vehessenek az intézmény által szervezett képzéseken. A tényleges képzési formák mellett nagy jelentősége van a tanácskozáson, tapasztalatcseréken, fesztiválokon stb. való részvétel lehetőségének is. Osztá-

lyunk munkatársai meghívás alapján rendszeresen előadásokat tartanak, foglalkozásokat vezetnek határon túl megszervezett képzéseken.

3. Egyéb munkák

A MMI Határon Túli Magyarok Osztálya sok apró, szerteágazó résztevékenységet is folytat, amelyek alig kapnak propagandát. Évek óta közreműködünk a kovásznai Kőrösi Csoma Sándor Társaság által szervezett kiállítás megrendezésében, ki- és visszaszállítottuk a kiállítás anyagának nagy részét. Ugyancsak évekre nyúlik vissza az a segítségnyújtás, amit a Jászói Nyári Egyetem megrendezéséhez nyújt osztályunk.

Az osztály munkatársai tanácskozásokon, rendezvényeken személyes megjelenésünkkel rendszeresen képviselik az intézményt

4. Kapcsolatrendszer

A MMI Határon Túli Magyarok Osztálya kicsi szervezet.

Feladatát csak úgy tudja ellátni, ha együttműködik azokkal az intézményekkel, szervezetekkel, személyekkel, amelyek/akik eredményes szakmai munkát végeznek a kérdéses területen. A koordináció és az együttműködés kölcsönös előnyökkel jár. Osztályunk ezért sok munkát fektet abba, hogy kapcsolatrendszer bővüljön és folyamatosan erősödjék.

5. Finanszírozás

A vállalt feladatok teljesíthetőségének kulcskérdése a szükséges pénzeszközök megléte. Ennek előteremtése nagyrészt pályázatok útján történik. A tapasztalat azt mutatja, hogy az általunk végzett tevékenység meglehetősen különleges, ezért a pályázatok kiíróinak köre szűk, s benyújtott pályázataink sikere kiszámíthatatlan. A MMI Határon Túli Magyarok Osztálya évente mintegy 10 pályázatot nyújt be. Ezeknek kb. a fele sikeres. Az elnyert pénzeszközök a tervezett tevékenységnek alig negyedére elegendő.

PÉTERFI FERENC

ÚJ KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSI MUNKAMÓDOK, MÓDSZEREK ÉS TECHNIKÁK KIFEJLESZTÉSE

A közösségfejlesztés magyar megvalósulása jelentős eredményeket ért el a helyi fejlesztés módszertanában, de a közösségi beavatkozás szélesebb körű, nem lokális társadalmi szintjein még nincsenek eredményei. Szükségképpen van ez így, mert a társadalmi akciók és mozgalmak szervezése, ill. a társadalmi tervezés területén történő szakmai részvétel társadalmi feltételei még hiányoznak. (Ez persze nem jelenti azt, hogy semmi tennivalónk sincs e beavatkozási szinteken.)

Jó esélyünk van viszont arra – s ez egy ideje időszerű is –, hogy a helyi – kistérségi, regionális – fejlesztésben új utakat találjunk. Az új fókuszba – melyek nem csak módszertani, de tartalmi jelentőséggel is bírnak – az általunk integrációs szinteknek elnevezett munkamódok kerülnének.

Miért?

Azt minden eddigi, alultól szerveződő helyi fejlesztésünkben elértük, hogy az állampolgárok létrehozzák saját intézményeiket és hosszabb-rövidebb ideig működtetni is képesek legyenek azokat. Intézményeik cselekvése viszont rendszerint megakad azon a ponton, ahol a lelkesedés mellé be kellene lépniük a kellő helyi szakértelemnek, a tőkének, az egyszerűtárgabb körű és esetenként mélyebb, rendszeresebb kapcsolatoknak, ill. a forrásokkal valamilyen módon rendelkező szakosodott intézmények segítségének is. (Az is gond, hogy még nem állhatnak fizetett közösségi fejlesztők a helyi lakosok szolgáltatásban – ld. hálózatépítés!). Egy hosszabb távon is érvényesülő, a helyi humán erőforrást folyamatosan és szakszerűen fejlesztő, a helyi tervek megvalósulását tőkével is segítő fejlesztés társadalmi feltételeit egyedül megteremtteni nem vagyunk képesek, de azt talán sikerrel megkísérelhetjük, hogy néhány helyszínen integratív intézményeket, új közösségi struktúrákat fejlesszünk ki, a helyi cselekvés kiteljesedését, a szektorok közötti partnerségi viszony és a közösségfejlesztés szélesebb körű legitimációját elősegítendő.

Új közösségi struktúrák kialakítása

1. Közösségi tanácsok

A civil tudatosság kialakítása

A helybéli civil szervezetek általában egymástól elszigetelten dolgoznak. Gyakran hétköznapi eseményeket szerveznek, vagy egy hobby hozza a lakosokat időről időre együvé. Valószínűsíthető, hogy e szerveződések kimozdíthatóak lennének a maguk partikularitásából és kapcsolatokat lehetne kifejleszteni közöttük. A közöttük rendszeressé szervezett párbeszéd kialakíthatna egy, a helybeliségről folytatott kommunikációt, s ez megsokasíthatná a településükért, térségükért, a helyi közjóért tenni is hajlandó helyi polgárok számát. A folyamatot kommunikáció fejlesztésével és képzésekkel segítenénk, s mindezek révén egy magasabb szintű civil tudatosság alakulna ki a civilek helybéli társadalmi szerepéről, a terület fejlődési esélyeiről, a fejlesztéseket támogatni hivatott országos és uniós lehetőségekről.

A részvétel

Az együttműködést rendszeressé tevő új intézmény neve lehetne pl. közösségi tanács – vagy más hasonló –, amelyben a helyi szervezetek képviselői, valamint helyi véleményformálók tudatosan gyakorolnák állampolgári és civil szervezeti funkcióikat és elképzeléseket fejlesztenének ki a terület jövőjével kapcsolatosan, majd ezeket képviselnék is a helyi, területi döntéshozatalban. Működtethetnének helyi irodát, alkalmazhatnának szakembert, akik a tanácsok által fontosnak tartott kérdésekben kidolgoznák-dolgoztatnák a civil álláspontot. A tanácsok konzultatív státusszal rendelkezhetnének a helyi döntéshozatalban és részt vehetnének a döntések végrehajtásának ellenőrzésében is.

A közösségi tanácsok tehát nem a közvetlen helyi cselekvésre fektetnének súlyt, hanem inkább a fejlesztés irányainak, aktuális kérdéseinek és a végrehajtás módjainak meghatározásában képviselnének egy jól kimunkált civil álláspontot.

A közösségi tanácsok mintájára pl. a nyilvánosság nagyobb területi szinteken történő szerveződésére is létrejöhetnek tanácsok, de más tartalommal is elképzelhető működésük – ld. a továbbiakat!

2. Képzési tanácsok

Az önszervező helyi fejlesztési projektek megvalósulásának akadálya lehet a képzetlenség és az ingyenesen elérhető felnőttképzési lehetőségek hiánya – miközben pl. az átképző tanfolyamokat elvégzettek nem tudnak elhelyezkedni. A közösségfejlesztői folyamat egyben motivációkat is épít a (tovább)tanulásra, s az esetben hatékony, ha a képzések akkor, ott és olyan tartalommal valósulnak meg, amire helyben igény mutatkozik. A demokratikus, közösségi képzésektől a falusi turizmusra, idegenforgalomra, biogazdálkodásra, általában az üzleti vállalkozásokra, konkrétan a szövetkezetek alapítására, közösségi gazdálkodásra, üzleti tervek készítésére, a napközbeni gyermekfelügyeletre, a számítógépes távmunkára, nyelvtanulásra, a környezetvédelemre, a fiatalok önismeretére, kommunikációs készségeinek javítására sokféle továbbtanulási igény szerveződött meg már praxisunkban. Igény mutatkozik a közösségi munkás képzés iránt is, de sikerült már motivációt ébreszteni az általános vagy középiskola befejezésére, a felsőoktatásban való részvételre is. Támogatás hiányában e képzések jelenleg csak töredéke valósul meg, s az is csak a legelzántabbak, a cél elérésére áldozni is képesek esetében.

Bizonyára javíthatna a helyzeten, ha a közösségfejlesztő a helyi aktivistákkal együtt megszervezne a térségben egy képzési tanácsot, amelynek munkájában a képzésekben érintett valamennyi szereplő részt venne. E tanácsok feladata az lenne, hogy a területi igényekhez igazítsák lehetőségeiket és az ottani szükségletekhez igazodó képzéseket tervezzenek és támogassanak.

3. Beruházási, fejlesztési, ún. partnerségi tanácsok

A közösségi munka elérkezhet olyan stádiumba, amikor a közösségi elképzelések megvalósításához szükségessé válik jelentős források bevonása is. Elképzelhető, hogy a területfejlesztési tanácsok, az EU-programok felelősei, a térségi vállalkozók és az önkormányzatok – tehát a jelentős pénzügyi- és anyagi jellegű természetbeni forrásokkal rendelkezők – megkeresése és a velük történő közös gondolkodás többevonást, befektetők vonzását, a helyhez jobban igazodó pályázatok kiírását, stb. eredményezne. Ennek természetesen az a feltétele, hogy konkrét és minél kidolgozottabb elképzelések fogalmazódjanak meg a helyi kezdeményezők részéről.

A „partnerségi tanácsok” kifejezés az EU-terminológia része, amely a szektorok közötti, partnerségi együttműködés helyi struktúráit kialakítani hivatott. A partnerségi tanácsok a helyi fejlesztés tervezési és megvalósítási folyamatába illeszthető, rendszeresen kommunikáló, egyeztető, koordináló szervezetek – lásd pl. a LEADER-programot! Az EU programok logikája szerint e tanácsok az elnyert támogatást térségükben újraosztják, ami növeli térségi hatalmukat és ez bizony veszélyforrás is a civilek számára (is). Mégis, a civilek részvétele e folyamatban kívánatos és ösztönzésre érdemes, de hogy ne ugródeszkának tekintsék a partnerségi tanácsokban való részvételt, hanem rendszeressé váló civil feladatuknak, ez csak a lakosság megfelelő demokratikus képzettsége után várható el (annak a bizonyos civil kurátsinak az általánossá válására gondolunk). A tanácsok

képzéséről itt is ugyanazt mondhatjuk, mint a közösségi tanácsok esetében. A partnerségi tanácsok megalakulása és képzése ugyanakkor növelné annak az esélyét, hogy az önkormányzatok és fejlesztési ügynökségek demokratikus és közösségi képzésen vegyenek részt.

4. Közösségi válságkezelő tanács

Elsősorban szociális területen merül fel szükségességük, a közösség nagy részét sújtó, már válsághelyzetben lévő lakosok esetében. Ilyenek pl. a díjhátralékosok, a szükséglakásban élők, a slum-osodó szomszédságok, az etnikai feszültségek, a strukturális munkanélküliséggel fenyegetett területek, közösségi intézmények bezárása, stb. Alkalmas lehet ilyen tanácsok létrehozása a már közelgő, közösséginek tekinthető válság megelőzésére is – pl. a kilakoltatással fenyegetettek esetében.

A tanács munkájában valamennyi, az ügyben érintett szereplő képviselőinek részt kellene vállalnia. A szociális munka jól lehatárolt szakterületei, a kormányzati döntéshozók, a válság kezelésében érdekelt szolgáltatók (energiaszolgáltatást, a lakásokat bérbeadók), a fogyasztóvédelem, és a válság által sújtott lakosok (és esetleges szervezeteik) között régóta esedékes lenne a rendszeres konzultáció és együttműködés, a válság mind eredményesebb és humánusabb kezelése érdekében. A közösségi munkások kezdeményezésére a válságban érintett valamennyi szereplő átgondolhatná, hogy milyen erőforrásokkal rendelkezik és mit, milyen ütemben, milyen feltételekkel tudna biztosítani a válság kezelése és megoldása érdekében?

Ez a folyamat csak jól felkészített és kidolgozott tervvel rendelkező, tárgyalóképes lakossági csoporttal, helyi nyilvánosság megléte mellett lehet eredményes. E felkészítés, az érintettek együttes szervezése és a helyi nyilvánosságban való hiteles megjelenítés lenne a közösségi munkás feladata. A képzéseknek itt is kulcsszerepe van, hiszen a fenyegetettségben élők gyakran nem ismerik a törvényeket és lehetőségeiket, nem tárgyalóképesek, nem tudnak tervezni, stb.

Szinte ugyanilyen fontos a „másik oldal” felkészítése – képzése? –, ráhangolása a közösségi megoldások keresésére, az emberieségi szempontok figyelembe vételére...

(A fenti részletek a *Közösségfejlesztők Egyesülete 3 éves stratégiai tervéből* valók, amelynek összeállításában az *Intézet Közösségfejlesztési Osztályának munkatársai is részt vettek.*)

Példa a közösségi tanács formára

A Nyírpalota Társaság egy önszerveződéssel létrejött városrészi közösségi tanács, amely 2002. decemberében alakult. Célja: *Egy komplex lakóhelyi társadalmi-közösségi folyamatprogram kialakítása, támogatása és követése.*

Státuszát tekintve a Társaság társadalmi szervezet, amely nem kíván önálló jogi személyiséggé válni. Ez a szerveződés független emberekből, civil társadalmi és szakmai szervezetek képviselőiből áll. A Társaság tagságát meghívásos alapon bővíti.

Nem része egyetlen pártpolitikai csoportosulásnak sem, lakóhelyi közösségi – társadalompolitikai és szakkérdésekkel kíván foglalkozni. A kerületi önkormányzati képviselőket nem pártpolitikus szerepükben, hanem a közösség felelős helyi képviselőiként keresi partnerként.

Munkáját három felkért ügyvivő koordinálja, elérhetőse az Újpalotai Szabadidő Központ postacímén, ill. az ügyvivők e-mail és telefonszámán, valamint a www.ujpalotainfo.hu honlapon lehetséges.

A Nyírpalota Társaság egy olyan társadalmi összefogás, amely működése során számba veszi, hogy:

az egyes közösségek, intézmények mit csinálnak, milyen lakóhelyi jelentőségű közösségi programokat, tevékenységeket folytatnak ebben a városrészben;

az itt élő polgároknak milyen lakóhelyi társadalmi-közösségi szükségleteik vannak – ezeket nevezzük ügyeknek –, amelyeket közösségi módon lehetne/ kellene kezelni

ezeknek a szükségleteknek, ügyeknek *vannak-e helyben „gazdái”, adekvát alakítói*, akik azok megoldásával foglalkoznak; ha nincsenek ilyenek, *kik lehetnének* azok (mely intézmények, közösségek), vagy azokhoz esetleg új szerveződések létrehozása szükséges.

A Társaság tehát, elsősorban nem új, önálló cselekvéseket kíván indítani; hanem a városrészben létező cselekvő erőket megkeresve, összefogva, igyekszik a helyi közösséget érintő ügyeket ajánlani, vagy *kieszközölni azok ellátását, megoldását, napirendre tűzését*: fórumokkal, a társadalmi párbeszéd helyi megszervezésével, kapcsolatteremtéssel, lobbizással, ügyek-szervezetek összekötésével, összefogások megteremtésével, a közfigyelem ráirányításával, azzal, hogy elemzően megtárgyalja azokat.

Az egyes problémák tárgyalásának, kezelésének lehetséges menete:

szakértők meghívása, „hivatalból illetékes” szervezet-intézmény megszólítása; önmagunk megvitatjuk a kérdést, lehetséges kapcsolatok-példák bemutatása máshonnan – hasonló ügyekben, felhívás közzététele a nyilvánosságban, adatgyűjtés, a témában (előre-utólag) tárgyalások kezdeményezése, utánanézni ügyeknek, kutatómunka.

Az eddig megfogalmazódó, lehetséges lakótelepi szintű „ügyek”:

- Fiatalok
- Játszóter – parkok – kiserdő
- Lakóházak felújítása
- A lakótelepi közbiztonság és annak fejlesztése
- Közösségi tér – kávé-/teaház folyamatos és közösségi működtetése
- Szelektív hulladékgyűjtés lakótelepi megszervezése
- Szomszédsági programok szervezése
- Helyi nyilvánosság szélesítése, fejlesztése
- Könyvtár – könyvtárügy fejlesztése Újpalotán
- A lakótelepet érintő önkormányzati döntések-határozatok előzetes megvitatása, véleményezése
- Idősek, nyugdíjasok a lakótelepen

A Nyírpalota Társaság rendszeres műhelytalálkozóit háromheteente tartja, ezt időszakonként nyilvános fórumok egészítik ki.

A MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET FALUKUTATÓ TÁBORA

Kocs, 2003. augusztus

Kutsche, coche, cochio, coach, kocz, kocija, goetse, kusk – német, francia, olasz, angol, lengyel, szlovák, flamand és svéd szavak formázzák a Komárom-Esztergom megyei Kocs falu nevét – valamennyi szó könnyen futó kocsit (hintót) jelent. A nyelvészek és a történészek úgy vélik, hogy nem véletlen hasonlóságról van szó. A kocsi, mit a magyar nyelvben eleinte kocsi-szekérnek neveztek, kocsi illetőségű iparosok remeke volt. A középkorban Kocson haladt keresztül a Magyarországról Északi-Itáliába tartó Mészárosok útja. Buda és Bécs között Mátyás király is erre utazott, és Kocson volt postakocsijának második állomása – Budától 85, Bécstől 175 mérföldre.¹ Tán a kocsi állomásnak is köszönhető, hogy (a hagyományok szerint) a nagy király a kocsi mesterek készítette könnyű kocsi-szekeret használta. (Az egykori kocsi szekér valóságghú mása a kocsi kocszi-múzeumban látható.)

A szó megmaradt, formálódott, jó hírért vitte a kocsiaknak, de az útnak, amin a kocsi szekeret hajtották, a huszadik századra nyoma veszett. Kogutovicz Manó 1905-ös vármegye-térképén még követhető, merre vezetett az út Kocson keresztül Budára, napjainkban már láthatatlan. A budai út emlékét ma csak a falu belterülete őrzi Budai utca néven, mely utca a református temető mellett vezet a határ felé. A tatai kistérség 2001-ben készített részletes térképén a kocsi Budai utca egy ún. dózerútba torkollik – tehát nem visz sehova sem, járhatatlan. Kőrösi Gábor, Kocs monográfusa írja, hogy a falu határában az

útnak még a nyomvonalát is elszántotta a téesz a huszadik század közepén.

Az újkorban mind inkább iparosodó Tatai medence főútjai elkerülték Kocsot, kezdetben Tata, utóbb Tatabánya városa vált fontos központtá, s e két városon keresztül tart az I-es út a Duna és Komárom felé. Bécsbe leggyorsabban az M1-es autópályán lehet eljutni – e főútvonalak ma kilenc kilométerre húzódnak a 2655 lakosú Kocstól.

A Kisalföld és a Vértesaljja dombjainak találkozásában lévő falu a kistérség legterebélyesebb községe, több mint 58 négyzetkilométert foglal el, lélekszámát tekintve a második a térség falvai közt. 1960-ban volt a legtöbb lakója (3214), azóta évről-évre fogy a népesség. A hetvenes években még többen születtek, mint ahányan meghaltak, ám a nyolcvanas évek óta csak a pozitív vándorlási különbözet mérsékli a népességszám-csökkenést. Ma kevesebben élnek a faluban, mint másfél száz esztendeje.

Mi tartja a kocsiakat a huszonegyedik század elején a faluban? A szükség vagy a tradíció? Vagy talán a természeti környezet, a gazdasági adottságok? Talán Kocs még ma is falu a javából, hiszen a statisztika 2001-ben majd egyharmadnyi mezőgazdasági keresőt regisztrált. Ez a kocsi-feltaláló, útja-vesztett, nagyhatárú, gazdálkodós és a huszadik században többször is „megkutatott” falu volt a színhelye a Magyar Művelődési Intézet falukutató táborának 2003-ban. Az egyetemisták részére meghirdetett tábor előkészítésében és vezetésében az Intézet partnere a Pécsi Tudományegyetem Szociológiai és Szociális Tudományok Intézete és a budapesti székhelyű Jelenkutató Intézet volt.

¹ Kőrösi Gábor: Kocs. Múlt és jelen. Kocs, Polgármesteri Hivatal, 2003. 33.l.

Miért éppen Kocsra esett a választás? Nem elsősorban a nevezetes kocsi-szekér, és nem is a kocsi favorizáló (évenként megrendezett) nemzetközi kocsioló verseny, hanem a korábbi jelentős tudományos munkák híre miatt.

Kocs, mint a tatai járás egyik legnépesebb települése, a harmincas években kitüntetett terepe volt az első magyarországi település(vidék)-fejlesztési kísérletnek. *Magyary Zoltán* professzor (1888-1945), a Közigazgatástudományi Intézet igazgatója 1936 nyarán kezdte el munkatársaival a *tatai járás átfogó vizsgálatát*. Mint az 1939-ban megjelent „A közigazgatás és az emberek” című kötetben *Magyary Zoltán* leírta, a kutatásban tisztiorvos, geográfus, szociográfus, etnográfus, mérnök és történész is dolgozott – a nevezetes kemsei falukutató tábor résztvevői közül *Gunda Béla*, *Elek Péter* és *Hilscher Rezső*.

A tatai járási vizsgálat számos kulturális-civilizációs változás alapjául szolgált: megszervezték az (akkoriban) egyetlen nem felekezeti főiskolát, bekötő utak épültek, a járás csaknem valamennyi községében bevezették a villanyt, járási egészségházat és szülőotthont nyitottak, régi műemlékeket restauráltak, cédlakatalógus készült a tatai ipartestületi könyvtár állományáról, helytörténeti gyűjteményt szerveztek², s még sorolhatnánk hosszan a vizsgálat hatására megvalósult fejlesztéseket. A tatai járás minta volt, minta lehetett volna többek között a települések lakói és a közigazgatás viszonyának humanizálására és racionalizálására. A korabeli politikai kurzus nem volt alkalmas az effajta kapcsolatépítésre, de *Magyary Zoltán* és munkatársai követendő példát, mintát, módszert teremtettek, haszonnal járna, ha munkásságukat behatóan tanulmányoznák a mai vidékfejlesztők. A tatai járásban végzett terepmunka megismétlésére két alkalommal vállalkozott egy tudós-csoport; a hetvenes, majd a kilencvenes években zajló (az eredetihez képest szerényebb) felvételeket *Magyary Zoltán* munkatársa és tanítványa, *dr. Kiss István* vezette.

A tatai járás 1936-os vizsgálata nemcsak a településtudomány művelői, hanem a tudományokban kevésbé jártas falukutatók számára is példaszerű.

Akárcsak a *Magyary Zoltán* által vezetett vizsgálat, a 2003-as kocsi falukutatás munkamenete is három szakaszra osztható, e dolgozatban egyelőre kettőtől tudok beszámolni, mert a kocsi falukutatás munkáját még nem fejeztük be.

1. Előkészület

Magyary Zoltán az előzetes adatgyűjtést teszi az első helyre, hogy majdan a terepen "bizalmat keltő tájékozottsággal léphessünk fel"³. A tábor előkészítéséhez az irodalmi-könyvtári tájékozódás és adatgyűjtés mellett egyéb gyakorlatias tennivaló is várt ránk. Mert a tábornak elsősorban helyet (szállást, étkezést) kellett találni. Másodsorban a tábor irányításához hozzáértőket kellett felkérni. Harmadsorban a terepmunkára alkalmas résztvevőket ki kellett válogatni a jelentkező egyetemisták közül.

A falu önkormányzata a képviselőtestület támogató határozata után fogadó-késznek bizonyult: kijelölt szálláshelyünk a kocsi Általános Művelődési központ igazgatása alá tartozó faluház volt, az étkeztetést az iskola konyhája vállalta.

Pálffy Imre polgármester falutérképpel, fotókkal, kiadványokkal segítette a felkészülést, de a legnagyobb ajándék *Fél Edit: Kocs 1936-ban* című könyve volt. Az 1941-es kiadású könyv reprint kiadása 1992-ben jelent meg a kocsi önkormányzat gondozásában. (A kötetből a tábor minden résztvevője kapott egy példányt.) *Fél Edit* etnográfus Kocsról szóló könyve a két világháború közötti magyar néprajz egyik legkiemelkedőbb alkotása. *Fél Edit* *Magyary Zoltán* megbízásából mintegy négy hónapot töltött Kocson, monográfiája önálló könyv formájában, és nem a tatai járási vizsgálat részeként, jelent meg. A falukutatók számára különösen Kocs társadalomrajza figyelemre méltó, a falumunka elsőrendű célja kellene legyen ilyen átfogó társadalomkép megalkotása.

A Kocson való tájékozódásban nagy segítség volt a 2003-ban megjelent Kocs-monográfia, melynek szerzője a kocsi születésű *Kórosi Gábor* (nyugdíjas iskolaigazgató). A könyv egy-két hónappal a tábor megnyitása előtt jelent meg.

Az előkészületekhez tartozott még a megyéről szóló kiadványok és a Központi Statisztikai Hivatal 2001-es községsoros adatainak tanulmányozása. A helyi önkormányzattól kaptunk egy példányt *dr. Kiss István 1993-as tatai járási vizsgálatának* Kocsot elemző fejezetéből, amely a falusi közeletet osztályozó közvéleménykutató részt is tartalmazott. A KSH-adatok értelmezésében viszonyítási keretként használtuk a pécsi egyetem és Jelenkutató Intézet 2001-es falukutató táborának kérdőíves adatállományát, amely a Kocccsal közigazgatásilag határos Környén készült.

A falukutató egyetemisták irányítását, segítségét *Juhász Pál* közgazdász-szociológus, *Marelyn Kiss József* történész-szociológus (Jelenkutató Intézet), *Németh Bea* pedagógiai szakértő, *Órszigethy Erzsébet* szociográfus (a pécsi egyetem oktatója és képviselője) és *Tóth László* jogász-szociológus vállalta – mindahányan elhivatott falukutatók.

A résztvevő húsz egyetemista zöme Pécsen szociológus-hallgató (a pécsi egyetem anyagilag is támogatta a tábor), a többiek a fővárosban, *Debrecenben* és *Jászberényben* egyetemi ill. főiskolai hallgatók. Közülük néhány már jártasak voltak a terepmunkában, jobbra kérdőíves felvételekben (pl. közvéleménykutató) vettek részt. A egyik debreceni hallgató néprajzi gyűjtésekben szerzett gyakorlatot. A társaság tehát vegyes volt, a hallgatók egymástól is tanulhattak, és nemcsak a falu hatott újdonságként, hanem a kutatótársak is. Még a pécsiek sem ismerték mind egymást, hiszen felerészben nappalis, felerészben levelezős hallgatók voltak.

2. A felvétel

Magyary kutatási módszertanában a második helyen a terepmunka, a felvétel szerepel. A kocsi táborban az élet a helyfoglalással kezdődött, 2003. augusztus 21-én. Azaz, hogy pontosabbak legyünk, a "nem-hivatalos" tábor egy nappal előbb kezdődött; *Kerékvártó Éva*, az Általános Művelődési Központ igazgatója invitálására az első hallgatók már augusztus 20-án megérkeztek – a zenés, műsoros, lacikonyhás, tűzijátékos falunapra. A tóparti mulatság hozta az első ismeretségeket, sőt, az egyik hallgató szülőhelyéről való lányokkal is találkozott, akik néhány éve költöztek Kocsra.

A falukutató csapat 21-én délután vált teljessé, amikor is mindenki elfoglalta a faluház szakköri helyeiben felállított tábortárgyakat. (A körzet országgyűlési képviselője „szerzte” az ágyakat a tatai laktanyából.) A hálószobák az impozáns, 10 éve

² *Andrássy Mária*: Diagnózis és terápia. (Magyary Zoltán társadalomszervező tevékenysége.) In: *Diagnózis és terápia. I./Szociográfiai munkafüzetek/ Országos Közművelődési Központ. Bp., 1986. 5-24 l.*

³ *Im. Andrássy*

épült faluház galériájáról nyíltak, ennek köszönhetően a házban zajló közélet mindennapos tanúi lehettünk. (Gyerekfoglalkozások, zenegép, csocsó, biliárd és persze a büfé, ahol a helyi fiatalokkal egy-kettőre barátságot kötöttek hallgatónk.) Szabó Andrásné, a faluház vezetője apró-cseprő ügyeinkben mindig hasznos tanácsokkal, ötletekkel szolgált. A faluról szóló hivatalos és félhivatalos információk összegyűjtésében a legtöbb segítséget a polgármesteri hivatalban kaptuk, elsősorban a község készségi jegyzőjétől, Szabó Ferencétől.

A tábornyitáson a polgármester, az ÁMK-igazgató, a tatai Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság titkára és a Kocs-monográfia szerzője mutatta be a falut és a térséget.

A faluban és térségben való eligazodást igyekeztünk könnyíteni a tábor ún. szakmai programjaival. A tatai kistérségről és a tatai medence környezetvédő szervezetéről, az Által-ér Szövetség elnöke (egyúttal országgyűlési képviselő), Tóth András, a tatai medence térszerkezetéről, etnikai, vallási tagoltságáról, történetének sokrétűségéről Tatabánya főépítész, Tóth Ferenc tartott előadást. A Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság történetét, működését Keresztesi József, a Társaság titkára ismertette, Magyary Zoltán munkásságáról és a harmincas évek szellemi életének szereplőiről a pécsi egyetem professzora, Nagy Endre beszélt a hallgatóknak.

A kérdőívekről

A terepmunka a korábbi falukutató táborokban már bevált kérdőívek kitöltésével kezdődött. A kérdőív kizárólagos célja nem extra adatok begyűjtése volt, a kérdések füzere elsősorban az ismerkedést próbálta megkönnyíteni. Reméltük, hogy a kérdőív bátorságot kölcsönöz a terepmunkában és a falusi beszélgetésben járatlan hallgatóknak, egyúttal arra is készítet (kötelez), hogy merjenek idegen helyre becsöngetni, ismeretlen emberekkel beszédbe elegyedni. A kérdőívek centruma a család- és háztartástörténet volt, és persze az iskolázottságra, a lakásvi-szonyokra, a megélhetés körülményeire is szerepeltek kérdések. Főként a kérdezőn múltot, hogy egy-egy beszélgetésből mennyi derül ki a családról és a faluról. Hogy a falu minden szögletéről megtudjunk valamit, a falutérkép alapján területileg arányos véletlenszerű mintavétellel jelöltük ki az egyes körzeteket (utcákat), majd ezeket személyenként kiosztottuk. A mintavétellel célunk volt az is, hogy a kérdőívek feldolgozását követően tudományosan értékelhető eredményekhez jussunk.

A hallgatók egyenként 10-10 háztartás „lekérdezését” vállalták, néhányan egyedül, mások párosával járták a falut. Reggeli vagy ebéd után megbeszéltük a napi tapasztalatokat és a következő tennivalókat, de általános és folyamatos volt a tábor résztvevői közt az eszmecsere (fecsegés, kiokosítás, pletykálgatás, stb.).

A kérdőívvezést kétnapos elfoglaltsággént terveztük, ezután kezdődhetett a tematikus munka. A hallgatók kisebbik fele érkezett Kocsra meghatározott kutatási programmal, a többség úgy gondolta, hogy a falu majd „adja” a kutatási témát. Végére a hallgatók és a táborvezetők tervei menet közben átalakultak. Például a kérdőívvezés „ütemezése”. Voltak, akik először csak ismerkedtek, barátokat szereztek a faluban, majd jelentették, hogy ők „bejártott” helyeken töltik ki a kérdőíveket. (Leadás az utolsó nap.) Mások gyorsan teljesítették a „penzumot”, majd témájuk nyomába eredtek. Megint mások hosszasan elüldögéltek egy-egy családnál, és közben formálódott a kutatási terv. Akadtak magányos kutatók, és kialakultak összetartó csoportok is.

Kutatási témák

Milyen kutatási témák adódtak? Ízelítőtől csak néhányat emelek ki. A legnépesebb társaság az oktatással, az iskolával foglalkozott. (Egyik különlegessége a kocsi iskolának, hogy a tantestületben sok a helybeli születésű pedagógus, s problémának látszott, hogy újabban divat a gyerekeket tatai általános iskolába járatni.) Egy nappali tagozaton jogász, levelező szociológus hallgató az önkormányzat működését, belső viszonyait vizsgálta. Egy páros a kocsi civil szervezetekkel ismerkedett. Szintén ketten választották témául az agrárgazdaságot. (A helyi térszikeres részvénytársasággá alakult, de emellett sok a faluban a meglehetősen nagyságú földterületet használó magángazda.) A vallás is szerepelt a kutatási témák között: más foglalkozott a többséget adó (58%) reformátussággal, megint más a katolikus hitélettel. Két szociálpedagógus hallgató a helyi szociális ellátó rendszer működését vizsgálta, egy művelődésszervező diplomás hallgató, aki jelenleg levelező tagozaton jár szociológiára, a falu szabadidős programjaival, könyvtár-ügyével ismerkedett.

A faluházbeli kvartély és az iskolában való étkezés növelte helyi ismertségünket s ezen kívül is megfordultunk, ahol csak lehetett. Egy kisebb csapat vasárnap a református istentiszteleten vett részt, mások a katolikus templomba mentek misére. Testületileg szurkoltunk a kocsi focicsapat rangadóján, ahol a hangosbemondón keresztül köszöntöttek is bennünket. (Sajnos, ennek ellenére a kocsi csapat vesztett.) Külön asztalt rezerváltak számunkra a helyi jótékonybálon, ennek keretében megnézhattuk a helyi néptáncgyűttes színvonalas műsorát.

Búcsú-féle

A tábor utolsó napján a helyi kábeltelevízióban interjú készült a táborvezetővel és két hallgatóval is. A (nem formalizált) búcsúesten szomorúak voltak a hallgatók frissen szerzett fiatal (és kevésbé fiatal) kocsi barátai, s azzal váltak el, hogy jövőre is legyen Kocsra falukutató tábor.

Az utolsó napon Kórosi Gábor monográfus vezetésével újra és együtt bejártuk a falut – az utcákat, a templomokat, a temetőket és híres kocsi „Kocsi Múzeumot”.

A zárómegbeszélésen tanulságként megfogalmazódott, hogy a nyolcnapos tábor nagyjából arra volt elegendő, hogy megszeressük a falut és lakóit. Az összegyűjtött anyag feldolgozása után lehet majd eldönteni, mi az igazán kutatásra érdemes.

A táborzárás óta a pécsiek szemináriumi csoportban foglalkoznak a kocsi anyagok elemzésével. Az egyetemi félév végéig záródolgozatot készítenek. A többiekkel alkalmi a kapcsolat, 2004-re mindegyikük eddigi tudomásainak írásos összefoglalóját ígérte. Néhányan közreműködtek a kérdőívek anyagának gépi rögzítésében. A 184 háztartásban felvett és 583 lakosra vonatkozó adatsorok elemzése még hátravan. Már az alapsorok is mutatják a falu különleges karakterét és lokálpatriotizmusát: a „menne vagy maradna” kérdésre adott válaszokból kiderült, hogy a kocsiak 86 százaléka semmiképpen nem költözne el a faluból. A többség a szülőhelyéhez ragaszkodik, hiszen a mai lakosok háromnegyede a falu szülötte. (A közeli Környén egyharmados ez az arány.) Az ősök élete, példája tiszteletben áll. Rendkívüli élmény volt egy olyan kocsi „paraszt-családfát” látni, amelyen a gyökerek a 18. századig nyúlnak vissza. Kocsra, azt gondolom, ez nem kuriózum, hiszen például ma is a faluban él a 17. században gályarabságra hurcolt református prédikátor, Kocsi Csörgő Bálint leszármazottja.

Köszönet a kocsiaknak a szíves fogadtatásért. Ha megint eljutunk, majd kerékpárral végigzötykölődünk a nyoma-veszett

Mészárosok útján. Vagy ha erőnk engedi, toljuk mi is a kocsit a kocsitoló versenyen.

A szakértők részanyagai alapján összefoglalta: Földiák András.

HARGITAI MÁRIA

SZAKKÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT 2003

A tavalyi év szervezeti egységünk életében nem tartozott a kiemelkedően eredményes évek közé – az Intézet bizonytalan helyzete munkánkra is rányomta bélyegét. A már előre munkatervi pontként tervezett feladatok elhagyása – anyagi okok miatt – természetesen nem tett jót az Információs Központ működésében. Például az év elejére tervezett Szirén integrált könyvtári rendszer beszerzése – melynek alkalmazása az egész könyvtári munka meghatározó eleme lett volna, csak az év vége előtt pár perccel vált valóságossá, annak ellenére, hogy egész évben sürgöttük annak realizálását. Így a hangsúlyt próbáltuk más feladatokra áthelyezni, pl. bizonyos könyvtári rend ésszerűbbé tételére, melynek viszont az állandó helyhiány egyrészt a mozgatórugója, másrészt a gátja. Szükségessé vált ez abból a szempontból is, hogy új külön-gyűjteményeket hoztunk létre /Durkó-gyűjtemény, Roma-gyűjtemény/, melyek közül előbbi a Szakkönyvtár területén, másik az Intézetben belül került elhelyezésre. Feladataink között szerepelt még bizonyos fel nem tárt intézeti anyagok rendezése (pl. régi kutatási gyűjtemény feldolgozása), melyre nem kerülhetett sor szintén az említett anyagi hiányosság miatt sem, bár próbáltunk pályázni is a feladatra (online könyvesbolt + kutatási anyag feldolgozása), de csak a pályázott összeg töredékét sikerült megnyerünk, így egyik részét el kellett hagynunk.

Előre nem tervezett munkává vált, hogy az olvasóteremben parkettázást kellett elvégezni, mivel a parkett beszakadt az épület vízesedése következtében, így nyárra ez a kéthónapos munka vált esedékessé, ami a kölcsönző helyiség kiürítésével majd visszapakolásával járt együtt.

Telekommunikációs feladatok megoldásában – MMHÍR, honlap, intézeti belső hálózat – sem alakul kedvezően a helyzet. A két főből álló részleg (ami a feladatot tekintve nevével szembe kévés) – eltekintve a könyvtárosok amúgy is természetes információ-gyűjtő tevékenységétől – márciusban egy személyre apadt, s bár a kolléganőt megbízással átmeneti időre továbbalkalmaztuk, az intézeti rendszergazda és egy polgári szolgálatos vitte tovább a feladatot. Ennek ellenére komoly, meghívásos telematika pályázatot kellett készítenünk nyáron, melynek a réjtje a sokat vitatott MMHÍR-rendszer megújítása volt, s csak az év utolsó munkanapjára derült ki, hogy sikeresen.

A nem tervezett nehézségek (munkaerő-, hely- és pénzhány, felújítási munka) ellenére igyekeztünk építő jellegű feladatokkal fejleszteni részlegünket.

Ezek közül az alábbiakban megemlítenék néhányat, bár nem emeljük ki külön a napi feladatokból adódóakat, mint például természetesen a különböző téma-bibliográfiák készítése – külső és belső munkatársak kérésére (pl. eseményekhez kötődő nevezetes napok, évfordulók egybegyűjtése, református templomok ki-gyűjtése, ismertetése bizonyos tájegységen stb.);

intézeti rendezvényekhez kapcsolódó anyaggyűjtés, a rendezvényben való közreműködés – akár a fizikai, akár annak

szellemi szervezésében való segítségnyújtás. Az ilyen típusú munkák szervezeti részlegünk természetes, napi feladatai közé tartoznak.

Dr. Durkó Mátyás nyugalmazott egyetemi tanár a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának megkeresésére 2002. őszén úgy határozott, hogy munkásságának dokumentumait a Magyar Művelődési Intézetben kívánja elhelyezni. Az anyag 2003. tavaszán az intézet szakkönyvtárában került, s külön-gyűjteményként elhelyezést nyert.

Létrejött az év folyamán a Kisebbségi Osztály roma ügyekkel foglalkozó részlegén a roma gyűjtemény, mely megbeszélésünk értelmében a Szakkönyvtár Külön-gyűjteményét képezi. Kialakításához – az anyag elhelyezésének szempontjai, a gyűjtőkör meghatározásához, a feldolgozás módjainak kidolgozásához – több megbeszélést folytattunk dr. Bódi Zsuzsával, valamint az év vége felé a gyűjtemény kezelésére alkalmazott könyvtáros kolléganővel. Megállapodásunk szerint ez a gyűjtemény is a Szirén integrált könyvtári programmal kerül feldolgozásra.

Az elmúlt év végén sikerült megvásárolnunk az említett Szirén egységes integrált könyvtári program korszerű változatát, melyet telepítési feltételeinek megteremtése (megfelelő géppark), kezelésének betanulása után alkalmazni kívánunk a könyvek, folyóiratok s egyéb könyvtári egységek feldolgozásában, a kölcsönzésében és a nyilvántartásában egyaránt.

Az elmúlt év folyamán kikerült a Honlapra az Új beszerzéseinkből c. menüpont, amely alatt rendszeresen közöljük azoknak a kiadványoknak a jegyzékét, amelyek bekerülnek állományunkba, ezzel is segítve a hozzánk fordulókat tájékozódását.

Létrehoztuk az Intézetünk a sajtó tükrében c. adatbázist honlapunkon, ahol egy helyen megtalálhatóak mindazon cikkek, ismertetőik, melyek intézetünkről szólnak, s azon frások is hozzáférhetővé válnak, melyek kollégáink tollából kerülnek ki. Bővítéséről, naprakészségéről folyamatosan gondoskodunk. Szándékaink szerint ezzel Könyvtárunkat és az Intézetet is ismertebbé tesszük.

Egyelőre a belső hálózatunkon működtetjük a Sajtófigyelő c. szolgáltatásunkat, amelyben igyekszünk naprakészen tárolni egy adatbázisban a kulturális életre, művelődéspolitikára, s minden, az Intézet feladatkörébe tartozó feladatra vonatkozó cikkgyűjteményünket (1999 óta), amely méltó folytatása az Intézet életében kiemelt helyen kezelt Tájékoztató a közművelődés hazai szakirodalmából c. kiadványnak. Talán nem lenne haszontalan, ha intézeti folyóiratunkba is bekerülhetne esetleg szelekálva, a bizonyos számokhoz igazodva, bár 2004-

tól terveink között szerepel, hogy végre kikerüljön honlapunkra is. Akadály a tárhely nagysága lehet.

A Művelődés Hete – Tanulás Ünnepe alkalmából, az ünnepségeken való aktív részvételen túl, egyhetes könyvbörzét rendeztünk. A könyvbörze két fő motívuma a Könyvtár által leselejtezett (1996-ban és 2001-ben) könyvek egységes, jelképes áron való értékesítése, valamint a pincében található könyvek – Magyar Műveltség Szolgálat által összegyűjtött, s fel nem használt kiadványok – ingyenes felajánlása volt. A rendezvény igen sikeresnek nevezhető. Az felmerülő igények alapján (a Corvin téren felállított sátrunknál is több érdeklődő keresett meg bennünket, hogy különböző okok miatt leselejtezett könyveinek biztosítva látná helyét, tudva, hogy az így felajánlott könyvek a megfelelő helyre jutnának) úgy látjuk, hogy a börzét hagyományteremtőnek kell tekintünk, és mindenképpen folytatást igényel a munka.

A V4-es országok volt/átalakult társintézeteivel való kapcsolatfelvétel során ott voltunk a hazai megbeszéléseken, melyeket az Intézet bemutatására szerveztek vezetőink. A társintézetek képviselőinek felajánlottuk együttműködési szándékunkat, pl. munkánk részletesebb megismertetésére, vagy akár az intézményeink közötti kiadványcsere megszervezésére.

Kiadvány-értékesítés

A Kiadvány-értékesítés tervszerűen zajlott. A Honlapon található megrendelő-jegyzékünket naprakészen frissítjük.

Az informatikai rész beszámolója alapján a könyvek felkerülnek az on line könyvesboltba. A feltöltés folyamatos, s reméljük, hogy a forgalmat is növelni fogja. Ennek érdekében idén már külsős kiadványok értékesítését is vállaltuk bizományos formában.

A Művelődés Hete – Tanulás Ünnepe rendezvény alatt történő kiadvány-értékesítés – talán a könyvbörzének is köszönhetően – sikeresnek mondható.

Információ

A MMI honlapjának üzemeltetése, karbantartása

A honlapot 1999-től működtetjük, jelenleg a második változata található meg az Interneten, melynek adatállománya mára megközelíti a 60 megabájtot, 2200 fájl dolgoztunk fel. 2003. folytattuk a SZIN folyóirat digitalizálását, kilenc száma már teljes terjedelmében megtalálható. Archivumunkban a lezajlott rendezvényeket, pályázatokat, hírleveleket, s felhívásokat gyűjtöttünk csokorba.

Az Aktuális menüpontban az érdeklődők előzetes rendezvény- és kiadványajánlókat, emlékeztetőket, összefoglalókat olvashatnak.

Szintén ebben a menüpontunkban megtalálhatóak az 1996-2000-es közművelődési statisztikai adatok, melyekben mind a keresztábrákat, mind az írásos elemzéseket megjelentettük.

A honlapra keresőmotort telepítettünk, a tárgyszó megadásával a felhasználók könnyen és gyorsan igazodhatnak el oldalainkon. A látogatók a honlap statisztikáját napi, s heti lebontásban is megtekinthetik, melyet a főlapról lehet elérni. Ez a statisztika 350-400 egyedi találatot regisztrál hetente. Jogtár menüpontunkat elindítottuk, itt a hatályos jogszabályokkal kapcsolatos linkgyűjteményünket lehet megtekinteni. A kiemelkedő szakmai rendezvényeknek (pl.: Szegedi Nyári Egye-

tem, Telematikai Konferencia, Arculat tervező Konferencia, MNE Vándorgyűlés,) bannereket készítettünk, s a rendezvényt megelőző hetekben megjelentettük.

Az Intézet belső életére vonatkozó információkat is naprakészen igyekszünk figyelemmel kísérni, így például az osztályok munkájára vonatkozó híreket vagy a belső telefonkönyvet is.

MMHIR üzemeltetés

2003-ban, technikai nehézségeink ellenére tovább üzemeltettük az MMHIR honlapot, melynek megújítása érdekében idén is szakmai beszélgetéseket, találkozókát szerveztünk. Igény szerinti továbbra is biztosítottuk a regisztrált felhasználóknak a tárhelyet, illetve a megszokott kapcsolódó szolgáltatásokat.

2003. szeptemberében az MMHIR szakmai portál technikai, tartalmi megújítására vonatkozó pályázatot nyújtottunk be a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma által kiírt meghívásos pályázatra. Pályázatunk olyan szakmai honlap kialakítására vonatkozott mely egységes adatfeltöltési technikával harmonizál a Megyei Közművelődési Információs Rendszerrel, s megszünteti a duplikált adatbevitelt.

Fő tartalmi egységei: közművelődési honlap-gyűjtemény, honlapozó – hasznos Internet helyek gyűjteménye, képzések, szakmai anyagok, pályázatok, címlisták, digitéka, rendezvények, rendezvényszervezési segédanyagok, szakmai konferencianaptár, amatőr művészeti gyűjtemény, statisztika, kutatás, európai uniós hírek, lehetőségek, magyar kultúra a világban linkgyűjtemény és címjegyzék, továbbá nemzetközi kulturális oldalak elérése.

Az Online Könyvesbolt létrehozása és üzemeltetése

2002-es telematikai pályázaton elnyert támogatás segítségével kialakítottuk és megkezdtuk az online könyvesbolt üzemeltetését.

A Közművelődési Online Könyvesboltnak önálló domaint regisztráltattunk, így októbertől a www.polcon.hu oldalon érhető el.

A rendszerben közművelődési, kulturális, népzenei, néprajzi, közösségfejlesztéssel kapcsolatos és módszertani könyveket, videó kazettákat, hangkazettákat, CD-eket és reményeink szerint a jövőben DVD-eket értékesítünk. Az adatbázist jelenleg a Magyar Művelődési Intézet kiadványaival töltöttük fel.

A megyei intézmények felé felhívást intéztünk, melyben leírtuk a rendszerhez való kapcsolódás lehetőségeit. A könyvadások, ismertető és kapcsolódó képek felvitelét, a rendelések teljesítését, postázását az MMI munkatársai végzik. Elindítottuk a Polcon.hu rendszer kiteljesedéséhez szükséges háttér marketing tevékenységeket.

Informatikai továbbképzés

2003. októberében folytattuk, a régebben rendszeresnek számító, alapfokú informatikai képzést. A helyszín most is a Balatonalmádi levő Továbbképző Ház volt. Idén a képzésen 12 fő munkatársunk vett részt, kezdő és haladó szinten – az igényekhez igazodva.

Beszerzések, rendszeres karbantartások oroszlánrészét képezték a rendszergazdai feladatoknak, melyet egy fő végez az Intézetben, s egy polgári szolgáltató segítette munkájában az év vé-

SZAKMAI BESZÁMOLÓK

gégig. Ez hardverek, szoftverek és egyéb kapcsolódó perifériák beszerzését jelentette, s a működés megoldhatóságát is egyben. Ehhez például szükség volt bizonyos hálózati részek felújítására is, s sok gondot okozott a belső szerver zavarainak elhárítása, mely a minőségéből és túlterheltségéből adódott. Szükséges volt az év folyamán a bevezetésre kerülő PIR-gazdasági rendszer különválasztása is. A munkák tűzoltó jellegűek voltak. A teljes biztonságot egy új szerver beállítása jelentené.

Mailszerver kihelyezés: 2003. év végén megvalósult a levelező program kihelyezése, amely az alábbi előnyökkel járt: az amúgy is túlterhelt belső szerver tehermentesítése, a levelezés görbületénységének és biztonságának fokozása, valamint a tetszőleges helyről való betekintés biztosítása a kollegák számára.

A 2003-as munkatervi pontjaink között szereplő ICT-felmérés nem valósult meg, mivel a feladat elvégzéséhez szükséges eszközöket – papír, boríték, festékek – megkértük a gondnokságtól, de szeptember végéig nem kaptuk meg. Mivel a munkát szeptember 1-ig terveztük befejezni, s a feladatok módosultak az információs kollega távozásával is- itt kiküldött és beérkezett kérdőívekről lett volna szó, melyeket még fel is kell dolgozni-, jövő évi tervünkben újra szerepeltetjük.

Szakmai rendezvényeken való részvétel

Részlegünk az alábbi szakmai rendezvényeken vett részt:

2003. július 7-11. Szegedi Nyári Egyetem

2003. szeptember 25-26. Telematikai Konferencia, Miskolc (előadás-tartás, konferencia levezetés)

2003. október 13-14. Kulturális Intézmények arca és arculata konferencia

2003. november 11-14. MNE Vándorgyűlés, Keszthely (szekcióvezetés)

A beszámoló végére néhány statisztikai adat:

A Szakkönyvtár - feladatából adódóan – az igények szerint végezte az információs szolgáltatást.

Gyűjtőkörét figyelembe véve végezte a kiadványok beszerzését, mely a következő módokon történt:

Könyvtárellátóval megkötött szerződés alapján --

Az Új Könyvek megrendelőjegyzék alapján (évente 24) a könyvtár állományába került 281 db könyv – 682.227 Ft értékben, mely 8.400 db katalóguscédula feldolgozását jelenti (feltározás, besorolás a megfelelő betűrendes és szakkatalógusokba).

Egyéb vásárlások útján, a könyvtár állományába került 105 db kiadvány, közel 160.000,- Ft értékben. A kiadványok feldolgozás alatt állnak.

Ajándékozás útján a Szakkönyvtár közel 689 kiadványnak jutott birtokába, melyek szintén feldolgozásra kerültek.

2003. májusától új feldolgozó könyvtárost alkalmaztunk, amely lehetővé tette számunkra, hogy a könyvtári egységek feldolgozásában fennálló restanciáink csökkenjenek.

Olvasószolgálati feladatok ellátása:

A Könyvtárba beiratkozott olvasók száma 2003. 3.310 fő.

2003.-ban új- és újrairatkozott olvasók száma: 221 fő.

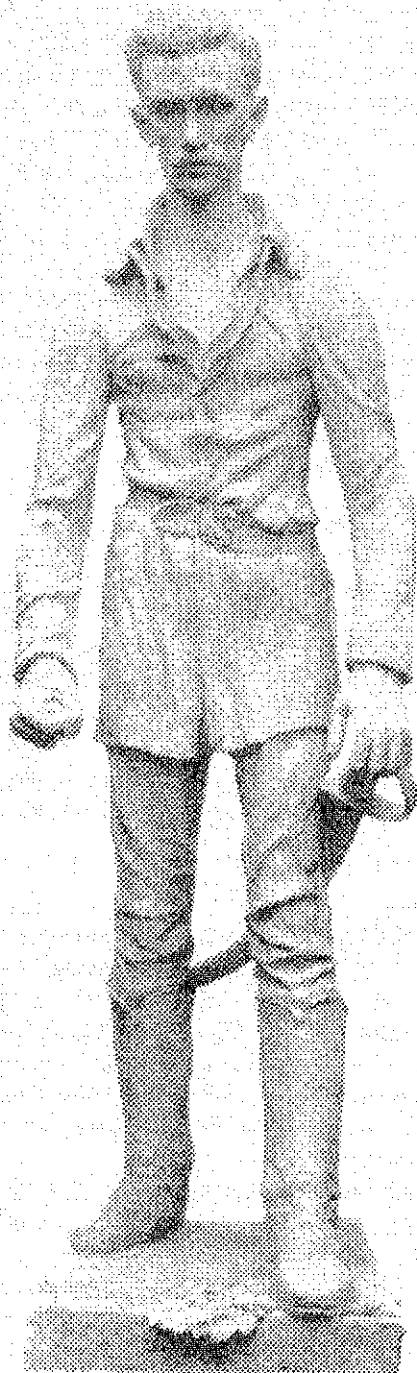
Könyvtárlátogatók száma: 1.716 fő

Kölcsönzött dokumentumok száma: 2.068 könyvtári egység

Helyben használt dokumentumok száma: 3.687 könyvtári egység

Telefonon történt információ-szolgáltatás: 643

Könyvtárközi kölcsönzés: 12 db könyvtári egység



518. Ferenczy Béni:
Petőfi, 1948

Tájékoztató az Oktatási és Szakképzési Osztály tevékenységéről

Az Osztály munkatársai 2003-ban:

Dr. Halász Lászlóné Kovács Éva – osztályvezető
Kovács Edit – művelődés- és oktatásszervező
Pozsgai Józsefné – szervező-ügyintéző
Dr. Szabó Attila – szakképzési referens

A nemzeti kulturális örökség minisztere a feladat- és hatásköréről szóló 161/1998. (IX. 30.) kormányrendelet 7. § f. és g. pontja értelmében ellátja az Országos Képzési Jegyzékben ágazatához tartozó szakképesítések tekintetében a szakképzésért felelős miniszter feladatait és gyakorolja az iskolarendszeren kívüli szakmai oktatásban az őt megillető feladat- és hatásköröket.

Megtisztelő számunkra, hogy e fontos feladatok és hatáskörök ellátásával miniszter úr a Magyar Művelődési Intézetet bízta meg.

Megemlítjük, hogy a társtárcaánál önálló intézetek működnek a szakképzési feladatok ellátása, ilyen pl. a Nemzeti Felnőttképzési Intézet, a Nemzeti Szakképzési Intézet vagy az Agrár- és Szakoktatási Intézet. Ezek az intézetek úgy a szakképzés, mint a felnőttképzés területén jelentős szellemi műhelyeknek tekinthetők, melyek sorába jól illeszkedik az Oktatási és Szakképzési Osztály. Munkánk nem csupán adminisztrációs feladat-tenger, tevékeny részt vállalunk ágazati szakképzésünk fejlesztési és korszerűsítési munkáiból.

Újabb perspektívát nyújt számunkra a szakképzésről szóló törvény 2003. évi XXIX. törvénnyel történő módosítása. E törvénymódosítás a képzésben érdekelt szakképesítésért felelős miniszterek hatáskörébe utalja a szakképzés tartalmi fejlesztését is azáltal, hogy az érdekelt minisztériumok feladatává teszi a tankönyvkiadást, a pedagógusok továbbképzését, a szaktanácsadói hálózat kiépítését és működtetését, valamint a szakmai tanulmányi versenyek megszervezését.

Információnk szerint a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma e tartalmi tevékenységek elvégzésével is intézetünket kívánja megbízni, biztosítva ezzel ágazati szakoktatásunk további fejlődését és magas színvonalát.

Végezzük hatósági jellegű feladatainkat is: ellátjuk a 9/2002. (IV. 5.) NKÖM rendelet által intézetünk feladatát képező állami vizsgáztatást az alábbi állami érvényű bizonyítványt adó szakképesítésekben:

Antikvárium szakeladó
Hangmester/hangtechnikus
Hangosító
Kiadványszerkesztő
Korrektor
Könyv és papírrestaurátor
Könyvkiadói és kottakiadói szerkesztő
Könyvtáros asszisztens
Közművelődési szakember I.
Közművelődési szakember II.
Kulturális menedzser
Levéltári kezelő/iratkezelő irattáros
Segédlevéltáros
Műemléki díszítő
Műemléki helyreállító, restaurátor
Műsorvezető, játékvezető, konferanszié
Népijáték és kismesterségek oktatója

Színházi díszítő, zsinóros, berendező és alsógépezet kezelő
Színházi művészeti vezető, scenikus
Színpadtechnikus
Világítástechnikus
Világosító

E szakképesítésekben 2003. január 1-től 43 vizsgát szerveztünk meg közel 800 fő számára.

A vizsgaszervezések során folyamatosan végeztük a vizsgára bejelentkezett képző intézmények tájékoztatását, kijelöltük és megbíztuk a vizsgabizottsági tagokat, jegyzőket, értesítettük a szakképzésben illetékes intézményeket (Fővárosi Önkormányzat, Munkaügyi Központ, Ipari és Kereskedelmi Kamara, stb.)

Vizsgaszervezési tevékenységünknek mintegy „mellékterméke”, hogy intézetünk presztízse jelentősen megnőtt az utóbbi években, hiszen a kulturális és közművelődési szakképesítésekkel foglalkozó intézmények körében már közismert, hogy ha a képzéssel kapcsolatos szaktanácsra, segítségre van szükség, akkor a Magyar Művelődési Intézet Oktatási és Szakképzési osztályához kell fordulni.

A szakmai vizsgák megszervezése mellett gondoskodtunk az írásbeli tételek előállításáról, sokszorosításáról és expedálásáról is. 2003-ban a mai napig 1109 db írásbeli (gyakorlati) tételtadtunk ki a képző intézeteknek.

Havonta megtartottuk a futárnapokat, biztosítottuk a szükséges dokumentációt (jegyzőkönyv, osztályozó ívek, törzslapok és törzsszámok, stb.) és elvégeztük a vizsgák lezárásával kapcsolatos feladatokat.

A 2003. évben a mai napig a szakmai vizsgák szervezésével és az írásbeli tételek értékesítésével 2.205.500.- Ft. bevétel jelentkezett Intézetünkben.

Osztályunk e téren végzett tevékenységének eredményességét jelzi, hogy a szakmai vizsgák szervezésével kapcsolatosan egyetlen reklamáció sem érkezett intézetünkhöz.

Vizsgaszervezési tevékenységünk mellett egyéb – az intézet képzési-oktatási tevékenységével kapcsolatos – szakmai tevékenységet is elláttunk az év folyamán. Rendszeres szakmai tájékoztatást nyújtunk a képzéssel kapcsolatosan érdeklődő intézeti munkatársaknak, elkészítettük intézetünk éves képzési tervét, a Nemzeti Felnőttképzési Intézetben akkreditáltattuk közművelődési programjainkat, stb.

1998-tól Intézetünk helyszínt, osztályunk pedig oktatásszervezői tevékenységeket biztosít a Szent István Egyetem Jászberényi Főiskolai Kar Művelődésszervező szakos, levelező tagozatos hallgatóinak.

A szak képzési ideje 2001-től 6 félév, összóraszám 690. A gyakorlati órák száma 280, amiből 160 óra a terepen eltöltött órák száma. Ennek a főiskolai képzésnek a keretében a kötelezően választható szakirányok az alábbiak lehetnek:

- Andragógia
- Non-profit szervezetek menedzsmenete
- PR menedzser
- Gyermekek szabadidő szervező

A művelődésszervező képzés megkezdésének feltétele az államilag elismert középfokú, „C” típusú nyelvvizsga.

SZAKMAI BESZÁMOLÓK

A kihelyezett képzéssel kapcsolatos feladatokat (folyamatos kapcsolattartás a főiskola Társadalomelméleti, Közművelődési és Felnőttképzési Intézetével, Tanulmányi osztályával, a főiskolai oktatókkal és a külső megbízottakkal, a hallgatókkal) osztályunk látja el. A képzések szombati napokon vannak, gondoskodunk az előadók és a hallgatók fogadásáról, a képzéshez és a vizsgáztatáshoz szükséges feltételek megteremtéséről, a technikai eszközök biztosításáról, intézzük a felkérőket és az egyéb adminisztrációt.

2003/2004-es tanévben II. évfolyamos és IV. évfolyamos csoportok tanulnak 56 illetve 35 fővel.

A főiskola és Intézetünk közötti megállapodás értelmében minden hallgató után félévenként a tandíj 55%-a a Magyar Művelődési Intézetet illeti. Ebből fizetjük az oktatókat, a tagozatfelelősi díjakat.

A tandíj az első félévben 73.000.- Ft, a II. félévben 76.900.- Ft volt.

Munkánkhoz tartozik intézeti kollégáink által készített képzési programok OKÉV-nél (Országos Közoktatási Értékelési Vizsgaközpont) történő regisztrálása. Ebben az évben négy új programot vetethettünk fel intézeti képzési listánkra:

1. A média közösségi használata – kommunikáció a társadalmi környezettel
2. Moderntánc-csoportvezetői tanfolyam
3. Társastánc-versenytánc csoportvezetői ismeretek
4. Versmondás-rendezői ismeretek

E négy programot a NKÖM Közművelődési Akkreditációs Bizottsághoz is benyújtottuk. A Bizottság elfogadta mind a négy programot.

Folyamatosan információt nyújtunk az 5/1976. (X.26.) KM. és a 17/1990. (XII.20) MKM számú rendeletek alapján kiadott bizonyítványokkal és működési engedélyekkel kapcsolatosan.

A 3/1993. (II. 2) MKM rendelet értelmében végzett, de általában elismert bizonyítványokkal nem rendelkező Népijáték és kismesterségek oktatója szakma első, végzett csoportjának különbözeti vizsgát szerveztünk NKÖM engedély alapján. A vizsgát 19 mester tette le november 12-én és vették át az OKJ 54 8407 01 számú Népijáték és kismesterségek oktatója bizonyítványukat.

Munkánk jellegéből adódóan rendszeresen ismétlődő, szoros határidők feltétele a folyamatos és pontos munkavégzés. Tevékenységünket nyugodt légkörben, jó kollegiális viszonyban végeztük az év folyamán.

I. sz. melléklet

2003-ban megtartott állami érvényű vizsgák

1. Kiadványszerkesztő OKJ 52 8429 01

Képző intézmény	2003-ban szervezett vizsgák száma	Bizonyítványt kapott
Német Magyar Képző Központ és Egyesület – Budapest.	3	35 fő
CONTROLL Training Továbbképző Központ Kft. – Bpest.	1	9 fő
Bázis Oktatói Központ – Budapest	2	29 fő
KREA Művészeti Iskola – Budapest	1	5 fő

2. Könyvtáros asszisztens OKJ 52 8422 01

Képző intézmény	2003-ban szervezett vizsgák száma	Bizonyítványt kapott
Országos Széchenyi Könyvtár Könyvtári Intézet – Budapest	4	101 fő
BME Országos Műszaki Inf. Központ és Könyvtár – Budapest	1	17 fő
Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár – Szeged	1	28 fő
Szabolcs-Szatmár Bereg M. Önk. Megyei Pedagógiai Intézet – Nyíregyháza	2	28 fő
Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár – Győr	1	16 fő
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár – Budapest	1	34 fő
Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár – Debrecen	1	18 fő
Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár – Eger	1	13 fő
Jász-Nagykun Szolnok Megyei Verseghy Ferenc Könyvtár – Szolnok	1	14 fő
II. Rákóczi Ferenc Könyvtár – Miskolc	1	19 fő
Berzsenyi Dániel Könyvtár – Szombathely	1	15 fő
Csorba Győző Megyei Könyvtár – Pécs	1	19 fő

3. Közművelődési szakember I. OKJ 71 8407 01 Közművelődési szakember II. OKJ 25 8407 01

Képző intézmény	Vizsgák száma	Tevékenység	Bizonyítványt kapott
Népi Mesterségek és Művészetek Szakközépiskolája – Budapest	1	Népi játszótéri foglalkozásvezető Művészeti szolgáltatás-szervező Művelődési szolgáltatás-szervező	25 fő
Dél-Alföldi Népművészeti Egyesület – Szeged	1	Népi játszótéri foglalkozásvezető	15 fő
Bács-Kiskun Megyei Önk. Közművelődési Szakmai Tanácsadó és Szolgáltató Intézete – Kecskemét	1	Népi játszótéri foglalkozásvezető Művelődési szolgáltatás-szervező	14 fő
Békés Megye Képviseleti Testülete Megyei Művelődési Központja és Kézművesek Szakiskolája – Békéscsaba	1	Népi játszótéri foglalkozásvezető Művelődési szolgáltatás-szervező	14 fő
Hajdú Bihar Megyei Önkormányzat Kőlesey Ferenc Közművelődési Intézete – Debrecen	1	Művelődési szolgáltatás-szervező	14 fő

4. Kulturális menedzser OKJ 71 8407 02

Képző intézmény	2003-ban szervezett vizsgák száma	Bizonyítványt kapott
TEMI Rónai Művelődési Központ – Miskolc	1	12 fő

5. Levéltári kezelő / iratkezelő-irattáros OKJ 52 3452 03

Képző intézmény	2003-ban szervezett vizsgák száma	Bizonyítványt kapott
SZTÁV Rt. – Budapest	2	29 fő
Kölcsey F. Református Tanítóképző Főiskola – Debrecen	1	4 fő
MTESZ Oktatási Központ – Budapest	1	13 fő
Magyar Országos Levéltár – Budapest	4	117 fő

6. Hangmester / hangtechnikus OKJ 52 1899 01

Képző intézmény	2003-ban szervezett vizsgák száma	Bizonyítványt kapott
Oktáv Továbbképző Központ Rt. – Budapest	2	20 fő

7. Népijáték és kismesterségek oktatója OKJ 54 8407 01

Képző intézmény	2003-ban szervezett vizsgák száma	Bizonyítványt kapott
Népi Mesterségek és Művészetek Szakközépiskolája – Budapest	1	18 fő
Békés Megye Képviselő Testülete Megyei Művelődési Központja és Kézművesek Szakiskolája – Békéscsaba	1	36 fő
Megyei Közművelődési Intézet – Veszprém	1	9 fő
PTE Illyés Gyula Főiskolai Kar – Szekszárd	1	14 fő
Különbözeti vizsga a NKÖM 2.5/388-4/2003. sz. ügyirata alapján – Budapest	1	19 fő

2. sz. melléklet

A 9/2002. (IV.5.) NKÖM rendelet 2. §-a alapján kiadott központi írásbeli tételek

Képző intézmény	Szaktémák	Kiadott tételek száma db
OPAKFI – Budapest	Mozgóképforgalmazó és üzemeltető II.	21
KKDSZ Szakképzési és Akadémia és Műhely – Bp.	Közművelődési szakember	16
KKDSZ Szakképzési és Akadémia és Műhely – Bp.	Kulturális menedzser	46
Debreceni Regionális Munkaerőfejlesztő és Képző Központ – Debrecen	Iratkezelő/irattáros	27
ELTE Bölcsészettudományi Kar – Budapest	Kulturális menedzser	105
Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar – Szeged	Kulturális menedzser	12
Színházi és filmművészeti Egyetem – Budapest	Színházi műszaki vezető, szcenikus Színpadtechnikus, Világítástechnikus	45
Eszterházy Károly Főiskola – Eger	Korrektor	26
Nyíregyházi Regionális Kiadványszerkesztő Munkaerőfejlesztő és Képző Központ – Nyíregyháza	Kiadványszerkesztő	16
Garabonciás Kommunikációs és Üzleti Szakközépiskola – Budapest	Kiadványszerkesztő	28

3. sz. melléklet

Kiadott Igazolványok 2003-ban

Vizsgaidőpont	Képzőintézet	Szakág	Vizsgázó
február 12.	Dr. Kresz Mária Alapítvány – Budapest	Népi játszóházi foglalkozásvezető	9 fő
március 22.	Szlovák Magyar Folkloárszövetség – Révkomárom	Népi játszóházi foglalkozásvezető	21 fő
március 29.	Népi Mesterségek és Művészetek Szakközépiskolája – Budapest	Népi játszóházi foglalkozásvezető	8 fő
május 12.	Eszterházy Károly Főiskola Közművelődési Tanszék – Eger	Népi játszóházi foglalkozásvezető	12 fő
május 21-22.	Békés Megye Képviselő Testület Megyei Műv. Központja és Kézműves Szakiskolája – Békéscsaba	Népi játszóházi foglalkozásvezető	40 fő
május 25.	Magyar Művelődési Intézet – Budapest	Moderntánc csoportvezető	8 fő
május 27.	Megyei Közművelődési Központ – Veszprém	Népi játszóházi foglalkozásvezető	17 fő
június 11.	Matyó Népművészeti Egyesület – Mezőkövesd	Népi játszóházi foglalkozásvezető	11 fő
június 15.	Magyar Művelődési Intézet – Budapest	Társastánc, versenytánc csoportvezető	25 fő
június 27.	Kölcsey Ferenc Közművelődési Tanácsadó és Szolgáltató Intézet – Debrecen	Népi játszóházi foglalkozásvezető	17 fő
július 7.	Fejér Megyei Pedagógiai Szakmai és Szakszolgáltató Intézet – Székesfehérvár	Népi játszóházi foglalkozásvezető	15 fő
szeptember 15-16.	Hagyományok Háza – Budapest	Népi játszóházi foglalkozásvezető	36 fő
szeptember 24.	Dr. Kresz Mária Alapítvány – Budapest	Népi játszóházi foglalkozásvezető	23 fő
október 6.	Hagyományok Háza – Budapest	Népi játszóházi foglalkozásvezető	11 fő
október 30.	PTE – Illyés Gyula Főiskolai Kar – Szekszárd	Népi játszóházi foglalkozásvezető	19 fő
Összesen:			272 fő

SZÍN – KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉS

A Magyar Művelődési Intézet folyóirata

Tartalomjegyzék és névmutató

6-9. évfolyam, 2001-2003.

Összeállította: Andrassy Mária

Az impresszum változatai

SZÍN – országos közművelődési folyóirat. Megjelenik kéthavonta. A Magyar Művelődési Intézet lapja. 2001/1, 2, 3, 4, 5, 6. sz.

SZÍN – országos közművelődési folyóirat. Megjelenik kéthavonta. A Magyar Művelődési Intézet folyóirata. 2002/1-2, 3, 4. sz.

SZÍN – a Magyar Művelődési Intézet folyóirata. Megjelenik kéthavonta. 2002/5, 6; 2003/1, 2, 3, 4, 5. sz.

SZÍN – KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉS. A Magyar Művelődési Intézet folyóirata. Megjelenik kéthavonta. 2003/6. sz.

Főszerkesztő MÁTYUS ALIZ. 2001, 2002, 2003.

Szerkesztő bizottság elnöke: Beke Pál 2002/4, 2002/5, 2002/6; 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, 2003/5, 2003/6. sz.

Szerkesztő bizottság tagjai:

Balipap Ferenc dr. 2002/4, 2002/5, 2002/6; 2003/1, 2003/2. sz.

Barsi Hajna 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, 2003/5, 2003/6. sz.

Bóka Mária 2001/1, 2001/2, 2001/3, 2001/4, 2001/5; 2002/1-2. sz.

Domokos János 2002/4, 2002/5; 2003/1. sz.

Egyed Albert 2002/6; 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, 2003/5, 2003/6. sz.

Gyulai Lajos 2001/1, 2001/2, 2001/3, 2001/4, 2001/5; 2002/1-2. sz.

Hazag Mihály 2001/2, 2001/3, 2001/4, 2001/5; 2002/1-2. sz.

Horváth Atrila 2001/1, 2001/2, 2001/3, 2001/4, 2001/5; 2002/1-2. sz.

Jagasics Béla 2001/1, 2001/2, 2001/3, 2001/4, 2001/5; 2002/1-2. sz.

Kary József 2001/1, 2001/2, 2001/3, 2001/4, 2001/5; 2002/1-2. sz.

Komjáti Gabriella 2002/4, 2002/5, 2002/6; 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, 2003/5, 2003/6. sz.

Lipp Márta 2002/4, 2002/5, 2002/6. sz.

Péterfi Ferenc 2002/4, 2002/5, 2002/6; 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, 2003/5, 2003/6. sz.

Romhányi András 2001/1, 2001/2, 2001/3, 2001/4, 2002/1-2, 2002/3. sz.

Szabados Péter 2001/1, 2001/2, 2001/3, 2001/4, 2001/5; 2002/1-2, 2002/3. sz.

Szöllösi Eszter 2003/4, 2003/5, 2003/6. sz.

Tóth Erzsébet 2002/4, (Tóth Zsóka) 2002/5, 2002/6; 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, (Tóth Erzsébet) 2003/5, 2003/6. sz.

Tóth Zsuzsanna 2002/4, 2002/5, 2002/6; 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, 2003/5, 2003/6. sz.

A francia 1901-es egyesületi törvény százéves évfordulója alkalmából kiadott tematikus számot szerkesztette: Kovalcsik József és Mátyus Aliz. Fordította Lakatos Ágnes. 2001/6. sz.

Rovatok

A Magyar Művelődési Intézet Kutatási Osztályának eredményeiből 2002/4

A Magyar Művelődési Intézet műhelyéből 2002/5, 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, 2003/5, 2003/6. sz.

A szakma ünnepe 2002/6, 2003/6. sz.

A szakma ünnepei 2002/5, 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, 2003/5. sz.

Arcképek 2001/1, 2001/2, 2001/3, 2001/5, 2002/3, 2002/4, 2002/5, 2002/6, 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, 2003/6. sz.

Folyóirat bemutatás 2003/5. sz.

Folyóiratszemle 2003/3. sz.

Horizont 2003/1. sz.

Interjú 2002/6. sz.

Intézménytörténet 2003/1. sz.

Kárpát-medencei kulturális műhelyek 2001/3. sz.

Kitekintés 2002/5, 2002/6, 2003/1, 2003/5, 2003/6. sz.

Könyv- kéziratismertetés 2001/3. sz.

Könyvajánlás 2002/1-2, 2002/4, 2003/4, 2003/5. sz.

Könyvismertetés 2001/5, 2002/3, 2002/4, 2003/2, 2003/3. sz.

Könyvismertetés és bibliográfia 2003/4. sz.

Könyvismertetés, könyvajánlás 2003/1. sz.

Könyvismertetés, könyvkritika 2003/5. sz.

Kulturisztika 2003/3. sz.

Művészet és társadalom 2003/2. sz.

Reorganizáció – revitalizáció – szakfelügyelet 2001/3. sz.

Revitalizáció – reorganizáció 2001/4. sz.

Szakmai beszámolók 2002/6, 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, 2003/5, 2003/6. sz.

Szervezettörténet 2003/3. sz.

Társadalmi problémák – a kultúra válasza 2001/1. sz.

Természet – tudomány – ember 2001/1. sz.

Üzenő 2003/3, 2003/4, 2003/6. sz.

Visegrádi Négyek 2003/3, 2003/4, 2003/5. sz.

Közlemények

Szakmai hírek 2002/6, 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, 2003/5, 2003/6. sz.

Szakmai hírek, beszámolók 2002/4, 2002/5. sz.

Szakmai információk, felhívás 2002/4. sz.

Szakmai tudósítás 2002/6. sz.

Szerkesztői előszó 2001/1. sz.

Szerzőink 2002/1-2, 2002/4 2002/6, 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, 2003/5, 2003/6. sz.

TARTALOMJEGYZÉK ÉS NÉVMUTATÓ

Cikkek, tanulmányok

A

A felnőttkori tanulás; az élethosszig tartó tanulás és a család.

Kerekasztal beszélgetés. A beszélgetést vezették Borbáth Erika, Mátyus Aliz. Résztvevők: Hatvani Erzsébet, dr.; Lakos István, dr.; Csoma Gyula, Ranschburg Jenő. 2003. 8. évf. 6. sz. 32. p.

A [francia egyesületi] törvény a terepen. (Chalonnès, Beauregard és Bassac, Saint-Amand-Montrond, Montrondi Színház, Saint-Amand-i informatikai klub, Előadás-animációk a megsegítésért, A

- Saint-Amand-Montrond-i Fiatal Dolgozók Otthona, Egyesületek Háza – Grenoble és Rennes, Párizsi külvárosi öteemeletnyi egyesület). 2001. 6. évf. 6. sz. 11. p.
- A [francia egyesületi] törvény szövege. Az 1901. július 1-jei törvény az egyesületi szerződésről 2001. 6. évf. 6. sz. 5. p.
- A Franciaországi Ifjúsági és Művelődési Házak Konföderációjának Elvi Nyilatkozata. 2001. 6. évf. 6. sz. 22. p.
- A kolozsvári *Művelődés* című folyóirat A *közművelődés szolgálatában* (1998) című antológiába válogatott írásaiból. 2001. 6. évf. 3. sz. 50. p.
- A „Kultúra 2000” pályázat. 2001. 6. évf. 1. sz. 27. p.
- A Kulturális Központok Országos Szövetségének 2002. évi közhasznúsági jelentése. 2003. 8. évf. 3. sz. 56. p.
- A Magyar Művelődési Intézet Stratégiai Terve. 2002. 7. évf. 5. sz. 19. p.
- A Magyar Művelődési Intézet *Szín* című folyóiratának pályázati felhívása Illyés Gyula születésének 100. évfordulója kapcsán. 2002. 7. évf. 4. sz. 1. p.
- A Magyar Művelődési Intézet *Szín* című folyóirata Illyés Gyula születésének 100. évfordulója kapcsán hirdetett pályázatának díjazottja M. Tóth Antal. 2003. 8. évf. 4. sz. 68. p.
- „A művelődés hete – a tanulás ünnepe” 2002. – Országos nyitórendezvény. 2002. 7. évf. 6. sz. 2. p.
- „A művelődés hete – a tanulás ünnepe” 2002. A két napos nyitórendezvény tervezett programjai – Emlékeztető a rendezvényre kiadott programfüzetből. 2002. 7. évf. 6. sz. 17. p.
- „A művelődés hete – a tanulás ünnepe” a Civil Rádió adásában. 2002. 7. évf. 6. sz. 3. p.
- „A művelődés hete – a tanulás ünnepe” vidéken. 2002. 7. évf. 6. sz. 21. p.
- „A művelődési hete – a tanulás ünnepe” 2003. – Országos nyitórendezvény. 2003. 8. évf. 6. sz. 19. p.
- „A művelődési hete – a tanulás ünnepe” és a művelődésszervező szakos hallgatók. 2003. 8. évf. 6. sz. 55. p.
- „A művelődési hete – a tanulás ünnepe” Kaposvári művelődésszervezés szakos hallgatók a Magyar Művelődési Intézet nyílt napjáról. 2003. 8. évf. 6. sz. 59. p.
- „A művelődési hete – a tanulás ünnepe” vidéken. 2003. 8. évf. 6. sz. 60. p.
- A távmunkáról. A Civil Rádió beszélgetése Holler Lajossal. Az Interjút készítette: Horváth László. 2003. 8. évf. 6. sz. 53. p.
- A tizedik évfordulóját ünneplő VERSMONDÓ, a Magyar Versmondók Egyesülete folyóiratának köszöntése 2002. 7. évf. 1-2. sz. 54, 59, 63, 65. p.
- Ágh Attila: Kistérségek az átalakuló közigazgatásban. 2003. 8. évf. 6. sz. 38. p.
- Ágh István: Népművelők évtizedünk elején. (Kovalcsik József – Sipos Zsuzsanna – Szász János: Művelődés és közösség. Hatvan művelődési otthon 1970-71.) (Valóság 1972. XV. évf. 8. sz.) 2002. 7. évf. 3. sz. 38. p.
- Alkotó Képzőművészek, Írók Országos Szövetsége
P. Tófeji Valéria: Az Alkotó Képzőművészek, Írók Országos Szövetségének története. 2003. 8. évf. 8. évf. 3. sz. 41. p.
- ÁMK Vándorgyűlés Sármelléken. 2002. 7. évf. 4. sz. 24. p.
- Andrássy Mária: A klubkönyvtárak országos, teljeskörű vizsgálata. 2001. 6. évf. 5. sz. 25. p.
- Andrássy Mária: Alkotó emberek. Amatőr művészetek az ezredfordulón. (NKÖM. 2001.) 2003. 8. évf. 1. sz. 44. p.
- Andrássy Mária: dr. Pethő László: Racionalizáció és társadalmasítás. Felnőttoktatási és művelődésszociológiai tanulmányok. 2003. 8. évf. 1. sz. 44. p.
- Andrássy Mária: Egy nemzet(i) kisebbség) „napszámosságai”. – Prágai Tükör, a CsMMSz folyóirata. 2003. 8. évf. 3. sz. 34. p.
- Andrássy Mária: Együtt – közösen. Gila János: A kecskeméti Erdei Ferenc Megyei Művelődési Központ első évtizede. 2002. 7. évf. 1-2. sz. 60. p.
- Andrássy Mária: Hangadó. – (Szabolcs-Szatmár-Bereg) Megyei közművelődési tájékoztató. 2003. 8. évf. 3. sz. 49. p.
- Andrássy Mária: In memoriam ... Kiss István. 2003. 8. évf. 2. sz. 10. p.
- Andrássy Mária: Jövönk záloga? Az Új Ifjúsági Szemle 1. évfolyam, 1. számáról, 2003. 8. évf. 5. sz. 32. p.
- Andrássy Mária: Közművelődés és felnőttképzés. – Írások Maróti Andor 75. születésnapjára. 2002. 7. évf. 5. sz. 44. p.
- Andrássy Mária: Közművelődési folyóiratok az Országos Széchenyi Könyvtár Magyar Periodika Adatbázisában. 2002. 7. évf. 5. sz. 34. p.
- Andrássy Mária: Mit tudunk magunkról? – Válogatás a Magyar Művelődési Társaság és a Magyar Művelődési Intézet pályázatára beérkezett írásokból (Szerk.: Makovecz Benjámin.) 2002. 7. évf. 4. sz. 32. p.
- Andrássy Mária: Özvegyek dicsérete – avagy az „állami szamizdat” sorsa. (Kovalcsik József: A kultúra csarnokai.) 2003. 8. évf. 4. sz. 48. p.
- Andrássy Mária: Palackposta – Török József: Porlódi vitairatok a városról, kultúrájáról, közművelődéséről. 2003. 8. évf. 2. sz. 26. p.
- Andrássy Mária: Séta a budai erdőben. Zöld Könyv. Budapest természeti környezete, mint közművelődési színtér. 2003. 8. évf. 3. sz. 47. p.
- Andrássy Mária: Szókimondó. – Hajdúszoboszló kulturális havi folyóirata. 2003. április. 2003. 8. évf. 3. sz. 48. p.
- Andrássy Mária: Történelem alulnézetben. Múltunk határkövei. Emlékképek Csenke történetéből. 2003. 8. évf. 3. sz. 32. p.
- Arcképek: Borbáth Erika. 2001. 6. évf. 1. sz. 15. p.
- Arcképek: Dr. Idei Miklós (1942. Tét – 2001. Győr). 2001. 6. évf. 5. sz. 50. p.
- Arcképek: Kovalcsik József (1932. január 22. – 2002. május 18.). 2002. 7. évf. 3. sz. 16. p.
- Arcképek: Kővendi Dénes. 2001. 6. évf. 3. sz. 43. p.
- Arcképek: Lévai Józsefné (1924-2001). 2001. 6. évf. 2. sz. 22. p.
- Arcképek: Varga Tamás (1940-2002). 2002. 7. évf. 4. sz. 31. p.
- Arcok és szervezetek. 2001. 6. évf. 6. sz. 10. p.
- Arnóth Károly
Beszéd a Magyar Kultúra Napján (Földiák András, Arnóth Károly, Gulyás Magdolna, Horpácsi Illés). 2001. 6. évf. 1. sz. 2. p.
- Az „Alkotó emberek” konferencia szekciójának összefoglalói. Bodnár Gábor: A zenei szekció. 2002. 7. évf. 6. sz. 46. p.
- Az „Alkotó emberek” konferencia szekciójának összefoglalói. Fekete Márta: A vizuális művészeti szekció munkájáról. 2002. 7. évf. 6. sz. 50. p.
- Az „Alkotó emberek” konferencia szekciójának összefoglalói. Héja Éva: A hagyományörzés szekció összefoglalója. 2002. 7. évf. 6. sz. 49. p.
- Az „Alkotó emberek” konferencia szekciójának összefoglalói. Tóth Zsuzsanna: Színháztárs, versmondás, báb szekció. 2002. 7. évf. 6. sz. 47. p.
- Az alkotás joga – A veszprémi „Alkotó emberek” című, Országos Amatőr Művészeti konferencia záródokumentuma. (Az amatőr művészetekről.) 2002. 7. évf. 6. sz. 44. p.
- Az egyesületi törvény centenáriuma Franciaországban 2001. 6. évf. 6. sz. 2. p.
- Az Európai Felnőttképzési Társaság új elnöke: Sz. Tóth János. 2002. 7. évf. 6. sz. 40. p.
- Az önkéntesek és az egyesületi szektor. 2001. 6. évf. 6. sz. 6. p.

B

Babits Mihály

Kovalcsik József: 1954. november 6. Babits síremléke. 2002. 7. évf. 3. sz. 5. p.

Bagári Katalin: „Tanulni kell” – Beszámoló a Vas megyei programokról. 2002. 7. évf. 6. sz. 24. p.

- Bakos Ildikó**
Mátyus Aliz: Találkozni egy művésszel. Gondolatok Bakos Ildikó ráckevei kiállítás-megnyitója kapcsán. 2001. 6. évf. 4. sz. 66. p.
- Balipap Ferenc, dr.:** A társadalom- és közösségfejlesztés, mint szakmai tevékenység Nemzeti Fejlesztési Tervhez kapcsolásának időszériúsége, szükségessége és konkrét lehetőségei. (Javaslat a Nemzeti Fejlesztési Terv készítői és a kormány számára.) 2002. 7. évf. 5. sz. 9. p.
- Balipap Ferenc, dr.:** Egy nemzeti közösségi művelődési stratégia alapvonalai – és készítésének vázlata. 2002. 7. évf. 5. sz. 1. p.
- Balipap Ferenc:** A társadalom polgári újjászerveződésének szükségessége és az öntevékeny művelődés egy (követhető) európai modellje (avagy: egy lehetséges stratégiai projekt vázlata). 2001. 6. évf. 5. sz. 12. p.
- Balipap Ferenc:** Tárcasovinizmus? – vagy: Kulturális tevékenységek? – vagy: Az emberi élet kultúrája?) Elgondolkodások Kovalcsik József: A kultúra csarnokai című könyvéről.) 2002. 7. évf. 3. sz. 45. p.
- Balipap Zsuzsa:** A Határmenti Együttműködések és Fejlesztések Fóruma konferenciája Kaposvárott (2001. szeptember 6-9.). 2001. 6. évf. 4. sz. 26. p.
- Bánfai József:** Kovalcsik József művelődéstörténész műveinek bibliográfiája. 2003. 8. évf. 4. sz. 50. p.
- Bárkányi Ildikó:** A Napsugaras Dél-Tisza menti Népművészeti és Kulturális Egyesület népművészeti tárgyakotóinak kiállítás megnyitója. 2003. 8. évf. 5. sz. 20. p.
- Barsi Hajna:** „40 éves a Kis Jankó Bori Országos Hímnőpályázat” című kiállítás – Mezőkövesd. 2003. 8. évf. 4. sz. 42. p.
- Barsi Hajna:** „Felelet a mondatra.” A Népi Iparművészeti Titkárság a tevékenységével kapcsolatos vitaanyagáról. 2003. 8. évf. 3. sz. 6. p.
- Barsi Hajna:** A Magyar Csipkekészítők Egyesületének kiállítás megnyitója a Népi Iparművészeti Titkárságon. 2003. 8. évf. 5. sz. 18. p.
- Barsi Hajna:** A népi iparművészeti tárgyak zsűrizésének általános szempontjai és azok alkalmazása a népviseletes babák bírálatánál. 2001. 6. évf. 3. sz. 27. p.
- Barsi Hajna**
Buzási Béla: A népművészet és a népi iparművészet kérdései a Kárpát-medencében – Beszélgetés Barsi Hajnával. 2001. 6. évf. 2. sz. 18. p.
- Beke György:** Halász Péter: Magyarságtudat és jövőkép. 2003. 8. évf. 1. sz. 46. p.
- Beke Pál:** Ajánlás. 2001. 6. évf. 6. sz. 1. p.
- Beke Pál:** Arcképek. Dr. Kiss Gyula. 2002. 7. évf. 6. sz. 33. p.
- Beke Pál:** Bevezető magyarázat új rovatunkhoz, ajánlás első szövegéhez. 2003. 8. évf. 5. sz. 1. p.
- Beke Pál:** Francia minta hazai formában (a művelődési otthon-egyesületekről). 2003. 8. évf. 3. sz. 1. p.
- Beke Pál:** Halottaim. (Kígyós Sándor, Szentpéteri Zoltán, Szrogh György). 2001. 6. évf. 5. sz. 1. p.
- Beke Pál:** Határok nélkül. 2001. 6. évf. 4. sz. 12. p.
- Beke Pál:** Kísérlet a civil szervezetek tipológiájára. 2002. 7. évf. 1-2. sz. 1. p.
- Beke Pál:** Kovalcsik József művelődéstörténész. 2002. 7. évf. 3. sz. 1. p.
- Beke Pál:** Köztes-Európánkról. 2003. 8. évf. 2. sz. 1. p.
- Beke Pál:** Látogatás a prágai és pozsonyi intézeteknél. 2003. július 8-10. 2003. 8. évf. 4. sz. 44. p.
- Beke Pál:** Magyar-jugoszláv határmenti találkozó. 2002. 7. évf. 4. sz. 38. p.
- Beke Pál:** Megoldanivalóink. Kistérség, kistáj. 2003. 8. évf. 6. sz. 1. p.
- Beke Pál:** Művelődési intézmények közösségi kézben. Emlékeztető a dobogókői első egyeztető fórumról. 2003. 8. évf. 4. sz. 1. p.
- Beke Pál:** Oroszháza közösségi fejlesztésének lehetőségei. 2002. 7. évf. 4. sz. 2. p.
- Beke Pál:** Pályázat a Magyar Művelődési Intézet igazgatói álláshelyére. 2001. 6. évf. 3. sz. 1. p.
- Beke Pál:** Utószavak Kovalcsik József A kultúra csarnokai című könyvének új kiadásához. 2003. 8. évf. 1. sz. 1. p.
- Beke Pál**
Pécsi Györgyi: „... azok vezéreljék egy település életét, akik érintettek...” – Beke Pál: Méltóságkereső című, Önéletrajz és szakmátörténet alcímű könyvéről. 2002. 7. évf. 1-2. sz. 57. p.
- Beke Pál**
Pordány Sarolta: Vissza vagy előre? Innovatív közművelődési kezdeményezések. Beke Pál – Deme Tamás (szerk.): A szabadművelődéstől a közösségi művelődésig című tanulmánygyűjteményről. 2003. 8. évf. 5. sz. 26. p.
- Bemutatjuk a Civil Rádiót: Civil Rádió FM 98 – Az emberi hang – A Civil Rádió Kis Kátéja. 2002. 7. évf. 6. sz. 4. p.**
- Berecz Lászlóné**
Mátyus Aliz: A Matyó Népművészeti Egyesület – Mezőkövesd művelődése. Interjú Berecz Lászlóné önkormányzati képviselővel, a Matyó Népművészeti Egyesület elnökével. 2003. 8. évf. 4. sz. 7. p.
- Béres Béla:** „Kérdés a visszadobbanó szívhez” – 50 éves a művelődés háza Baján. 2002. 7. évf. 5. sz. 48. p.
- Bessenyei György és Wlassics Gyula** díjasok köszöntése. Fotók a díjasokról. 2003. 8. évf. 4. sz. 77. p.
- Beszédek a Magyar Kultúra Napján** (Földiák András, Arnóth Károly, Gulyás Magdolna, Horpácsi Illés). 2001. 6. évf. 1. sz. 2. p.
- Bicskei Zoltán:** Röpirat a filmért. 2003. 8. évf. 2. sz. 12. p.
- Bódi Zsuzsa:** Könyvismertetés – könyvajánlás. Kézikönyv a kisebbségi kulturális tevékenységhez. 2001. 6. évf. 2. sz. 33. p.
- Bodnár Gábor**
Az „Alkotó emberek” konferencia szekcióinak összefoglalói.
Bodnár Gábor: A zenei szekció. 2002. 7. évf. 6. sz. 46. p.
- Borbás György:** A Csersegtomaji Szabad Művészet Alkotótábor. Alkotók a Vajdaságból, Horvátországból, Kárpátaljáról és Erdélyből. 2003. 8. évf. 5. sz. 41. p.
- Borbás György:** A Millennium kultuszminisztere Wlassics Gyula (1852-1937). 2003. 8. évf. 4. sz. 23. p.
- Borbás György:** Tíz éves a lendvai Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet. Ünnepi rendezvénysorozat 2003. november 6-7. 2003. 8. évf. 5. sz. 21. p.
- Borbáth Erika**
A felnőttkori tanulás; az élethosszig tartó tanulás és a család. Kerekasztal beszélgetés. A beszélgetést vezették Borbáth Erika, Mátyus Aliz. Résztvevők: Hatvani Erzsébet, dr.; Lakos István, dr.; Csoma Gyula, Ranschburg Jenő. 2003. 8. évf. 6. sz. 32. p.
- Borbáth Erika**
Arcképek: Borbáth Erika. 2001. 6. évf. 1. sz. 15. p.
- Borbáth Erika**
Közművelődési változások – A Szm kerekasztal beszélgetése a tatai konferencia tapasztalatainak összegzésére 2001. május 31-én. Résztvevők: Borbáth Erika, Halmai Gáborné, Kereszti Ferenc, Szabó Irma, Varga Melinda. A beszélgetést vezette Mátyus Aliz. Szerkesztette: Sággy Erna. 2001. 6. évf. 3. sz. 20. p.
- Brahms, Johannes**
Lévai Júlia: A kétségbeesett Brahms. 2002. 7. évf. 1-2. sz. 64. p.
- Bruzlai Czifra Erika:** [„A művelődési hete – a tanulás ünnepe”] Bajai rendezvények. 2003. 8. évf. 6. sz. 61. p.
- Buchwald Magdolna**
Buzási Béla: „Milyen gyerekeket szeretnénk kiereszteni a világra?” – Beszélgetés Buchwald Magdolnával, az Óbudai Waldorf-iskola tanárával. 2001. 6. évf. 1. sz. 20. p.

Buzási Béla: „Milyen gyerekeket szeretnénk kieresztetni a világba?” – Beszélgetés Buchwald Magdolnával, az Óbudai Waldorf-iskola tanárával. 2001. 6. évf. 1. sz. 20. p.

Buzási Béla: A népművészet és a népi iparművészet kérdései a Kárpát-medencében – Beszélgetés Barsi Hajnával. 2001. 6. évf. 2. sz. 18. p.

C

Caul-Futy, Louis

Komjáti Gabriella: Louis Caul-Futy. Egy tevékeny emberről és egy franciaországi népfőiskoláról – egy kitüntetett ürügyén. 2002. 7. évf. 5. sz. 38. p.

Csák Gyula: Mire valók a művelődési házak? (Kovalcsik József – Sipos Zsuzsanna – Szász János: Művelődés és közösség. Harvan művelődési otthon 1970-71.) (Élet és Irodalom 1973. V. 27.) 2002. 7. évf. 3. sz. 36. p.

Csoma Gyula

A felnőttkori tanulás; az élethosszig tartó tanulás és a család. Kerekasztal beszélgetés. A beszélgetést vezették Borbáth Erika, Mátyus Aliz. Résztvevők: Hatvani Erzsébet, dr.; Lakos István, dr.; Csoma Gyula, Ranschburg Jenő. 2003. 8. évf. 6. sz. 32. p.

D

Daróczy Ágnes

Szemes Zsuzsa: Identitás – útkeresés. Daróczy Ágnes emlékezik az újkori roma folklór mozgalomról. 2003. 8. évf. 5. sz. 10. p.

Darócziné Szalai Edit – Domokos János: Közművelődés – közösségi művelődés 2002. 7. évf. 4. sz. 37. p.

Debreczeni Tibor

Jankó Ágnes: Debreczeni Tibor Csokonai Vitéz Mihály-díjas. 2003. 8. évf. 4. sz. 28. p.

Deme Tamás

Pordány Sarolta: Vissza vagy előre? Innovatív közművelődési kezdeményezések. Beke Pál – Deme Tamás (szerk.): A szabadművelődéstől a közösségi művelődésig című tanulmánygyűjteményről. 2003. 8. évf. 5. sz. 26. p.

Díjátadások a Magyar Kultúra Napja alkalmából – 2003. január 22.

Iparművészeti Múzeum. 2003. 8. évf. 1. sz. 33. p.

Dukrét Géza: Partiumtudat, honismeret, műemlékvédelem. 2001. 6. évf. 2. sz. 13. p.

Durkó Mátyás munkásságának dokumentumai a Magyar Művelődési Intézetben. 2003. 8. évf. 4. sz. 68. p.

E

Egyházi intézmények közösségi művelődéséről konferencia. 2002. 7. évf. 4. sz. 36. p.

Ernszt Katalin: A Nagykanizsai Honvéd Kaszinó történetéből. Egy volt igazgató emlékei. 2003. 8. évf. 1. sz. 22. p.

F

Fekete Márta

Az „Alkotó emberek” konferencia szekcióinak összefoglalói. Fekete Márta: A vizuális művészeti szekció munkájáról. 2002. 7. évf. 6. sz. 50. p.

Ferrum Színházi Társulás

Tóth Zsuzsanna: Ferrum Színházi Társulás, Szombathely. (Csokonai Vitéz Mihály díj 2003.) 2003. 8. évf. 2. sz. 18. p.

Fototréníng az Utazás a világ körül 2003 című fotópályázat résztvevői számára. 2002. 7. évf. 4. sz. 7. p.

Földesdy Gabriella: A Magyar Művelődési Társaság Illyés Gyula pályázatáról. 2003. 8. évf. 2. sz. 34. p.

Földiák András: Értékkörzés, értékteremtés és a közművelődési intézmények (A Közművelődési változások című konferencián – Tata 2001. április 24-25. – elhangzott előadás szerkesztett változata). 2001. 6. évf. 3. sz. 17. p.

Földiák András: Hivatásunk mértékadó személyisége. Búcsú Lehel Lászlótól. 2003. 8. évf. 1. sz. 20. p.

Földiák András: Mérleghiány. In memoriam Vészi János. 2003. 8. évf. 3. sz. 18. p.

Földiák András

Beszédek a Magyar Kultúra Napján (Földiák András, Arnóth Károly, Gulyás Magdolna, Horpácsi Illés). 2001. 6. évf. 1. sz. 2. p.

Főszerkesztők kerekasztal-beszélgetése. A 2002-es „A művelődés hete – a tanulás ünnepe” programja. Résztvevők: Mátyus Aliz, Schüttler Tamás és Trencsényi Imre. 2003. 8. évf. 6. sz. 19. p.

G

G. Furulyás Katalin: A közművelődésre ható jogszabályok hatásvizsgálata. (Kutatási terv.) 2003. 8. évf. 4. sz. 58. p.

Gabnai Katalin Csokonai Vitéz Mihály díjas bemutatása. 2003. 8. évf. 1. sz. 34

Gabrielné Jáger Teréz: Kodály nyomdokain. Tegzes György (1921-2002). 2003. 8. évf. 3. sz. 16. p.

Gállos Orsolya: Kigyós Sándor emlékezete (1943-1983). 2003. 8. évf. 3. sz. 13. p.

Gila János

Andrássy Mária: Együtt – közösen. Gila János: A kecskeméti Erdei Ferenc Megyei Művelődési Központ első évtizede. 2002. 7. évf. 1-2. sz. 60. p.

Gonda Emma: [„A művelődési hete – a tanulás ünnepe”] rendezvények Fejér megyében. 2003. 8. évf. 6. sz. 62. p.

Gulyás Magdolna

Beszédek a Magyar Kultúra Napján (Földiák András, Arnóth Károly, Gulyás Magdolna, Horpácsi Illés). 2001. 6. évf. 1. sz. 2. p.

Győri Lajos: A III. Nemzetközi Magyar Fotóművészeti Kiállítás. 2003. 8. évf. 4. sz. 66. p.

Győri Lajos: A kortárs fotóművészet helyzete 2003-ban. 2003. 8. évf. 5. sz. 47. p.

Győri Lajos: A Magyar Fotográfia Napja 2003. 2003. 8. évf. 4. sz. 65. p.

Győri Lajos: Határon túli magyar alkotók fotókiállítása. (Az ünnep művészeti eseményeiből.) 2002. 7. évf. 6. sz. 16. p.

Győri Lajos: Magyar fotográfusok sikerei külföldön. 2003. 8. évf. 5. sz. 47. p.

H

Halász Péter: A Lakatos Demeter Egyesületről. 2001. 6. évf. 3. sz. 56. p.

Halász Péter: Néprajzi és helytörténeti filmek találkozója. 2002. 7. évf. 1-2. sz. 56. p.

Halász Péter: Végző búcsú Takács Gyulától. 2001. 6. évf. 3. sz. 49. p.

Halász Péter – Kemény Bertalan: A hazai falugondnok rendszer partiumi és erdélyi bevezetésének célszerűsége és lehetőségei. – Két tanácskozás tapasztalatai. 2003. 8. évf. 4. sz. 15. p.

Halász Péter

Beke György: Halász Péter: Magyarságtudat és jövőkép. 2003. 8. évf. 1. sz. 46. p.

Halmi Gáborné

Közművelődési változások – A Szm kerekasztal beszélgetése a tatabi konferencia tapasztalatainak összegzésére 2001. május 31-én.
Résztevők: Borbáth Erika, Halmi Gáborné, Kereszti Ferenc, Szabó Irma, Varga Melinda. A beszélgetést vezette Mátyus Aliz.
Szerkesztette: Sággy Erna. 2001. 6. évf. 3. sz. 20. p.

Hámori Hanna: Graz 2003 – Európa Kulturális Fővárosa. 2003. 8. évf. 6. sz. 58. p.

Harangi László Wlassics Gyula-díjas. 2003. 8. évf. 6. sz. 15. p.

Harangi László: Felnőtt-tanulási fesztivál, vagy felnőtt tanulók hete. 2001. 6. évf. 2. sz. 27. p.

Harangi László – Kelnér Gitta: Az európai felnőttoktatás és közművelődés perspektívái. 2001. 6. évf. 1. sz. 6. p.

Harangi László – Kelnér Gitta: Konferencia a cigányok felnőttoktatásáról és közművelődéséről (Budapest, 2001. május 15.). 2001. 6. évf. 4. sz. 39. p.

Hargitai Mária: Kovalcsik József kiegészítő bibliográfia a Magyar Művelődési Intézet könyvtárának dokumentumaiból. 2003. 8. évf. 6. sz. 67. p.

[Harmincadik] XXX. Veszprém megyei Vers- és Prózamondó verseny. 2002. 7. évf. 5. sz. 56. p.

Hatvani Erzsébet, dr.

A felnőttkori tanulás; az élethosszig tartó tanulás és a család. Kerekasztal beszélgetés. A beszélgetést vezették Borbáth Erika, Mátyus Aliz. Résztevők: Hatvani Erzsébet, dr.; Lakos István, dr.; Csoma Gyula, Ranschburg Jenő. 2003. 8. évf. 6. sz. 32. p.

Havas Gábor: „A vasutakat az idő hozta, és nem Ön, drága kegyelmes Úr.” (Kovalcsik József: A kultúra csarnokai. Művelődéskutató Intézet, Bp. 1986.) 2002. 7. évf. 3. sz. 41. p.

Havas Gábor: Kovalcsik József búcsúztatása (Szódliget, 2002. május 31.). 2002. 7. évf. 3. sz. 3. p.

Hazag Mihály: A közművelődési feladatellátás országos szakfelügyeletének működési tapasztalatairól. 2001. 6. évf. 3. sz. 35. p.

Hazag Mihály: Gondolatok a közművelődési rendelet megalkotásához. 2001. 6. évf. 2. sz. 23. p.

Hazag Mihály: Országos közművelődési szakfelügyeleti értekezlet Balatonszemesen – 2001. október 5-6. 2001. 6. évf. 5. sz. 48. p.

Heitler László: Hosztót – Palágyi Klára falutörténetéről. 2001. 6. évf. 2. sz. 17. p.

Heitler László: Kör-Kép Páparól – Képzőművész Kör – Képzőművészeti Szabadiskola. 2001. 6. évf. 2. sz. 5. p.

Héra Éva

Az „Alkotó emberek” konferencia szekcióinak összefoglalói. Héra Éva: A hagyományörzés szekció összefoglalója. 2002. 7. évf. 6. sz. 49. p.

Hidy Péter: A kultúra méltósága – avagy miért pocsék a hagyományos Kultúráközvetítő intézményrendszer PR-je? 2001. 6. évf. 3. sz. 11. p.

Hinzen, Heribert, Prof (H) dr.: Népfőiskola határok nélkül. Globális tanulás, interkulturális képzés és nemzetközi együttműködés. 2003. 8. évf. 6. sz. 13. p.

Hódossy Ildikó

Magyar Ádám interjúja Hódossy Ildikó nyugdíjas tanulóval. (A Civil Rádió felvételeiből.) 2002. 7. évf. 6. sz. 9. p.

Hogyan kell létrehozni egy 1901-es törvény szerinti egyesületet? 2001. 6. évf. 6. sz. 8. p.

Holler Lajos

A távmunkáról. A Civil Rádió beszélgetése Holler Lajossal. Az interjút készítette: Horváth László. 2003. 8. évf. 6. sz. 53. p.

Hollósy Tiborné: A pozsonyi Národná osvetá (Népművelés) című folyóirat bemutatása. 2003. 8. évf. 4. sz. 44. p.

Horpácsi Illés

Beszédek a Magyar Kultúra Napján (Földiák András, Arnóth Károly, Gulyás Magdolna, Horpácsi Illés). 2001. 6. évf. 1. sz. 2. p.

Horváth Attila, dr.: A turisztikai információs központok és a művelődési házak. 2002. 7. évf. 4. sz. 35. p.

Horváth Attila, dr.: Amiért a turista leginkább útra kél. – Tudósítás egy öko-kultúra konferenciáról. 2002. 7. évf. 6. sz. 56. p.

Horváth Attila, dr.: Román nyitány nyomán. Beszámoló egy study-tourról. 2003. 8. évf. 3. sz. 50. p.

Horváth Attila, dr. – Kenyeres Sándorné: Beszélgetések egy revitalizált intézményben – Szapárfalu, Jász-Nagykun-Szolnok megye. 2001. 6. évf. 3. sz. 40. p.

Horváth István, dr.: A kor és úszója – Kerekes László plakátjai és „egyebei”. 2001. 6. évf. 3. sz. 62. p.

Horváth Iván, dr.: Májusi moszkvai morzsák. 2003. 8. évf. 5. sz. 16. p.

Horváth László

A távmunkáról. A Civil Rádió beszélgetése Holler Lajossal. Az interjút készítette: Horváth László. 2003. 8. évf. 6. sz. 53. p.

Horváthné Bodnár Mária: Tájékoztató a Pécsi Tudományegyetem FEEFI és az IIZ. sz. DVV Budapesti Projekt-iroda projektzáró konferenciájáról. 2002. 7. évf. 4. sz. 39. p.

Horváthné Bodnár Mária – Pordány Sarolta: A Német Népfőiskolai Szövetség fél évszázada. Jubileumi kiadvány. 2003. 8. évf. 6. sz. 12. p.

I**Idei Miklós, dr.**

Arcképek. Dr. Idei Miklós (1942. Tét – 2001. Győr). 2001. 6. évf. 5. sz. 50. p.

Ifjúsági és Művelődési Ház Alapszabálya [Franciaország]. 2001. 6. évf. 6. sz. 17. p.

Illyés Gyula: Nem volt elég! 2002. 7. évf. 6. sz. 1. p.

Illyés Gyula: Tiszta sorok. 2003. 8. évf. 3. sz. 61. p.

Illyés Gyula

Kovalcsik József: Illyés Gyula naplói. 2002. 7. évf. 3. sz. 10. p.

Illyés Gyula

A Magyar Művelődési Intézet Szm című folyóiratának pályázati felhívása Illyés Gyula születésének 100. évfordulója kapcsán. 2002. 7. évf. 4. sz. 1. p.

Illyés Gyula

A Magyar Művelődési Intézet Szm című folyóirata Illyés Gyula születésének 100. évfordulója kapcsán hirdetett pályázatának díjazottja M. Tóth Antal. 2003. 8. évf. 4. sz. 68. p.

Illyés Gyula

Földesdy Gabriella: A Magyar Művelődési Társaság Illyés Gyula pályázatáról. 2003. 8. évf. 2. sz. 34. p.

J**Jagasics Béla**

Kuti Éva: Jagasics Béla: Civil történet. A nonprofit szektor a '90-es években. Tanulmányok. Landorhegy Alapítvány Nonprofit Szolgáltató Központ, Zalaegerszeg, 2001. 2001. 6. évf. 5. sz. 54. p.

Jankó Ágnes: Debreczeni Tibor Csokonai Vitéz Mihály-díjas. 2003. 8. évf. 4. sz. 28. p.

Jankó Ágnes: Embermértékű helyek. A közművelődés háza Budapesten 1. 2003. 8. évf. 2. sz. 28. p.

Józsa Mihály: Diákszínjátás fesztivál Székelyudvarhelyen. 2003. 8. évf. 3. sz. 55. p.

K

Karácsony Sándor

Sz. Tóth János: Közművelődési jövőképeinkről – Karácsony Sándor anyanyelvén. 2002. 7. évf. 1-2. sz. 9. p.

Kassák Lajos

Kovalcsik József: El nem küldött levél Kassák Lajoshoz (1955). 2002. 7. évf. 3. sz. 4. p.

Katona Imre: Regionális Színháztalálkozó – Vasvár, 2003. március 21-23. 2003. 8. évf. 2. sz. 30. p.

Kecskés Péter: A Népi Iparművészeti Bemutatóterem kiállításának megnyitása Skorutya János, Tomó Zsolt, Vass János népi iparművészek munkáiból – 2003. 8. évf. március 12. 2003. 8. évf. 2. sz. 23. p.

Kelner Gitta – Harangi László: Az európai felnőttoktatás és közművelődés perspektívái. 2001. 6. évf. 1. sz. 6. p.

Kelner Gitta – Harangi László: Konferencia a cigányok felnőttoktatásáról és közművelődéséről (Budapest, 2001. május 15.). 2001. 6. évf. 4. sz. 39. p.

Kemény Bertalan – Halász Péter: A hazai falugondnok rendszer partiumi és erdélyi bevezetésének célszerűsége és lehetőségei. – Két tanácskozás tapasztalatai. 2003. 8. évf. 4. sz. 15. p.

Kenyeres Sándorné – Horváth Attila, dr.: Beszélgetések egy revitalizált intézményben – Szapárfalu, Jász-Nagykun-Szolnok megye. 2001. 6. évf. 3. sz. 40. p.

Kerekes László: A közművelődési feladatellátás országos szakfelügyeletének működési tapasztalatai (Beszámoló az 1999. és a 2000. évi tevékenységről). 2001. 6. évf. 3. sz. 30. p.

Kerekes László

Horváth István, dr.: A kor és úszója – Kerekes László plakátjai és „egyebeli”. 2001. 6. évf. 3. sz. 62. p.

Kerekes László

Prokai Gábor: Kerekes László grafikusként kiállítása. 2001. 6. évf. 1. sz. 1. p.

Keresztes Mária Erzsébet: A Komárom-Esztergom megyei ünnepekről egy másik nézőpontból. 2002. 7. évf. 6. sz. 22. p.

Keresztesi József: Komárom-Esztergom megyei rendezvények. 2002. 7. évf. 6. sz. 21. p.

Kereszti Ferenc: Az egyházak közművelődési szerepe a mai magyar társadalomban. Konferencia Egerben. 2003. 8. évf. 4. sz. 62. p.

Kereszti Ferenc

Közművelődési változások – A Szín kerekasztal beszélgetése a tatrai konferencia tapasztalatainak összegzésére 2001. május 31-én. Résztvevők: Borbáth Erika, Halmi Gáborné, Kereszti Ferenc, Szabó Irma, Varga Melinda. A beszélgetést vezette Mátyus Aliz. Szerkesztette: Sággy Erna. 2001. 6. évf. 3. sz. 20. p.

Kígyós Sándor

Beke Pál: Halottaim. (Kígyós Sándor, Szentpéteri Zoltán, Szrogh György). 2001. 6. évf. 5. sz. 1. p.

Kígyós Sándor

Gállos Orsolya: Kígyós Sándor emlékezete (1943-1983). 2003. 8. évf. 3. sz. 13. p.

[Kilencedik] IX. Országos Diákszínháztalálkozó Fesztivál Csíkszeredában (2001. április 17-22.). 2001. 6. évf. 3. sz. 54. p.

Király-Nagy Éva: A Közösségfejlesztési Osztály hírei. 2002. 7. évf. 4. sz. 14. p.

Kiss Ernő: Kettős feltámadás – Közvetlen sorok a II. Közművelődési Nyári Egyetemről. 2001. 6. évf. 2. sz. 31. p.

Kiss Gy. Csaba: Magyarország Kelet és Nyugat között. 2003. 8. évf. 4. sz. 46. p.

Kiss Gy. Csaba: Nemzet és haza dilemmája a himnuszok tükrében. 2003. 8. évf. 3. sz. 36. p.

Kiss Gyula, dr.

Beke Pál: Arcképek. Dr. Kiss Gyula. 2002. 7. évf. 6. sz. 33. p.

Kiss István

Andrássy Mária: In memoriam ... Kiss István. 2003. 8. évf. 2. sz. 10. p.

Kiss István

T. Kiss Tamás: A népművelés utolsó mohikánja. Kiss István (1939-1993). 2003. 8. évf. 2. sz. 9. p.

Kiss László – Tóth Zsuzsanna: Kerekasztal a színháztalálkozó és Konferencia, Adács, 2002. november 21-22-23. (A beszélgetést vezette: Kiss László, lejegyezte: Tóth Zsuzsanna.). 2002. 7. évf. 6. sz. 51. p.

Kiss László: A Magyar Kultúra Napja 2001. 6. évf. 1. sz. 5. p.

Kitüntetettek: Mátyus Aliz. 2002. 7. évf. 6. sz. 38. p.

Knoll, Joachim, H.: Formális és nem-formális felnőttoktatás – avagy a szakképzés és az általános képzés közötti ellentmondás félreértése. Rövid eszmefuttatás. 2001. 6. évf. 2. sz. 1. p.

Kocsis Iván: Tám László Csokonai Vitéz Mihály-díjas diaporáma szerző. 2003. 8. évf. 4. sz. 41. p.

Kocsis Iván

Stemlerné Balog Ilona megnyitója Kocsis Iván fotográfia-történeti kiállításán. 2003. 8. évf. 3. sz. 54. p.

Komjáti Gabriella: Louis Caul-Futy. Egy tevékeny emberről és egy franciaországi népfőiskoláról – egy kitüntetés ürügyén. 2002. 7. évf. 5. sz. 38. p.

Koncz Gábor, dr.: Átfordított pecsét – Zágon Bertalan emlékére (1942. Zombor – 2001. Budapest). 2001. 6. évf. 3. sz. 47. p.

Koncz Gábor, dr.: Épület és funkció. A Magyar Kultúra Alapítványról, a szinergizmus értelmezésével. 2001. 6. évf. 5. sz. 16. p.

Koncz Gábor, dr.: Komplet programok tervezése. Két esettanulmány vázlata. 2001. 6. évf. 4. sz. 6. p.

Koncz Gábor, dr.: Művelődési otthonok: komplex elemzés, 1945-1985. – Avagy: „...a jó gyakorlat törvényre emelését gyorsítsuk meg...” 2002. 7. évf. 1-2. sz. 15. p.

Konferencia „A szabad művelődés forrásvidékén” címmel. 2002. 7. évf. 4. sz. 1. p.

Kós Károly

Szabó Zsolt: A politikus Kós Károly példája. (A kolozsvári Művelődés című folyóirat A közművelődés szolgálatában című antológiába válogatott írásából). 2001. 6. évf. 3. sz. 50. p.

Kovács Norbert: A Flóra Beás együttes koncertje. (Az ünnep művészeti eseményeiből.) 2002. 7. évf. 6. sz. 17. p.

Kovácsné Bíró Ágnes: II. Kórus Olimpia Dél-Koreában. – Magyar olimpiai bajnoki címek. 2002. 7. évf. 5. sz. 47. p.

Kovácsné Bíró Ágnes: Új miniszteri kitüntetés: Csokonai Vitéz Mihály alkotói- és közösségi díj. 2002. 7. évf. 5. sz. 52. p.

Kovalcsik József: 1954. november 6. Babits síremléke. 2002. 7. évf. 3. sz. 5. p.

Kovalcsik József: El nem küldött levél Kassák Lajoshoz (1955). 2002. 7. évf. 3. sz. 4. p.

Kovalcsik József: Elhatárolódni – de mitől? 2002. 7. évf. 3. sz. 31. p.

Kovalcsik József: Feljegyzések a szegedi könyvtárosi gyakorlaton (Szeged, 1953. I. 14-15.). 2002. 7. évf. 3. sz. 7. p.

Kovalcsik József: Honoráriusz napi esték – Adalékok legújabb kori népszokásainkról. 2002. 7. évf. 3. sz. 12. p.

Kovalcsik József: Illyés Gyula naplói. 2002. 7. évf. 3. sz. 10. p.

Kovalcsik József: Miért kell kulturális reform? 2002. 7. évf. 3. sz. 32. p.

Kovalcsik József: Pillanatfelvétel – Egy költő, Végh György arcképe. 2002. 7. évf. 3. sz. 9. p.

Kovalcsik József: Valami az idegrendszer furcsaságairól és a filozófiáról (1959. július 9.). 2002. 7. évf. 3. sz. 8. p.

TARTALOMJEGYZÉK ÉS NÉVMUTATÓ

Kovalcsik József

Ágh István: Népművelők évtizedünk elején. (Kovalcsik József – Sipos Zsuzsanna – Szász János: Művelődés és közösség. Hatvan művelődési otthon 1970-71.) (Valóság 1972. XV. évf. 8. sz.) 2002. 7. évf. 3. sz. 38. p.

Kovalcsik József

Andrássy Mária: Özvegyek dicsérete – avagy az „állami szamizdat” sorsa. Kovalcsik József: A kultúra csarnokai. 2003. 8. évf. 4. sz. 48. p.

Kovalcsik József

Arcképek. Kovalcsik József (1932. január 22.-2002. május 18.). 2002. 7. évf. 3. sz. 16. p.

Kovalcsik József

Balipap Ferenc: Tárcasovinizmus? – vagy: Kulturális tevékenységek? – vagy: Az emberi élet kultúrája?) Elgondolkodások Kovalcsik József: A kultúra csarnokai című könyvéről.) 2002. 7. évf. 3. sz. 45. p.

Kovalcsik József

Bánfai József: Kovalcsik József művelődéstörténész műveinek bibliográfiája. 2003. 8. évf. 4. sz. 50. p.

Kovalcsik József

Hargitai Mária: Kovalcsik József kiegészítő bibliográfia a Magyar Művelődési Intézet könyvtárának dokumentumaiból. 2003. 8. évf. 6. sz. 67. p.

Kovalcsik József

Beke Pál: Kovalcsik József művelődéstörténész. 2002. 7. évf. 3. sz. 1. p.

Kovalcsik József

Beke Pál: Utószavak Kovalcsik József A kultúra csarnokai című könyvének új kiadásához. 2003. 8. évf. 1. sz. 1. p.

Kovalcsik József

Csák Gyula: Mire valók a művelődési házak? (Kovalcsik József – Sipos Zsuzsanna – Szász János: Művelődés és közösség. Hatvan művelődési otthon 1970-71.) (Élet és Irodalom 1973. V. 27.) 2002. 7. évf. 3. sz. 36. p.

Kovalcsik József

Havas Gábor: „A vasutakat az idő hozta, és nem Ön, drága kegyelmes Úr.” (Kovalcsik József: A kultúra csarnokai. Művelődéskutató Intézet, Bp. 1986.) 2002. 7. évf. 3. sz. 41. p.

Kovalcsik József

Havas Gábor: Kovalcsik József búcsúztatása (Szódliget, 2002. május 31.). 2002. 7. évf. 3. sz. 3. p.

Kovalcsik József

Mátyus Aliz: A társas élet és intézményei: a kultúra csarnokai. (Kovalcsik József: A kultúra csarnokai.) 2003. 8. évf. 4. sz. 49. p.

Kovalcsik József

Németh Ferenc: Széttört idő (vers) Kovalcsik Jósának. 2002. 7. évf. 3. sz. 2.

Kőváry E. Péter

Mátyus Aliz: Ez az a föld... (Kőváry E. Péter a Magyar Napló Önképünk az ezredfordulón című sorozatában megjelent könyvéről). 2002. 7. évf. 1-2. sz. 62. p.

Kövendi Dénes

Arcképek: Kövendi Dénes. 2001. 6. évf. 3. sz. 43. p.

Közművelődési változások – A Szín kerekasztal beszélgetése a tatabányai konferencia tapasztalatainak összegzésére 2001. május 31-én. Résztvevők: Borbáth Erika, Halmai Gáborné, Kereszti Ferenc, Szabó Irma, Varga Melinda. A beszélgetést vezette Mátyus Aliz. Szerkesztette: Sághy Erna. 2001. 6. évf. 3. sz. 20. p.

Kraiciné dr. Szokoly Mária: Művelődésszervező szakos hallgatók és „A művelődés hete – a tanulás ünnepe”. 2003. 8. évf. 6. sz. 55. p.

Kultúra napi gondolatok. 2001. 6. évf. 1. sz. 1. p.

Kuti Éva: Jagasics Béla: Civil történet. A nonprofit szektor a '90-es években. Tanulmányok. Landorhegy Alapítvány Nonprofit Szolgáltató Központ, Zalaegerszeg, 2001. 2001. 6. évf. 5. sz. 54. p.

Kvarda József, dr.

Mátyus Aliz: Pozsonytól Csenkéig. Beszélgetés dr. Kvarda Józseffel, a Szlovák Kulturális Minisztérium államtitkárával. 2003. 8. évf. 3. sz. 29. p.

L

Lágler Péter

Tóth Andrea: Valóságtükrözés több rétegben. – Lágler Péter antropofotó kiállítása. 2001. 6. évf. 3. sz. 63. p.

Lakos István, dr.

A felnőttkori tanulás; az élethosszig tartó tanulás és a család. Kerekasztal beszélgetés. A beszélgetést vezették Borbáth Erika, Mátyus Aliz. Résztvevők: Hatvani Erzsébet, dr.; Lakos István, dr.; Csoma Gyula, Ranschburg Jenő. 2003. 8. évf. 6. sz. 32. p.

Lángné Nagy Mária: „A művelődés hete – a tanulás ünnepe” rendezvénysorozat Kecskeméten. 2002. 7. évf. 6. sz. 23. p.

Lángné Nagy Mária: „A művelődési hete – a tanulás ünnepe” Kecskeméten. 2003. 8. évf. 6. sz. 60. p.

Lehel László

Földiák András: Hivatásunk mértékadó személyisége. Búcsú Lehel Lászlótól. 2003. 8. évf. 1. sz. 20. p.

Létezik társadalmi felelősségvállalás, jótékonyosság, nemes adományozás! – ANonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány 2002-es díjai. 2003. 8. évf. 1. sz. 37. p.

Lévai Józsefné

Arcképek: Lévai Józsefné (1924-2001). 2001. 6. évf. 2. sz. 22. p.

Lévai Júlia: A kétségbeesett Brahms. 2002. 7. évf. 1-2. sz. 64. p.

Lévai Júlia: Isaac Sternről a Kossuth Rádió *Előfutár* című műsorában. 2001. 6. évf. 5. sz. 53. p.

Lipp Márta: A hatvani fiatalok életfelfogása és érdeklődése. 2002. 7. évf. 4. sz. 25. p.

Lipp Márta: A közművelődési feladatellátás törvényessége és formái falun. (Kutatási terv.) 2003. 8. évf. 4. sz. 52. p.

Lipp Márta: A Kutatási Osztály kutatási tervei. 2003. 8. évf. 4. sz. 52. p.

Lipp Márta: Progresszív társadalmi folyamatokat serkentő művelődési otthoni hagyományok – mintatanfolyam. Tanfolyamvezető – 2001. 6. évf. 4. sz. 68. p.

Lipp Márta: Tanfolyam a művelődési házakról. 2001. 6. évf. 1. sz. 21. p.

Lipp Tamás: „Kell egy hely”. – A Dunakeszi élő fiatalok körében végzett kérdőíves felmérésről. 2002. 7. évf. 4. sz. 18. p.

Lipp Tamás: Emberek és kuryák. 2001. 6. évf. 1. sz. 24. p.

Lombard, Jacques: Hogyan alakul ki együttműködés földrajzi, gazdasági és politikai entitások között? (Ford. Szöllősi Eszter.) 2003. 8. évf. 6. sz. 7. p.

Lukácsné Mezei Éva

Mátyus Aliz beszélgetése Lukácsné Mezei Éva pszichológussal. 2001. 6. évf. 5. sz. 51. p.

Lukácsné Mezei Éva

Mátyus Aliz beszélgetése Lukácsné Mezei Évával. 2002. 7. évf. 1-2. sz. 55. p.

M

M. Tóth Antal: Mi a titkuk? Elmélkedés Veszprém Város Vegyeskarának múltjáról, jelenéről és remélt jövőjéről. (Csokonai Vitéz Mihály díj 2003.) 2003. 8. évf. 4. sz. 37. p.

M. Tóth Antal

A Magyar Művelődési Intézet *Szín* című folyóirata Ulyés Gyula születésének 100. évfordulója kapcsán hirdetett pályázatának díjazottja M. Tóth Antal. 2003. 8. évf. 4. sz. 68. p.

Magyar Ádám interjúja Hódossy Ildikó nyugdíjas tanulóval. (A Civil Rádió felvételeiből.) 2002. 7. évf. 6. sz. 9. p.

Magyar Ádám: Sévültek rádiós képzése. Közösségi rádiós képzés a Civil Rádióban. 2003. 8. évf. 1. sz. 54. p.

Magyarász Ferenc, dr.

Tungli Gyula: Bakonykoppány krónikája (A krónika írója: dr. Magyarász Ferenc). 2001. 6. évf. 3. sz. 65. p.

Makovecz Imre

Pécsi Györgyi: A híszéves sárospataki Művelődési Ház. – Interjú Makovecz Imre építőművésszel. 2003. 8. évf. 3. sz. 9. p.

Makovecz Imre

Pécsi Györgyi: Amikor egy országot talpra kell állítani, szükség lenne aktív és legitim civil szervezetekre. – Interjú Makovecz Imrével, a Magyar Művészeti Akadémia elnökével. 2002. 7. évf. 6. sz. 34. p.

Maróti Andor

Andrássy Mária: Közművelődés és felnőttképzés. – Írások Maróti Andor 75. születésnapjára. 2002. 7. évf. 5. sz. 44. p.

Maróti Andor

Pethő László: A kultúratudomány és a felnőttképzés professzora. – Születésnap beszélgetés Maróti Andorral. 2002. 7. évf. 5. sz. 40. p.

Matyó Népművészeti Egyesület

Mátyus Aliz: A Matyó Népművészeti Egyesület – Mezőkövesd művelődése. Interjú Berecz Lászlóné önkormányzati képviselővel, a Matyó Népművészeti Egyesület elnökével. 2003. 8. évf. 4. sz. 7. p.

Mátyus Aliz: A Matyó Népművészeti Egyesület – Mezőkövesd művelődése. Interjú Berecz Lászlóné önkormányzati képviselővel, a Matyó Népművészeti Egyesület elnökével. 2003. 8. évf. 4. sz. 7. p.

Mátyus Aliz: A társadalom zavarairól és azok kezelhetőségéről. A működés mechanizmusai és kontrollja 1973-ban és 2002-ben. (Részlet a bemutatott módszer háttér tanulmányából). 2002. 7. évf. 6. sz. 12. p.

Mátyus Aliz: A társas élet és intézményei: a kultúra csarnokai.

(Kovalcsik József: A kultúra csarnokai.) 2003. 8. évf. 4. sz. 49. p.

Mátyus Aliz beszélgetése Lukácsné Mezei Éva pszichológussal. 2001. 6. évf. 5. sz. 51. p.

Mátyus Aliz beszélgetése Lukácsné Mezei Évával. 2002. 7. évf. 1-2. sz. 55. p.

Mátyus Aliz: Ez az a föld... (Kőváry E. Péter a *Magyar Napló* Önképünk az ezredfordulón című sorozatában megjelent könyvéről). 2002. 7. évf. 1-2. sz. 62. p.

Mátyus Aliz: Hogy miért araszolunk? (Pethő László: Araszolók). 2001. 6. évf. 3. sz. 64. p.

Mátyus Aliz: Magyarkanizsa – egy modell a fejlesztésre. 2001. 6. évf. 4. sz. 30. p.

Mátyus Aliz: Művelődés Hete – Felnőtt-tanulási Fesztivál – 2001 májusában. 2001. 6. évf. 2. sz. 28. p.

Mátyus Aliz: Pozsonytól Cenkéig. Beszélgetés dr. Kvarda Józseffel, a Szlovák Kulturális Minisztérium államtitkárával. 2003. 8. évf. 3. sz. 29. p.

Mátyus Aliz: Szerkesztői előszó. 2001. 6. évf. 1. sz. 1. p.

Mátyus Aliz: Szerkesztői előszó. 2002. 7. évf. 4. sz. 1. p.

Mátyus Aliz: Találkozni egy művésszel. Gondolatok Bakos Ildikó ráckevei kiállítás-megnyitójá kapcsán. 2001. 6. évf. 4. sz. 66. p.

Mátyus Aliz

A felnőttkori tanulás; az élethosszig tartó tanulás és a család. Kerekasztal beszélgetés. A beszélgetést vezették Borbáth Erika,

Mátyus Aliz. Részvevők: Hatvani Erzsébet, dr.; Lakos István, dr.; Csoma Gyula, Ranschburg Jenő. 2003. 8. évf. 6. sz. 32. p.

Mátyus Aliz

Főszerkesztők kerekasztal-beszélgetése. A 2002-es „A művelődés hete – a tanulás ünnepe” programja. Részvevők: Mátyus Aliz, Schüttler Tamás és Trencsényi Imre. 2003. 8. évf. 6. sz. 19. p.

Mátyus Aliz

Kitüntetettek: Mátyus Aliz. 2002. 7. évf. 6. sz. 38. p.

Mátyus Aliz

Közművelődési változások – A *Szín* kerekasztal beszélgetése a tatai konferencia tapasztalatainak összegzésére 2001. május 31-én. Részvevők: Borbáth Erika, Halmái Gáborné, Kereszti Ferenc, Szabó Irma, Varga Melinda. A beszélgetést vezette Mátyus Aliz. Szerkesztette: Sággy Erna. 2001. 6. évf. 3. sz. 20. p.

Mihályfi Márta: A brit Felnőtt Tanulók hete. – A 2002. évi magyarországi rendezvény célja és aktualitása. – Emlékeztető a rendezvényekről kiadott programfüzet bevezetőjéből. 2002. 7. évf. 6. sz. 19. p.

Molnár Gál Péter: Vízvári [László], a bűbájós bábos. (Csokonai Vitéz Mihály díj 2003.) 2003. 8. évf. 2. sz. 71. p.

Molnár Tamás

Pécsi Györgyi: Gondolatok Molnár Tamás filozófiájáról és az autoritásról. 2002. 7. évf. 4. sz. 15. p.

N

Nagy Gábor Tamás dr., a Budavári Önkormányzat polgármestere: „A művelődés hete – a tanulás ünnepe” 2002 nyitóbeszédjéből. (Részlet.) 2002. 7. évf. 6. sz. 2. p.

Nagy Júlia: Település animációt megalapozó társadalomkutatás az Ipolymentén. Falukutatói tapasztalatok Tésa, Perőcsény, Letkés, valamint a szlovákiai Ipolyszalkán (2002-2003). 2003. 8. évf. 5. sz. 36. p.

Nagy Katalin: Versbe szökkenő szavak. – Beszámoló a Rokon Népek Költészete Fesztivál döntőjéről. 2002. 7. évf. 5. sz. 50. p.

Németh Ferenc: Széttört idő. (Vers) Kovalcsik Jóskának. 2002. 7. évf. 3. sz. 2. p.

Németh József: Falusi és Kisvárosi színjátszócsoporthok Hárommegyés Találkozója. 2003. 8. évf. 2. sz. 30. p.

Németh László: Az értelmiség hivatása. 2003. 8. évf. 2. sz. 41. p.

Németh László

Pomogáts Béla: Üzenni a jelennek. (Németh László születésének századik évfordulójára). 2001. 6. évf. 4. sz. 1. p.

Népi Iparművészeti Titkárság

Barsi Hajna: „Felelet a mondatra.” A Népi Iparművészeti Titkárság a tevékenységével kapcsolatos vitaanyagáról. 2003. 8. évf. 3. sz. 6. p.

Nógrádi Gábor

Péterfi Ferenc telefoninterjúja Nógrádi Gábor íróval. (A Civil Rádió felvételeiből.) 2002. 7. évf. 6. sz. 7. p.

Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány

Létezik társadalmi felelősségvállalás, jótekonyság, nemes adományozás! – a Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány 2002-es díjai. 2003. 8. évf. 1. sz. 37. p.

P

P. Tófeji Valéria: Az Alkotó Képzőművészek, Írók Országos Szövetségének története. 2003. 8. évf. 3. sz. 41. p.

P. Tófeji Valéria: Ünnepi köszöntő a Kultúra Napján. 2003. 8. évf. 3. sz. 25. p.

TARTALOMJEGYZÉK ÉS NÉVMUTATÓ

- Palágyi Klára**
Heitler László: Hosztót – Palágyi Klára falutörténetéről. 2001. 6. évf. 2. sz. 17. p.
- Partnerség és közösségi művelődés a kistérségekben. A sikeres kistérségi programok bemutatkozása.** 2003. 8. évf. 6. sz. 48. p.
- Partnerség és közösségi művelődés a kistérségekben. Szakmai beszélgetés a tanácskozás résztvevőivel.** 2003. 8. évf. 6. sz. 47. p.
- Partnerség és közösségi művelődés a kistérségekben. Szakmai nap.** 2003. 8. évf. 6. sz. 38. p.
- Pataki József**
Schéffer Anna: Pataki József, a Csokonai Vitéz Mihály alkotói díjas egri művész-tanár. 2003. 8. évf. 3. sz. 22. p.
- Pécsi Györgyi:** „... azok vezéreljék egy település életét, akik érintettek...” – Beke Pál: Méltóságkereső című, Önéletrajz és szakmatörténet alcímű könyvéről. 2002. 7. évf. 1-2. sz. 57. p.
- Pécsi Györgyi:** A húszéves sárospataki Művelődési Ház. – Interjú Makovecz Imre építőművésszel. 2003. 8. évf. 3. sz. 9. p.
- Pécsi Györgyi:** Amikor egy országot talpra kell állítani, szükség lenne aktív és legitim civil szervezetekre. – Interjú Makovecz Imrével, a Magyar Művészeti Akadémia elnökével. 2002. 7. évf. 6. sz. 34. p.
- Pécsi Györgyi:** Globalizmus vagy globalizáció és nemzeti irodalom. 2003. 8. évf. 1. sz. 16. p.
- Pécsi Györgyi:** Gondolatok Molnár Tamás filozófiájáról és az autoritásról. 2002. 7. évf. 4. sz. 15. p.
- Pécsi Vasutas Koncertfűvészenekar**
Várnai Ferenc, dr.: A Pécsi Vasutas Koncertfűvészenekar múltjáról és jelenéről. (Csokonai Vitéz Mihály díj 2003.) 2003. 8. évf. 3. sz. 21. p.
- Péterfi Ferenc telefoninterjúja Nógrádi Gábor íróval. (A Civil Rádió felvételeiből.)** 2002. 7. évf. 6. sz. 7. p.
- Péterfi Ferenc:** Hogyan fakasszunk forrásokat? Beszámoló a királdi közösségfejlesztő kísérletről. 2003. 8. évf. 4. sz. 60. p.
- Péterfi Ferenc:** Közösségi munkához kisközösségi rádiók. 2002. 7. évf. 5. sz. 54. p.
- Péterfi Ferenc:** Lépésjavaslatok, végiggondolandók kisközösségi rádiók elindításához. 2002. 7. évf. 5. sz. 53. p.
- Pethő László:** Regionális és lokális kiadványok szerkesztőinek találkozója. 2003. 8. évf. 1. sz. 53. p.
- Pethő László:** A kultúratudomány és a felnőttképzés professzora. – Születésnap beszélgetés Maróti Andorral. 2002. 7. évf. 5. sz. 40. p.
- Pethő László**
Mátyus Aliz: Hogy miért araszolunk? (Pethő László: Araszolók). 2001. 6. évf. 3. sz. 64. p.
- Pethő László**
Andrássy Mária: dr. Pethő László: Racionalizáció és társadalmisítás. Felnőttoktatási és művelődésszociológiai tanulmányok. 2003. 8. évf. 1. sz. 44. p.
- Polgári rádió – egyesületi rádió – Szabad Média Állandó Koordinációja.** 2001. 6. évf. 6. sz. 9. p.
- Pomogáts Béla:** Üzenni a jelennek. (Németh László születésének századik évfordulójára). 2001. 6. évf. 4. sz. 1. p.
- Pordány Sarolta:** „Eltérő vélemények az önkéntességről.” – Hozzászólás a Settlementek és Szomszédági Központok Világszövetsége bécsi konferenciáján. Bécs, 2001. október 17-21. 2001. 6. évf. 5. sz. 44. p.
- Pordány Sarolta:** Amerikai úti jegyzetek I. Felnőttoktatás az amerikai közművelődési intézményekben – egy megye példáján. 2001. 6. évf. 3. sz. 14. p.
- Pordány Sarolta:** Amerikai úti jegyzetek II. Az amerikai közművelődés irányításáról. Florida állam példája. 2001. 6. évf. 4. sz. 36. p.
- Pordány Sarolta:** Amerikai úti jegyzetek III. A Kennedy Kulturális Központ – egy kulturális emlékhely működése. 2001. 6. évf. 5. sz. 46. p.
- Pordány Sarolta:** Az élethosszig tartó tanulás feltételei – felnőttoktatási konferencia Szingapúrban 2001. 2002. 7. évf. 1-2. sz. 12. p.
- Pordány Sarolta:** Felnőttkori tanulás – közművelődés. 25 publicisztikai írás. 2002. 7. évf. 4. sz. 34. p.
- Pordány Sarolta:** Közművelődési statisztika az interneten. – A közművelődési statisztika megújításának hároméves folyamata (2000-2002). 2002. 7. évf. 5. sz. 30. p.
- Pordány Sarolta:** Közművelődési statisztika az Interneten. 2003. 8. évf. 6. sz. 11. p.
- Pordány Sarolta:** Kulturális központok szabályozása Flandriában. 2003. 8. évf. 1. sz. 12. p.
- Pordány Sarolta:** Vissza vagy előre? Innovatív közművelődési kezdeményezések. Beke Pál – Deme Tamás (szerk.): A szabadművelődéstől a közösségi művelődésig című tanulmánygyűjteményről. 2003. 8. évf. 5. sz. 26. p.
- Pordány Sarolta – Horváthné Bodnár Mária:** A Német Népfőiskolai Szövetség fél évszázada. Jubileumi kiadvány. 2003. 8. évf. 6. sz. 12. p.
- Prokai Gábor:** Kerekes László grafikusművész kiállítása. 2001. 6. évf. 1. sz. 1. p.
- Prokné Tirner Gyöngyi:** Zala megyei alkotók. 2001. 6. évf. 2. sz. 21. p.

R

- Radnai Johanna:** A prágai Helyi kultúra című havilapról. 2003. 8. évf. 5. sz. 24. p.
- Ranschburg Jenő**
A felnőttkori tanulás; az élethosszig tartó tanulás és a család. Kerekasztal beszélgetés. A beszélgetést vezették Borbáth Erika, Mátyus Aliz. Résztvevők: Harvani Erzsébet, dr.; Lakos István, dr.; Csoma Gyula, Ranschburg Jenő. 2003. 8. évf. 6. sz. 32. p.
- Romhányi András:** A határon túli magyarság közművelődés-szakmai képzésének támogatása. 2001. 6. évf. 2. sz. 26. p.
- Romhányi András:** Beszámoló a 3. Budakalászi Találkozó munkájáról. 2003. 8. évf. 4. sz. 64. p.

S

- Sághy Erna:** „Visszahódított” kultúrház Recskén. Az írásokat a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma pályázati pénzeiből részesült helyek felkeresése nyomán 2000. nyarán készítette – –. 2001. 6. évf. 4. sz. 58. p.
- Sághy Erna:** Gutorföldre építkeznek. Az írásokat a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma pályázati pénzeiből részesült helyek felkeresése nyomán 2000. nyarán készítette –. 2001. 6. évf. 4. sz. 49. p.
- Sághy Erna:** Kistélepüléseken élő munkanélküliek megélhetési lehetőségei – Simonyi Ágnes beszámolója egy kutatás eredményeiről. 2001. 6. évf. 1. sz. 19. p.
- Sághy Erna:** Olvasás éve – olvasástanulási mozgalom 2001. 6. évf. 2. sz. 30. p.
- Sághy Erna:** Régi-új művelődési ház Parádsaváron. Az írásokat a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma pályázati pénzeiből részesült helyek felkeresése nyomán 2000. nyarán készítette – –. 2001. 6. évf. 4. sz. 62. p.
- Sághy Erna:** Sióágárd – lassan megújuló művelődési ház. Az írásokat a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma pályázati pénzeiből részesült helyek felkeresése nyomán 2000. nyarán készítette – –. 2001. 6. évf. 4. sz. 54. p.

Sághy Erna: Új Faluház Becsvölgyén. Az írásokat a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma pályázati pénzeiből részesült helyek felkeresése nyomán 2000. nyarán készítette –. 2001. 6. évf. 4. sz. 51. p.

Sághy Erna

Közművelődési változások – A Sztín kerekasztal beszélgetése a tatai konferencia tapasztalatainak összegzésére 2001. május 31-én.

Részvevők: Borbáth Erika, Halmi Gáborné, Kereszti Ferenc, Szabó Irma, Varga Melinda. A beszélgetést vezette Mátyus Aliz. Szerkesztette: Sághy Erna. 2001. 6. évf. 3. sz. 20. p.

Salamon Hugó: Változás-menedzselés. Hozzászólás a Sztín 6. sz. 3-as számában közölt Közművelődési változások című beszélgetéshez. 2001. 6. évf. 4. sz. 64. p.

Schéffer Anna: Pataki József, a Csokonai Vitéz Mihály alkotói díjas egri művész-tanár. 2003. 8. évf. 3. sz. 22. p.

Schüttler Tamás

Főszerkesztők kerekasztal-beszélgetése. A 2002-es „A művelődés hete – a tanulás ünnepe” programja. Részvevők: Mátyus Aliz, Schüttler Tamás és Trencsényi Imre. 2003. 8. évf. 6. sz. 19. p.

Simonyi Ágnes

Sághy Erna: Kistélepeleéseken élő munkanélküliek megélhetési lehetőségei – Simonyi Ágnes beszámolója egy kutatás eredményeiről. 2001. 6. évf. 1. sz. 19. p.

Sipos Zsuzsanna

Ágh István: Népművelők évtizedünk elején. (Kovalcsik József – Sipos Zsuzsanna – Szász János: Művelődés és közösség. Hatvan művelődési otthon 1970-71.) (Valóság 1972. XV. évf. 8. sz.) 2002. 7. évf. 3. sz. 38. p.

Sipos Zsuzsanna

Csák Gyula: Mire valók a művelődési házak? (Kovalcsik József – Sipos Zsuzsanna – Szász János: Művelődés és közösség. Hatvan művelődési otthon 1970-71.) (Élet és Irodalom 1973. V. 27.) 2002. 7. évf. 3. sz. 36. p.

Skorutyák János

Kecskés Péter: A Népi Iparművészeti Bemutatóterem kiállításának megnyitása Skorutyák János, Tomó Zsolt, Vass János népi iparművészek munkáiból – 2003. március 12. 2003. 8. évf. 2. sz. 23. p.

Sörös Erzsébet: Civilvilág – egy nagyvárosi közösségfejlesztési modell rükrében. 2003. 8. évf. 5. sz. 30. p.

Stemlerné Balog Ilona megnyitója Kocsis Iván fotográfia-történeti kiállításán. 2003. 8. évf. 3. sz. 54. p.

Stern, Isaac

Lévai Júlia: Isaac Sternről a Kossuth Rádió *Előfutám* című műsorában. 2001. 6. évf. 5. sz. 53. p.

SZ

Sz. Tóth János: Közművelődési jövőképünkről – Karácsony Sándor anyanyelvén. 2002. 7. évf. 1-2. sz. 9. p.

Sz. Tóth János

Az Európai Felnőttképzési Társaság új elnöke: Sz. Tóth János. 2002. 7. évf. 6. sz. 40. p.

Szabó Bálint: Határhelyzetben a hagyományos erdélyi falukép. (A kolozsvári *Művelődés* című folyóirat *A közművelődés szolgálatában* című antológiába válogatott írásaiból). 2001. 6. évf. 3. sz. 51. p.

Szabó Irma

Közművelődési változások – A Sztín kerekasztal beszélgetése a tatai konferencia tapasztalatainak összegzésére 2001. május 31-én.

Részvevők: Borbáth Erika, Halmi Gáborné, Kereszti Ferenc, Szabó Irma, Varga Melinda. A beszélgetést vezette Mátyus Aliz. Szerkesztette: Sághy Erna. 2001. 6. évf. 3. sz. 20. p.

Szabó Zsolt: A politikus Kós Károly példája. (A kolozsvári *Művelődés* című folyóirat *A közművelődés szolgálatában* című antológiába válogatott írásaiból). 2001. 6. évf. 3. sz. 50. p.

Szándéknyilatkozat – francia-magyar együttműködésről. 2001. 6. évf. 6. sz. 25. p.

Szász János

Ágh István: Népművelők évtizedünk elején. (Kovalcsik József – Sipos Zsuzsanna – Művelődés és közösség. Hatvan művelődési otthon 1970-71.) (Valóság 1972. XV. évf. 8. sz.) 2002. 7. évf. 3. sz. 38. p.

Szász János

Csák Gyula: Mire valók a művelődési házak? (Kovalcsik József – Sipos Zsuzsanna – Szász János: Művelődés és közösség. Hatvan művelődési otthon 1970-71.) (Élet és Irodalom 1973. V. 27.) 2002. 7. évf. 3. sz. 36. p.

Székely Judit, a Foglalkoztatáspolitikai és Munkügyi Minisztérium helyettes államtitkárának „A művelődés hete – a tanulás ünnepe” 2002 megnyitójából. (Részlet.) 2002. 7. évf. 6. sz. 3. p.

Székely Klára: Állam – önkormányzat – közművelődés. Kistélepeleések Közművelődési Szakembereinek III. Országos Tanácskozása. (Encs, 2001. június 27-29.) 2001. 6. évf. 4. sz. 42. p.

Szemes Zsuzsa: Identitás – útkeresés. Daróczi Ágnes emlékezik az újkori roma folklór mozgalomról. 2003. 8. évf. 5. sz. 10. p.

Szentpéteri Zoltán

Beke Pál: Halottaim. (Kígyós Sándor, Szentpéteri Zoltán, Szrogh György). 2001. 6. évf. 5. sz. 1. p.

Szilágyi György: Az amatőr hangszeres együttesek helyzete 2003-ban. 2003. 8. évf. 6. sz. 66. p.

Szöllösi Eszter: Poitiers – a polgári élet Observatóriuma. Egy a polgárok által kézbe vett önkormányzati kezdeményezésről. 2003. 8. évf. 5. sz. 2. p.

Szrogh György

Beke Pál: Halottaim. (Kígyós Sándor, Szentpéteri Zoltán, Szrogh György). 2001. 6. évf. 5. sz. 1. p.

T

T. Kiss Tamás: A népművelés utolsó mohikánja. Kiss István (1939-1993). 2003. 8. évf. 2. sz. 9. p.

Takács Gyula

Halász Péter: Végső búcsú Takács Gyulától. 2001. 6. évf. 3. sz. 49. p.

Tám László

Kocsis Iván: Tám László Csokonai Vitéz Mihály-díjas diaporáma szerző. 2003. 8. évf. 4. sz. 41. p.

Tegzes György

Gáabrielné Jäger Teréz: Kodály nyomdokain. Tegzes György (1921-2002). 2003. 8. évf. 3. sz. 16. p.

[Tizenkettedik] XII. Országos Betlehemes Találkozó a Millenáris parkban 2002. december 20-22-én. 2002. 7. évf. 5. sz. 56. p.

Tomó Zsolt

Kecskés Péter: A Népi Iparművészeti Bemutatóterem kiállításának megnyitása Skorutyák János, Tomó Zsolt, Vass János népi iparművészek munkáiból – 2003. március 12. 2003. 8. évf. 2. sz. 23. p.

Tóth Andrea: Valóságtilkőzés több rétegben. – Lágler Péter antropofotó kiállítása. 2001. 6. évf. 3. sz. 63. p.

Tóth Erzsébet: A Magyar Művelődési Intézet pályázatai. 2003. 8. évf. 6. sz. 25. p.

Tóth Erzsébet: A tatabányai József Artilla vers-, énekelt vers és prózamonddó versenyekről. 2003. 8. évf. 3. sz. 25. p.

Tóth Erzsébet: Beszámoló a prágai testvérintézet látogatásáról. 2003. 8. évf. 5. sz. 24. p.

Tóth Zsóka: Tanulnak a szüleim! – A Magyar Művelődési Intézet az

TARTALOMJEGYZÉK ÉS NÉVMUTATÓ

- ünnep alkalmából meghirdetett pályázata. 2002. 7. évf. 6. sz. 10. p.
- Tóth Erzsébet – Tóth Zsuzsanna: Művészeti bázis. – Munkaanyag és együttgondolkodás. 2003. 8. évf. 2. sz. 5. p.
- Tóth Zsuzsanna: A végén hármas szerelem lesz. Rögtönzött beszámoló a VII. Falusi Színhátszó Találkozó és Konferenciáról. Adács. 2003. 8. évf. 6. sz. 63. p.
- Tóth Zsuzsanna: Alkotó emberek – amatőr művészetek. (Az amatőr művészetekről.) 2002. 7. évf. 6. sz. 42. p.
- Tóth Zsuzsanna: Ferrum Színházi Társulás, Szombathely. (Csokonai Vitéz Mihály díj 2003.) 2003. 8. évf. 2. sz. 18. p.
- Tóth Zsuzsanna: Fesztiválok ürügyén, talán valami másról is... 2001. 6. évf. 2. sz. 8. p.
- Tóth Zsuzsanna: Jegyzőkönyv az Illyés Gyula országos vers- és prózamonddó verseny döntőjéről. Ozora. 2002. 7. évf. 6. sz. 55. p.
- Tóth Zsuzsanna: Morzsák. – Az Illyés Gyula Országos Vers- és Prózamonddó Versenyéről. 2002. 7. évf. 6. sz. 54. p.
- Tóth Zsuzsanna: Szakmaiság, tendenciák – kérdő- és felkiáltójelek az amatőr színhátszásban. 2003. 8. évf. 5. sz. 5. p.
- Tóth Zsuzsanna: VI. Országos József Attila vers-, énekelte vers és prózamonddó verseny döntőjéről. 2003. 8. évf. 3. sz. 27. p.
- Tóth Zsuzsanna – Kiss László: Kerekasztal a színhátszós szükséges voltáról. – VI. Országos Falusi színhátszós Találkozó és Konferencia, Adács, 2002. november 21-22-23. (A beszélgetést vezette: Kiss László, lejegyezte: Tóth Zsuzsanna.) 2002. 7. évf. 6. sz. 51. p.
- Tóth Zsuzsanna – Tóth Erzsébet: Művészeti bázis. – Munkaanyag és együttgondolkodás. 2003. 8. évf. 2. sz. 5. p.
- Tóth Zsuzsanna**
Az „Alkotó emberek” konferencia szekciójának összefoglalói. Tóth Zsuzsanna: Színhátszós, versmondás, báb szekció. 2002. 7. évf. 6. sz. 47. p.
- Tóth Zsuzsanna**
Wlassics Gyula-díjas. 2003. 8. évf. 4. sz. 34. p.
- Tömörny Márta: Vízvári László köszöntése. (Csokonai Vitéz Mihály díj 2003.) 2003. 8. évf. 2. sz. 20. p.
- Török József: III. Közművelődési Nyári Egyetem – Szeged, 2001. június 27-30. 2001. 6. évf. 2. sz. 32. p.
- Török József**
Andrássy Mária: Palackposta – Török József: Porlódi vitairatok a városról, kultúrájáról, közművelődéséről. 2003. 8. évf. 2. sz. 26. p.
- Történelem – a törvényt követően. 2001. 6. évf. 6. sz. 5. p.
- Történelem – a törvényt megelőzően. 2001. 6. évf. 6. sz. 3. p.
- Trencsényi Imre**
Főszerkesztők kerekasztal-beszélgetése. A 2002-es „A művelődés hete – a tanulás ünnepe” programja. Résztvevők: Mátyus Aliz, Schüttler Tamás és Trencsényi Imre. 2003. 8. évf. 6. sz. 19. p.
- Tungli Gyula: Bakonykoppány krónikája (A krónika írója: dr. Magyarász Ferenc). 2001. 6. évf. 3. sz. 65. p.
- Várnai Ferenc, dr.: A Pécsi Vasutas Koncertfúvószenekar múltjáról és jelenéről. (Csokonai Vitéz Mihály díj 2003.) 2003. 8. évf. 3. sz. 21. p.
- Vass György, dr.: Kistérségi közigazgatás a gyakorlatban. 2003. 8. évf. 6. sz. 42. p.
- Vass János**
Kecskés Péter: A Népi Iparművészeti Bemutatóterem kiállításának megnyitása Skorutyák János, Tomó Zsolt, Vass János népi iparművészek munkáiból – 2003. március 12. 2003. 8. évf. 2. sz. 23. p.
- Végh György**
Kovalcsik József: Pillanatfelvétel. – Egy költő, Végh György arcképe. 2002. 7. évf. 3. sz. 9. p.
- Versmondó**
A tizedik évfordulóját ünneplő VERSMONDÓ, a Magyar Versmondók Egyesülete folyóiratának köszöntése 2002. 7. évf. 1-2. sz. 54, 59, 63, 65. p.
- Vészi János**
Földiák András: Mérleglány. In memoriam Vészi János. 2003. 8. évf. 3. sz. 18. p.
- Veszprém Város Vegyeskara**
M. Tóth Antal: Mi a titkuk? Elmélkedés Veszprém Város Vegyeskarának múltjáról, jelenéről és remélt jövőjéről. (Csokonai Vitéz Mihály díj 2003.) 2003. 8. évf. 4. sz. 37. p.
- Vitágh Rudolf: Területfejlesztés és intézményépítés. 2003. 8. évf. 6. sz. 43. p.
- Vízvári László**
Molnár Gál Péter: Vízvári, a búbajos bábos. (Csokonai Vitéz Mihály díj 2003.) 2003. 8. évf. 2. sz. 21. p.
- Vízvári László**
Tömörny Márta: Vízvári László köszöntése. (Csokonai Vitéz Mihály díj 2003.) 2003. 8. évf. 2. sz. 20. p.

W

- Wlassics Gyula**
Borbás György: A Millennium kultuszminisztere Wlassics Gyula (1852-1937). 2003. 8. évf. 4. sz. 23. p.

Z

- Zágon Bertalan**
Köncz Gábor, dr.: Átfordított pecsét – Zágon Bertalan emlékére (1942. Zombor – 2001. Budapest). 2001. 6. évf. 3. sz. 47. p.
- Zám Mária, dr.: Civilbarát önkormányzatok. – Partnerség és együttműködés az önkormányzatok és a civil szektor között. 2002. 7. évf. 4. sz. 8. p.
- Zavarkó Mihály: A kultúra finanszírozása városokban. (Kutatási terv.) 2003. 8. évf. 4. sz. 56. p.

V

- Varga Melinda**
Közművelődési változások – A Szín kerekasztal beszélgetése a tatabi konferencia tapasztalatainak összegzésére 2001. május 31-én. Résztvevők: Borbáth Erika, Halmai Gáborné, Kereszti Ferenc, Szabó Irma, Varga Melinda. A beszélgetést vezette Mátyus Aliz. Szerkesztette: Sággy Erna. 2001. 6. évf. 3. sz. 20. p.
- Várhegyi Attila: A mindenki számára elérhető művelődés. 2001. 6. évf. 5. sz. 10. p.
- Várnagy Enikő: Pest megye közművelődési tevékenységének összehasonlító statisztikai elemzése (1996 és 2001). 2002. 7. évf. 6. sz. 26. p.



CD MELLÉKLET